

Analytická část

Obsah

1. Předškolní vzdělávání.....	2
Shrnutí.....	2
Úvod	3
1.1 Mateřské školy – školy, třídy, učitelé a děti.....	3
1.2 Věkové složení dětí v mateřských školách	7
1.3 Děti s cizím státním občanstvím v mateřských školách.....	12
1.4 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách	16
1.5 Předškolní vzdělávání na základních školách	20
2. Základní vzdělávání.....	24
Shrnutí.....	25
Úvod	26
2.1 Základní vzdělávání dle druhu školy a formy.....	26
2.2 Základní školy – školy, třídy, učitelé a žáci celkem a dle zřizovatele	27
Základní přehled za školní rok 2024/25	27
Vývoj počtu žáků	28
Vývoj počtu učitelů.....	33
2.3 Základní školy – školy, třídy, učitelé a žáci v regionálním srovnání	34
2.4 Žáci nově přijatí do 1. ročníků základních škol	36
2.5 Žáci s individuálním vzděláváním a vzdělávající se v zahraničí	37
2.6 Přestupy na víceletá gymnázia nebo osmileté konzervatoře	40
2.7 Žáci s cizím státním občanstvím na základních školách	41
2.8 Žáci na základních školách se zdravotním postižením.....	46
2.9 Učitelé na základních školách dle pohlaví, kvalifikace a věku.....	49
Učitelé na základních školách dle pohlaví	49
Učitelé na základních školách dle kvalifikace	50
Učitelé na základních školách dle věku a pohlaví	52
2.10 Počet asistentů pedagoga na základních školách.....	54
3. Střední školy	55
Shrnutí.....	55
Úvod	56
3.1 Školy, žáci a učitelé celkem	56
3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání	59
3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace	67
3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti	69
4. Konzervatoře	72
Shrnutí.....	73
Analýza.....	74
5. Vyšší odborné školy.....	78
Shrnutí.....	78
Analýza.....	79

1. Předškolní vzdělávání

Shrnutí

Do **předškolního vzdělávání** nastupuje na začátku školního roku naprostá většina **dětí ve věku 4–5 let** a více než čtyři pětiny z dětí tříletých. Podíl dvouletých dětí ve školkách s právem poskytování předškolní přípravy (tj. těch, které při nástupu do školky ještě nedosáhly věku tří let) měl od školního roku 2019/2020 do školního roku 2023/24 tendenci se snižovat. V posledních dvou školních rocích však naopak stoupal až na 31,1 %. Podíl šestiletých dětí v předškolním vzdělávání stoupl mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 z 22,1 % na 24,1 %, do školního roku 2025/26 však poklesl na 17,7 %.

Děti, které před zahájením školního roku **dosáhnou 6 let věku či více** a zůstanou z důvodu odkladu povinné školní docházky **v předškolním vzdělávání**, mohou navštěvovat mateřské školy, nebo přípravné třídy či přípravný stupeň na základních školách. Přitom podíl těch, které navštěvovaly předškolní vzdělávání na základních školách, se za posledních deset let zvýšil z 12,5 % na 22,1 %.

Ve školním roce 2025/26 zajišťovalo předškolní vzdělávání v Česku celkem **5 409 mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy, z nichž většina** byla veřejného zřizovatele (90,2 %). Mateřské školy navštěvovalo celkem 347 798 **dětí**, přičemž již třetím rokem počet dětí ve školkách vlivem demografické situace klesá. Za poslední tři roky se počet dětí snížil o 21 407 (tj. o 5,8 %), přičemž mezi zářím 2021 a 2022 se naopak o 8 715 zvýšil. Tento nárůst, nejvyšší za posledních devět let, byl ovlivněn přílivem dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Zatímco v září 2019, 2020 a 2021 tvořily **děti cizí státní příslušnosti** 3,3 až 3,4 %, v září 2022 a 2023 to byly 5,3 % a do září 2025 se tento podíl zvýšil na 5,7 %. Nejvyšší podíl cizinců je tradičně v Praze (v září 2025 činil 16,8 %).

Mezi dětmi v mateřských školách s jiným než českým státním občanstvím dlouhodobě převažují na prvních třech místech **Ukrajinci, Slováci a Vietnamci** (dohromady tvořili v uplynulém školním roce 79,8 % všech cizinců). K 30. září 2025 bylo mezi dětmi s cizí státní příslušností v mateřských školách v Česku zdaleka nejvíce dětí ukrajinského státního občanství (57,8 %). Do školního roku 2018/19 však mezi cizinci převažovaly děti s vietnamským občanstvím. V minulém školním roce také poprvé za posledních deset let převýšil počet dětí se slovenským státním občanstvím počet dětí s občanstvím vietnamským.

Mezi **dívkami v mateřských školách** bylo v uplynulém školním roce 9,2 % mladších 3 let a naopak 3,3 % šestiletých a starších. V porovnání s tím **chlapců** mladších tří let bylo 8,4 % z celku a šestiletých a starších bylo mezi chlapci 6,0 %.

Ve školním roce 2025/26 působili v mateřských školách po přepočtu na plně zaměstnané **učitelé** na 35 746 plných úvazků, z čehož 99,3 % byly úvazky učitelek (žen) a 5,6 % úvazky učitelů bez požadované kvalifikace.

V září 2025 bylo u nás **457 základních škol běžných se zřízenými přípravnými třídami**. Přípravných tříd bylo 535 a chodilo do nich 6 462 dětí (tj. o 9 % méně než před rokem). Více než tři pětiny z nich byli chlapci (61,6 %). **Základních škol speciálních se zřízeným přípravným stupněm** bylo v uplynulém školním roce 41 s 58 třídami přípravného stupně, do kterých chodilo 301 dětí, tedy o 5,6 % více než před rokem.

V kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze docházely ve školním roce 2025/26 dvě pětiny až polovina dětí s odkladem školní docházky do **přípravné třídy či přípravného stupně** (tj. 41,2 % až 49,4 %) oproti 22,8 % a méně takových dětí v jiných krajích, v Královéhradeckém dokonce jen 2,3 %.

V přípravných třídách vyučovali učitelé v září 2025 na 535,3 plného úvazku. **Na jednoho učitele** působícího v přípravné třídě i **na jednu přípravnou třídu** tak připadlo v průměru shodně 12,1 dítěte. Tyto poznatky lze srovnat se situací v mateřských školách. Počet dětí na učitele byl v září 2025 v mateřských školách o něco nižší, a sice 9,7, naopak počet dětí ve třídě byl podstatně vyšší, tj. 19,9.

Počet **dětí na jednu třídu i jednoho učitele** byl v uplynulém školním roce **v mateřských školách** nejnižší za posledních min. dvacet let. Spolu s rostoucím počtem **asistentů pedagoga** pak nízké počty dětí na jednu třídu a učitele vytvářely poměrně příznivé podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Úvod

Úlohou předškolního vzdělávání je doplňovat a podporovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Spolu s rodinou má klíčový vliv na další začlenění dítěte do společnosti a budoucí školní úspěch. Velice důležitý je tento stupeň vzdělávání v práci s rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, neboť zásadním způsobem napomáhá v socializaci dětí z těchto rodin.

Dále v analýze se budeme zabývat pouze takovými institucemi předškolního vzdělávání, kterým byl udělen tzv. resortní identifikátor (IZO) a které jsou tudíž vedené v rejstříku škol a školských zařízení podle § 144/1a školského zákona¹. Nespádají sem např. dětské skupiny či kluby, popř. i mateřské školy, které se nezaregistrovaly do Rejstříku škol a školských zařízení a nemají tudíž oprávnění poskytovat vzdělávání v rámci povinné předškolní přípravy. Školy s právem poskytování povinné předškolní přípravy pak je možné dělit na mateřské školy, dále pak přípravné třídy základních škol a přípravný stupeň základních škol speciálních. Celkově takové instituce navštěvovalo ve školním roce 2025/26 celkem 354 561 dětí v, z toho byla většina zapsána v mateřských školách (98,1 %, 347 798 dětí), zbytek docházel do přípravných tříd základních škol (6 462 dětí) nebo do přípravného stupně základních škol speciálních (301 dětí).

1.1 Mateřské školy – školy, třídy, učitelé a děti

Ve školním roce 2025/26 zajišťovalo předškolní vzdělávání v Česku celkem **5 409 mateřských škol** (pro vymezení viz úvod) s celkem **17 513 třídami**, které navštěvovalo **347 798 dětí**. Nejvíce mateřských škol i tříd bylo zřízených v kraji nejlidnatějším, tj. ve Středočeském kraji, a sice 831 mateřských škol s 2 554 třídami, které navštěvovalo 51 082 dětí. Naopak jen 128 mateřských škol najdeme v Karlovarském kraji s 397 třídami, kde se vzdělávalo 7 890 dětí.

Tab. 1.1 Mateřské školy – počet škol, tříd, dětí a učitelů v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26

Území, kraj	Školy		Třídy		Děti		Učitelé ¹⁾		Počet dětí	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	na jednu třídu	na jednoho učitele
Česko	5 409	100	17 513	100	347 798	100	35 746	100	19,9	9,7
Praha	445	8,2	2 009	11,5	40 809	11,7	4 172	11,7	20,3	9,8
Středočeský	831	15,4	2 554	14,6	51 082	14,7	5 173	14,5	20,0	9,9
Jihočeský	333	6,2	1 086	6,2	21 956	6,3	2 203	6,2	20,2	10,0
Plzeňský	285	5,3	923	5,3	18 460	5,3	1 871	5,2	20,0	9,9
Karlovarský	128	2,4	397	2,3	7 890	2,3	817,04	2,3	19,9	9,7
Ústecký	359	6,6	1 195	6,8	23 005	6,6	2 448	6,8	19,3	9,4
Liberecký	232	4,3	738	4,2	14 035	4,0	1 510	4,2	19,0	9,3
Královéhradecký	311	5,7	916	5,2	17 670	5,1	1 866	5,2	19,3	9,5
Pardubický	326	6,0	840	4,8	17 392	5,0	1 762	4,9	20,7	9,9
Vysočina	295	5,5	882	5,0	17 607	5,1	1 779	5,0	20,0	9,9
Jihomoravský	693	12,8	2 045	11,7	40 495	11,6	4 134	11,6	19,8	9,8
Olomoucký	391	7,2	1 117	6,4	21 341	6,1	2 261	6,3	19,1	9,4
Zlínský	317	5,9	940	5,4	19 072	5,5	1 907	5,3	20,3	10,0

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

¹⁾ přepočtení na plné úvazky

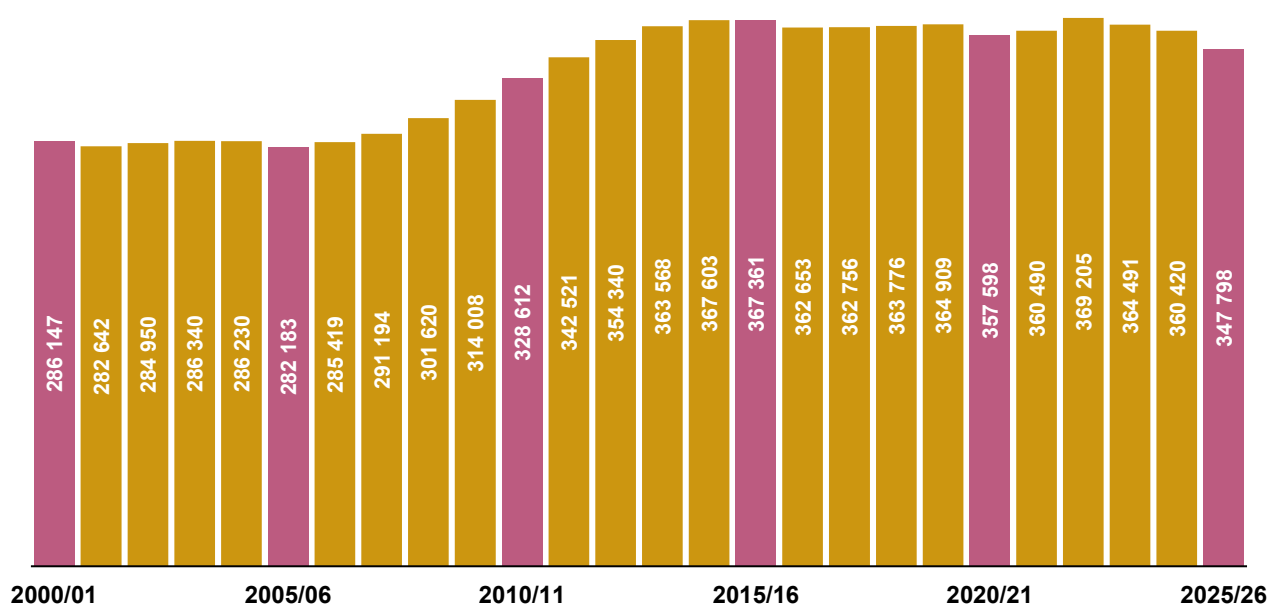
¹ Školou je myšlen subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť. Pokud však jedno ředitelství zahrnuje běžnou i lesní školkou, počítá se tato instituce jako dvě školy, neboť mají samostatný resortní identifikátor.

Jak již bylo uvedeno, ve školním roce 2025/26 navštěvovalo mateřské školy celkem 347 798 dětí. Oproti předchozímu školnímu roku je to o 12 622 dětí méně a jedná se o nejvýraznější meziroční pokles od školního roku 2000/2001. Zároveň lze konstatovat, že počet dětí klesá již třetím rokem, dohromady se za tři roky snížil o 21 407 dětí. To je dáno demografickou situací.

Druhým nejvýraznějším poklesem bylo snížení počtu dětí mezi školními roky 2019/20 a 2020/21, a sice o 7 311 dětí. Ten byl daný poklesem počtu dětí mladších než 3 roky a mírně i tříletých v mateřských školách. A to přesto, že jejich počet v populaci České republiky, tj. včetně těch, co nedocházejí do mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy, se naopak zvýšil. Jak bylo v minulých vydáních této publikace zmíněno, mohly za tím stát obavy rodičů z onemocnění covid-19, ale také navýšení rodičovského příspěvku od ledna 2020, kdy si mnozí rodiče prodlužovali mateřskou dovolenou². Více informací o věkovém složení dětí v mateřských školách je uvedeno v kapitole č. 1.2.

Naopak, mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 se počet dětí v mateřských školách o 8 715 zvýšil, což bylo ovlivněno přijímáním dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Zatímco ve školních rocích 2019/20 až 2021/22 tvořily děti cizí státní příslušnosti 3,3 až 3,4 %, ve školním roce 2022/23 to bylo 5,3 % a v uplynulém školním roce 2025/26 činil podíl cizinců 6,2 % (více v kapitole č. 1.3).

Graf 1.1 Mateřské školy – počty dětí

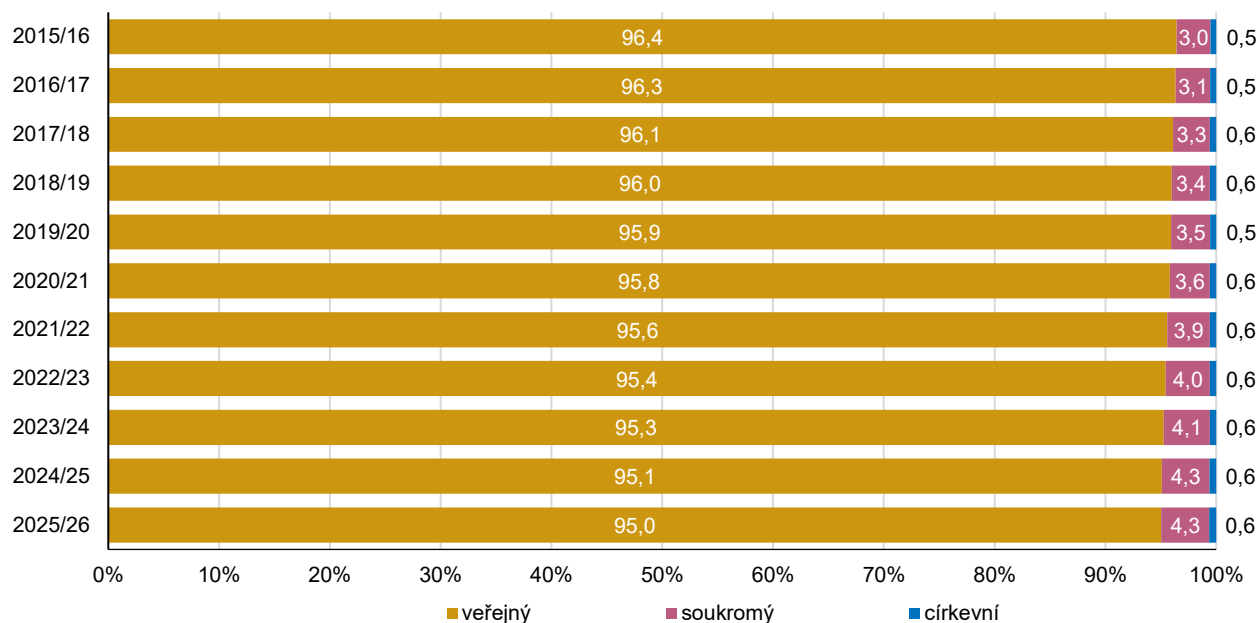

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.2 dále znázorňuje vývoj podílu dětí ve školách jednotlivých **zřizovatelů** z celku. Lze konstatovat, že spolu s růstem podílu soukromých škol rostl v posledních deseti letech též podíl dětí navštěvujících soukromé školky ze všech dětí v mateřských školách, celkově z 3,0 % ve školním roce 2015/16 na 4,3 % ve školních rocích 2024/25 a 2025/26.³

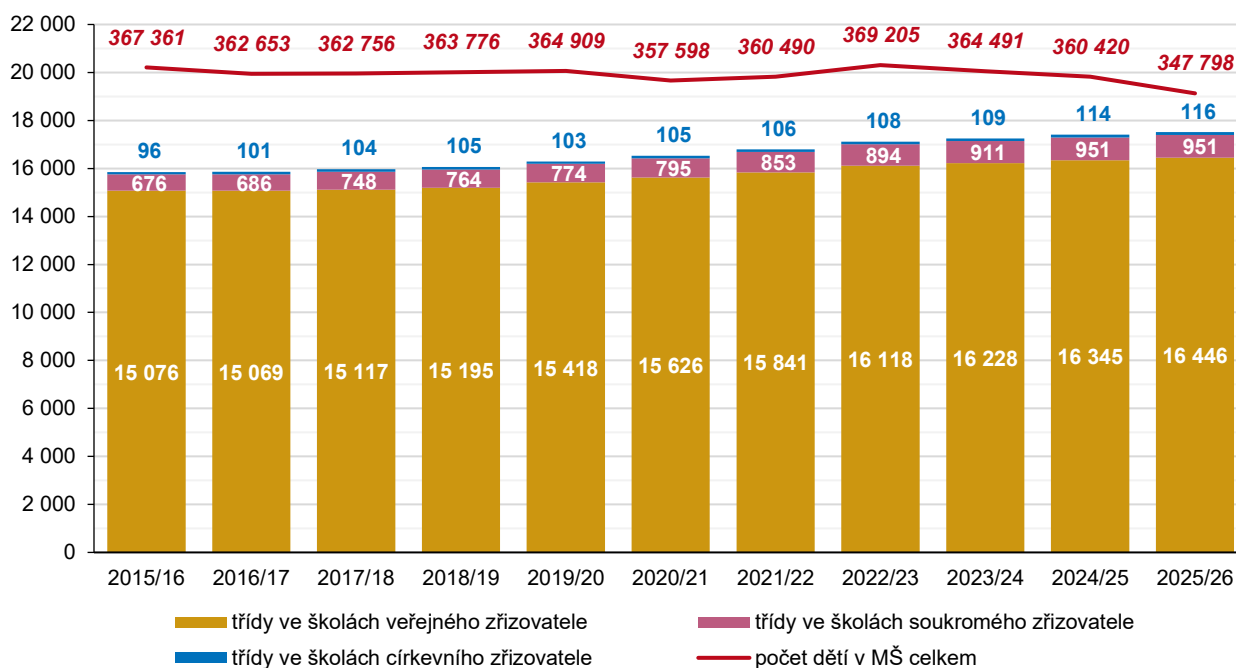
² Navýšení rodičovského příspěvku se týkalo jen rodičů, kteří příspěvek stále čerpají. Rodiče si tak prodlužovali čerpání příspěvku, aby na navýšení dosáhli, a mnozí si spolu s prodloužením čerpání příspěvku prodloužili i rodičovskou dovolenou u svého zaměstnavatele, resp. začali pracovat později a mohli být s dítětem doma.

³ Připomeňme, že ve statistikách uváděných v této publikaci nejsou zahrnuty děti navštěvující zařízení neevidovaná v Rejstříku škol, jako jsou například dětské skupiny, lesní kluby a Montessori domy, jejichž zřizovatelem jsou převážně neveřejné subjekty.

Graf 1.2 Mateřské školy – podíl dětí dle druhu zřizovatele školy

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z výše uvedeného již vyplývá to, co ukazuje graf č. 1.3 níže, tedy že za posledních 10 let přibýlo v relativním vyjádření tříd ve školách soukromého zřizovatele výrazněji (jejich počet vzrostl o 40,7 % na 951) než tříd zřizovatele církevního (zvýšil se o 20,8 % na 116) a veřejného (přibýlo jich o 9,1 % na 16 446).

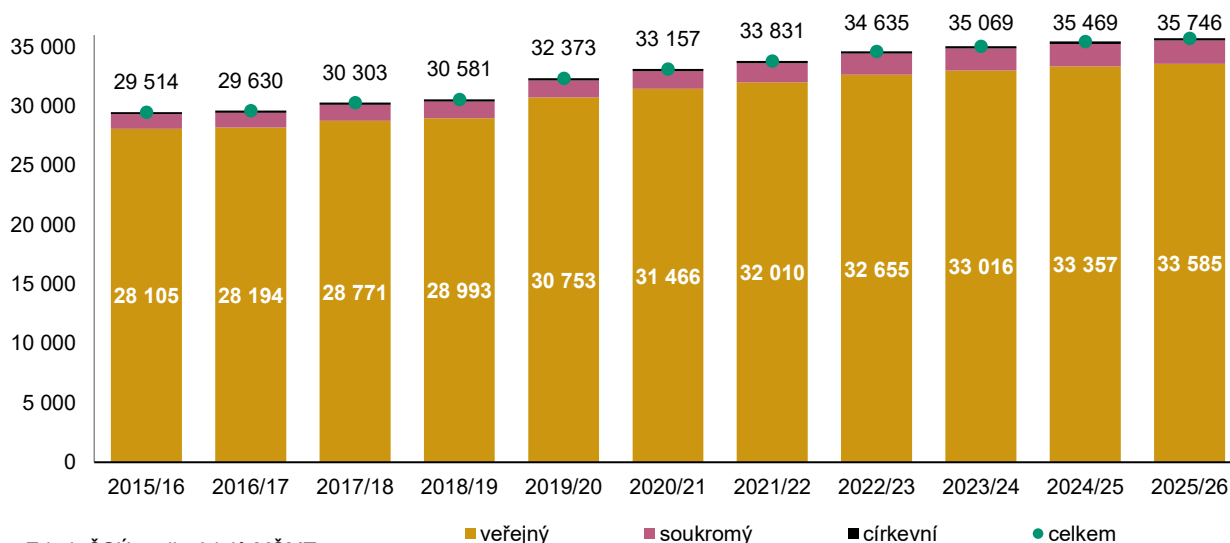
Graf 1.3 Mateřské školy – počet tříd dle druhu zřizovatele

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

S nárůstem počtu tříd a dětí v mateřských školách se tvoří i nová pracovní místa. To znamená, že každoročně narůstá i **počet učitelů** v mateřských školách. Za posledních 10 let vzrostl přepočtený počet učitelů v mateřských školách o 21,1 %, za posledních pět let pak o 7,8 %. Jde o výrazně vyšší nárůsty, než jaké byly zaznamenány v případě počtu škol (o 3,8 %) a jejich tříd (o 10,5 %), počet dětí se za deset let dokonce snížil

o 5,3 %. K 30. 9. 2025 pracovalo na pozici učitele v mateřských školách celkem 35 745,8 osob přepočtených na plné úvazky v porovnání s 29 513,8 v září 2015.

Graf 1.4 Mateřské školy – počet plných úvazků učitelů dle druhu zřizovatele

Vzdělávání v mateřských školách je u nás téměř výhradní doménou žen. Muži tvořili ve školním roce 2025/26 dvě třetiny procenta učitelů mateřských škol (0,69 %). Před deseti lety zaujímali muži 0,54 % všech učitelů a před pěti lety to bylo 0,66 %.

Na jednu třídu v mateřských školách připadalo ve školním roce 2025/26 celkem 19,9 dítěte a na 1 učitelský úvazek 9,7 dítěte. Jedná se o nižší hodnoty než v předchozím školním roce a zejména než před deseti lety. Z tabulky č. 1.2 je zároveň zřejmé, že zejména u škol veřejného zřizovatele klesal počet dětí na jednu třídu i jednoho učitele v posledních deseti letech téměř soustavně.

Tab. 1.2 Mateřské školy – počet dětí na jednu třídu a na jednoho učitele podle druhu zřizovatele školy

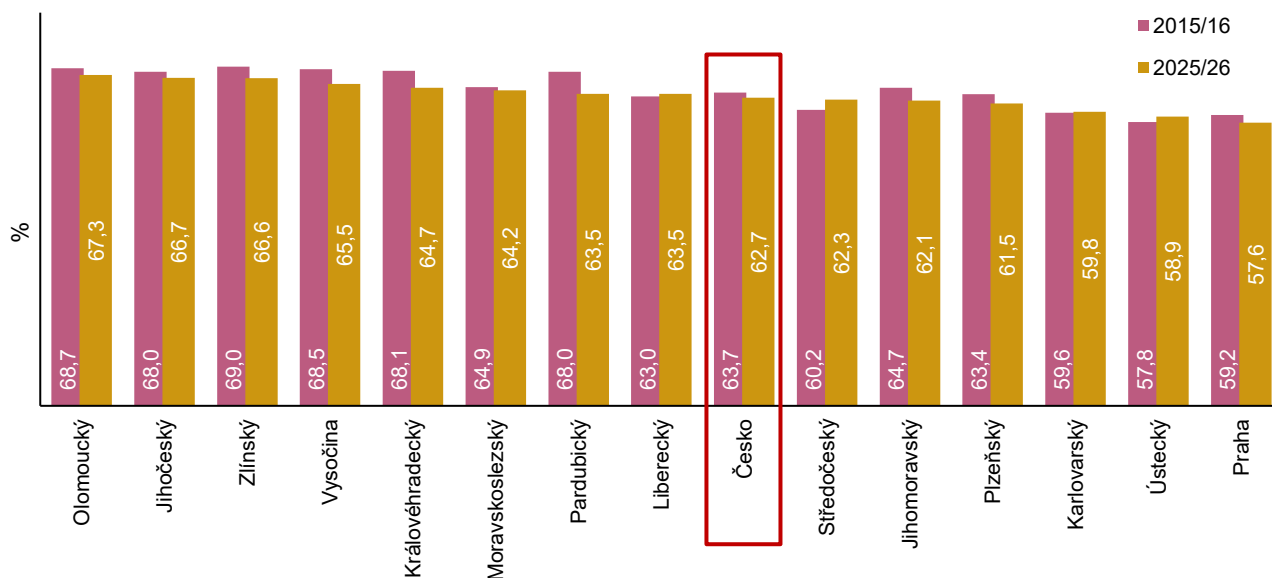
Školní	Celkový počet dětí		Počet dětí dle druhu zřizovatele					
			veřejný		soukromý		církevní	
	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele
2015/16	23,2	12,4	23,5	12,6	16,6	9,1	19,8	10,6
2016/17	22,9	12,2	23,2	12,4	16,4	9,0	19,7	10,7
2017/18	22,7	12,0	23,1	12,1	16,2	9,0	19,5	10,9
2018/19	22,6	11,9	23,0	12,0	16,4	8,9	19,5	10,9
2019/20	22,4	11,3	22,7	11,4	16,6	9,0	19,3	10,6
2020/21	21,6	10,8	21,9	10,9	16,2	8,6	19,5	10,8
2021/22	21,5	10,7	21,7	10,8	16,3	8,6	19,3	10,3
2022/23	21,6	10,7	21,9	10,8	16,5	8,3	19,5	10,6
2023/24	21,1	10,4	21,4	10,5	16,6	8,2	19,3	10,2
2024/25	20,7	10,2	21,0	10,3	16,4	8,2	19,0	10,0
2025/26	19,9	9,7	20,1	9,8	15,8	7,7	18,7	10,3

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Počet tříd i žáků mateřských škol v jednotlivých krajích a jejich vývoj v čase může souviset mj. s **demografickým vývojem počtu dětí ve věku 2 až 6 let, tedy věku, kdy děti mohou docházet do školky⁴**. Vztáhneme-li celkový počet dětí v mateřských školách k počtu dětí ve věku 2–6 let, pak nejvyšší hodnoty tohoto podílového ukazatele dosáhl kraj Olomoucký, Jihočeský, a Zlínský (byl těsně nad hranicí dvou třetin). Naopak v Praze, v kraji Ústeckém a Karlovarském dosahoval tří pětín a méně. Zde je však dobré připomenout, že řada dětí, a to hlavně v Praze, navštěvuje soukromé školky a dětské skupiny bez práva poskytování předškolní přípravy, které nejsou evidovány v Rejstříku škol a nepodléhají statistickému zpracování. Zejména školám v kraji Karlovarském, Ústeckém a v Praze navíc kapacitně ulehčují přípravné třídy zřízené při základních školách, které navštěvují děti s odkladem. Jak bude dále uvedeno, v těchto třech krajích pojmu dvě pětiny a více dětí s odkladem (41,2 % v případě Prahy, 49,4 % v případě Ústeckého kraje a 49,2 % v případě kraje Karlovarského). V jiných krajích tento podíl činí 2,3 % až 22,8 % (viz graf č. 1.25 dále v této zprávě).

Co se týče vývoje za deset let, pak zejména v kraji Středočeském, ale též v kraji Ústeckém, Libereckém, a Karlovarském došlo k nárůstu podílu dětí v mateřských školách vztažených ke všem dětem ve věku 2–6 let. V ostatních krajích došlo naopak ke snížení tohoto poměrového ukazatele, nejvýrazněji v kraji Pardubickém.

Graf 1.5 Mateřské školy – poměr celkového počtu dětí v MŠ k populaci 2–6 let dle kraje

Zdroj: MŠMT, ČSÚ

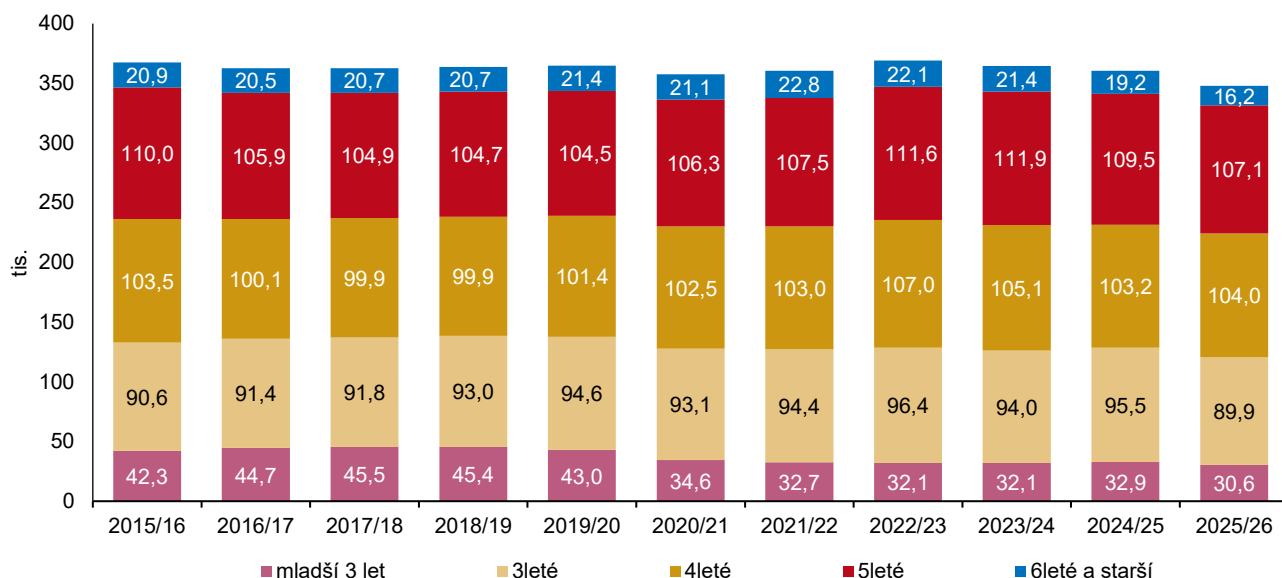
1.2 Věkové složení dětí v mateřských školách

V mateřských školách měly v posledních 10 letech největší zastoupení pětileté děti s 30,8% podílem ve školním roce 2025/26. Mezi školními roky 2015/16 až 2017/18 rostl počet i podíl **dětí v mateřských školách mladších tří let**. V dalších pěti školních letech jejich počet klesal, nejvýrazněji mezi školním rokem 2019/20 a 2020/21 vlivem propuknutí pandemie onemocnění covid-19 a navýšení rodičovského příspěvku od ledna 2020, které bylo podmíněné čerpáním rodičovského příspěvku. Kromě setrvávání na rodičovské dovolené přitom mohli rodiče pro své děti volit též jesle či alternativní zařízení, které není vedeno v Rejstříku škol a

⁴ Povinný je pouze poslední rok školky a dvouleté děti, tj. které nedovršily věk 3 let před zahájením daného školního roku, školky přijímají jen tehdy, mají-li volnou kapacitu. Na druhou stranu, děti, kterým byl udělen odklad povinné školní docházky, mohou do školky po prázdninách nastoupit i po dovršení 6 let. Věk dětí v mateřských školách je věkem při zahájení školního roku, věk populace je k 1. červenci ve stejném kalendářním roce, tedy o dva měsíce dříve.

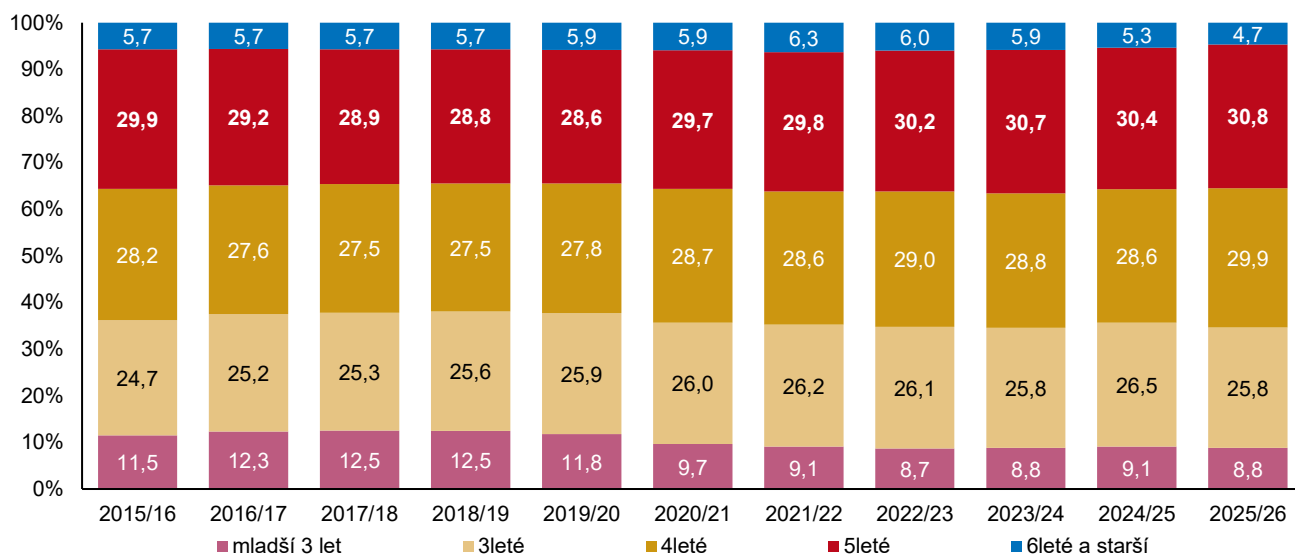
školských zařízení. V dalších školních rocích, tj. 2020/21 až 2025/26, se podíl dětí mladších 3 let držel na úrovni 9 % – viz grafy č. 1.6 a 1.7 níže.

Graf 1.6 Mateřské školy – vývoj počtu dětí podle věku

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf 1.7 Mateřské školy – vývoj podílu dětí ve věkových kategoriích

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

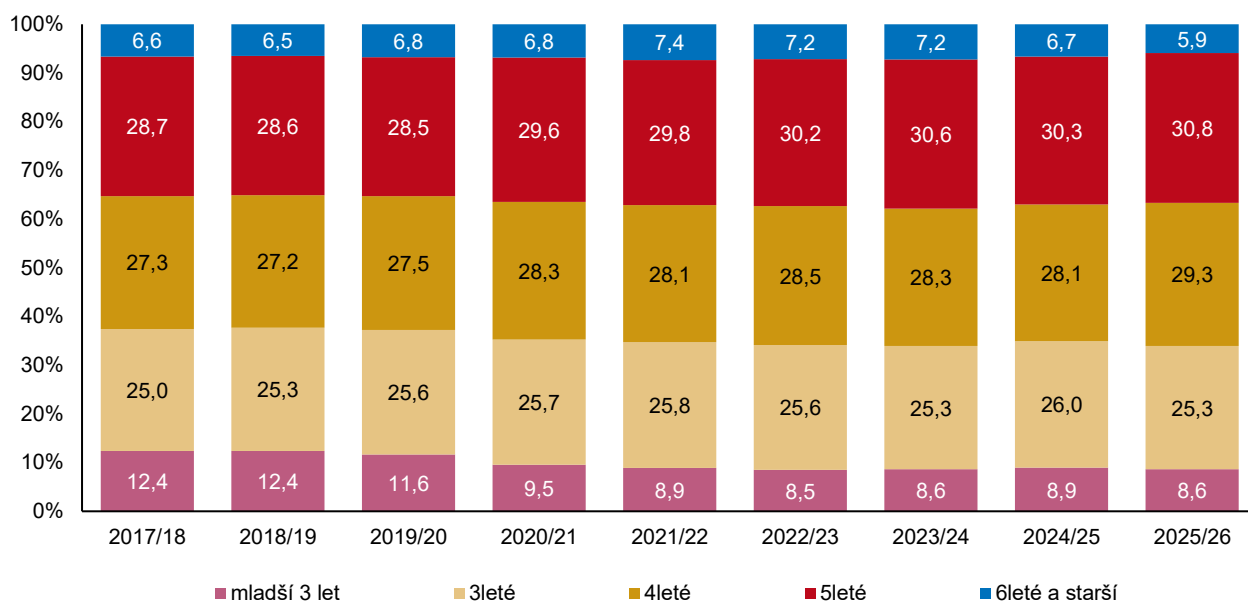
Kromě toho si lze v grafu 1.6 všimnout, že mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 narostl celkový počet dětí v mateřských školách, což podpořily děti ukrajinských uprchlíků. Pochopitelně se to projevilo zejména navýšením počtu dětí ve věku 3–5 let, tedy věku typickém pro docházku do školek, které jsou na veřejné školy přijímány přednostně před dětmi mladšími. Mezi školními roky 2022/23 až 2025/26 počet dětí v mateřských školách klesal, čímž vznikl prostor pro to, aby byly přijaty také mladší děti do školek (viz mírný nárůst mezi školními roky 2022/23 až 2024/25). Přestože však nejvýraznější pokles počtu dětí v mateřských školách byl zaznamenán mezi posledními dvěma školními roky (o 3,5 %), počet i podíl dětí mladších 3 let se mírně snížil.

Pokud se jedná naopak o děti ve věku 6 let a více (tedy s odkladem povinné školní docházky), jejich podíl se v mateřských školách již od školního roku 2021/22 poznamenaném pandemií onemocnění covid-19, kdy dosáhl vrcholu (činil 6,3 %), snižuje. V dalším školním roce (2022/23) poklesl podíl šestiletých a starších dětí

na 6,0 %, a to přesto, že tento rok byl poznamenán přílivem dětí z Ukrajiny. Poté dále klesal a ve školním roce 2025/26 se poprvé snížil na hodnotu pod pět procent (4,7 %).

Nutno doplnit, že část dětí s odkladem se vzdělává též v přípravných třídách základní školy a v přípravném stupni základní školy speciální. Graf č. 1.8 proto pro doplnění ukazuje podíl dětí jednotlivých věkových kategorií ze všech dětí v předškolním vzdělávání, tedy ať již se vzdělávají v mateřské škole, nebo v přípravné třídě základní školy běžné či v přípravném stupni základní školy speciální⁵. Jak je patrné, i v tomto pohledu lze konstatovat, že se podíl dětí s odkladem (tj. šestiletých a starších) v předškolním vzdělávání mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 mírně snížil, a sice ze 7,4 % na 7,2 % a k dalšímu snížení došlo mezi školními roky 2023/24 až 2025/26, a sice na 5,9 % v uplynulém školním roce. Jedná se za posledních devět školních roků o nejnižší podíl a díky omezování odkladů politickými opatřeními lze očekávat, že bude dále klesat.

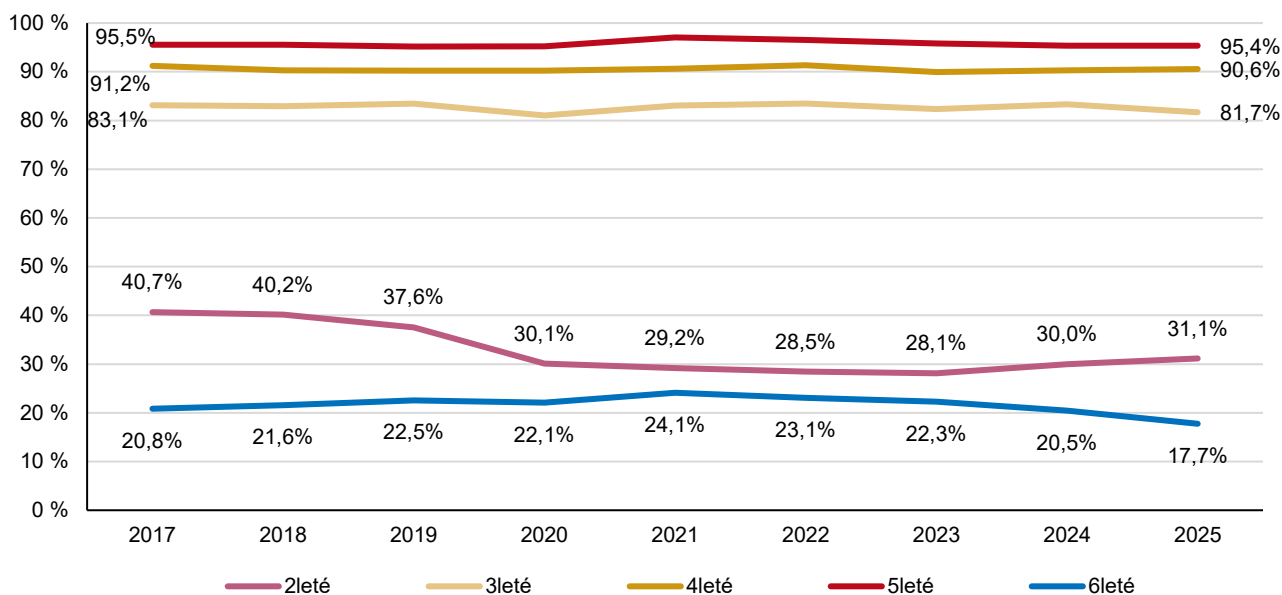
Graf 1.8 Předškolní vzdělávání (v mateřských školách, v přípravné třídě či v přípravném ročníku) – rozložení dětí podle věku

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

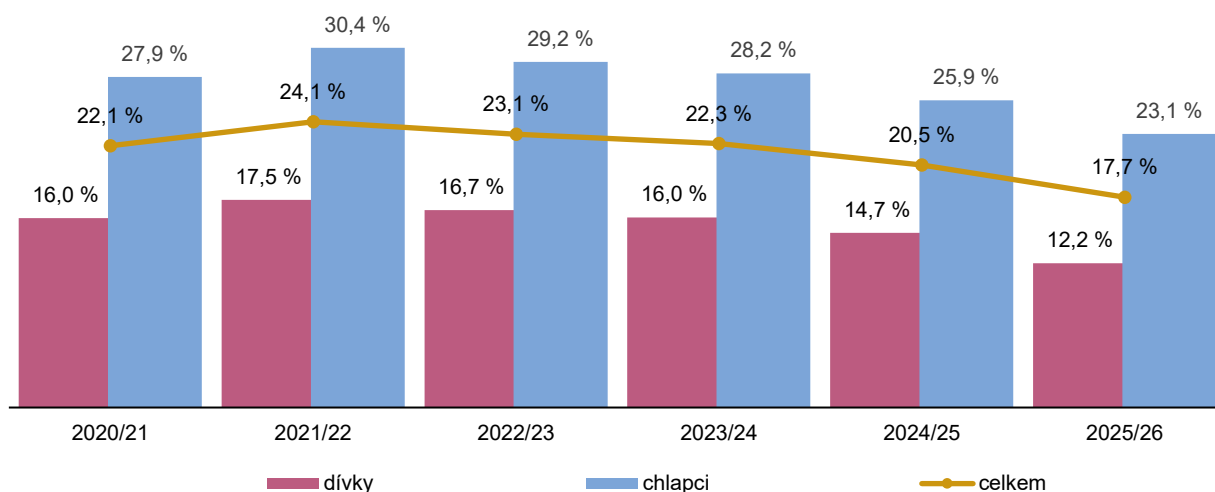
Počet dětí jednotlivých věkových kategorií v předškolním vzdělávání lze dále vztáhnout k populaci České republiky. Graf č. 1.9 uvádí, jaký podíl dětí dvouletých, tříletých, čtyřletých, pětiletých a šestiletých docházel v uplynulých šesti školních rocích do předškolního vzdělávání s právem poskytování předškolní přípravy (opět ať již do mateřské školy, přípravné třídy základní školy či přípravného stupně základní školy speciální). Jedná se o věk platný před zahájením uvedeného školního roku, u dětí ve školkách či školách k 31. srpnu, u populace k 1. červenci. Podíly jsou tedy orientační, neboť část populace dětí uvedeného věku oslaví během letních prázdnin další narozeniny a přeřadí se tím do starší věkové skupiny. Navíc je třeba vzít v úvahu, že do populace ČR nejsou zahrnuti cizinci bez trvalého pobytu v ČR, kteří také mohou navštěvovat předškolní vzdělávání.

⁵ Pro více informací o přípravných třídách ZŠ a přípravném stupni ZŠ speciální odkazujeme na kapitulu č. 1.5.

Graf 1.9 Podíl populace dětí uvedených věkových skupin navštěvující předškolní vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.9 ukazuje, že do předškolního vzdělávání na začátku školního roku nastupuje naprostá většina dětí ve věku 4–5 let a více než čtyři pětiny z dětí tříletých. Podíl dvouletých dětí ve školkách s právem poskytování předškolní přípravy (tj. těch, které při nástupu do školky ještě nedosáhly věku tří let) měl od školního roku 2019/2020 do školního roku 2023/24 tendenci se snižovat. V posledních dvou školních rocích však naopak stoupal až na 31,1 %. Podíl šestiletých dětí v předškolním vzdělávání stoupl mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 z 22,1 % na 24,1 %, do školního roku 2025/26 však poklesl na 17,7 %. Pokles je znát též pokud tento indikátor sestrojíme zvlášť pro chlapce a dívky. U dívek se podíl šestiletých v předškolním vzdělávání ze všech šestiletých dívek v populaci za poslední čtyři roky snížil ze 17,5 % na 12,2 %, u chlapců pak ze 30,4 % na 23,1 %. Častěji než dívky tak mají odklad chlapci – viz graf č. 1.10.

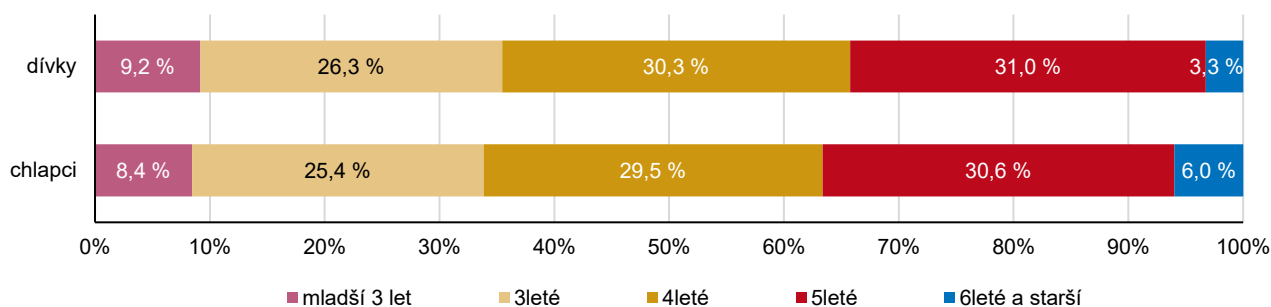
Graf 1.10 Podíl šestiletých dětí s odkladem z populace všech šestiletých dětí (obyvatel ČR)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Výuce v přípravných třídách a v přípravném stupni je věnována kapitola č. 1.5. Zde se ještě vrátíme k situaci v mateřských školách. Graf č. 1.11 znázorňuje **věkové složení chlapců a dívek** navštěvujících mateřské školy. Zde je zřejmé, že podíl dívek mladších tří let ze všech dívek navštěvujících mateřské školy byl o necelý procentní bod vyšší (9,2 %), než jak tomu bylo u chlapců této věkové skupiny (8,4 %). Naopak šestiletých a

starších dívek bylo v mateřských školách 3,3 %, což je o téměř tři procentní body méně než v případě chlapců (6,0 %). Častěji tak zůstávají ve školkách i po dosažení 6 let chlapci než dívky. Svůj vliv přitom sehrávají též diagnostické metody či nastavené hranice, které se zdají být vhodnější pro dívky, které v předškolním věku dospívají rychleji než chlapci.⁶

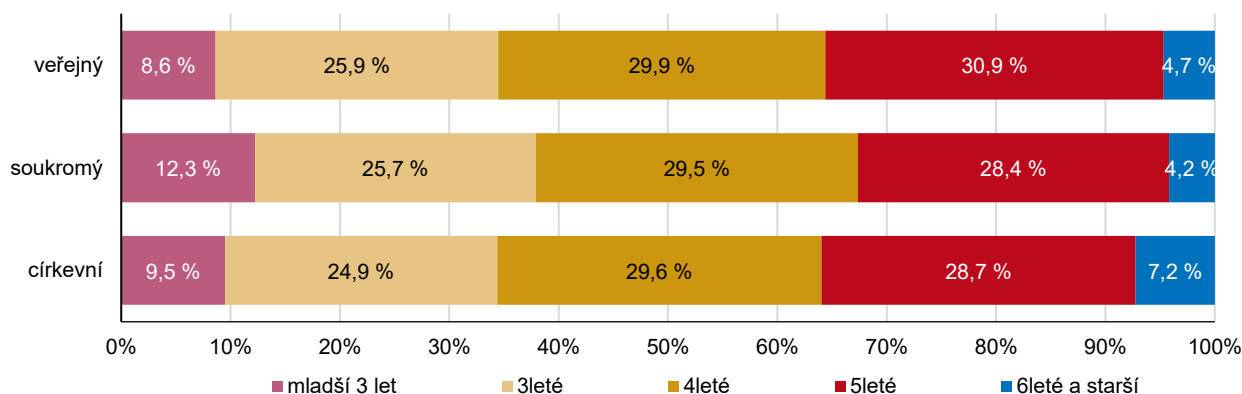
Graf 1.11 Mateřské školy – věkové složení dětí dle pohlaví ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíváme-li se na školy v dělení **dle zřizovatele**, pak ve školách soukromého zřizovatele tvořily ve školním roce 2025/26 ze všech dětí 12,3 % děti mladší tří let. Oproti tomu ve veřejných a církevních školách činil tento podíl cca devět procent. Mezi dětmi docházejícími do církevních škol byl pak o něco vyšší podíl šestiletých a starších (7,2 %) než ve školách soukromých (4,2 %) a veřejných (4,7 %) – viz graf č. 1.12.

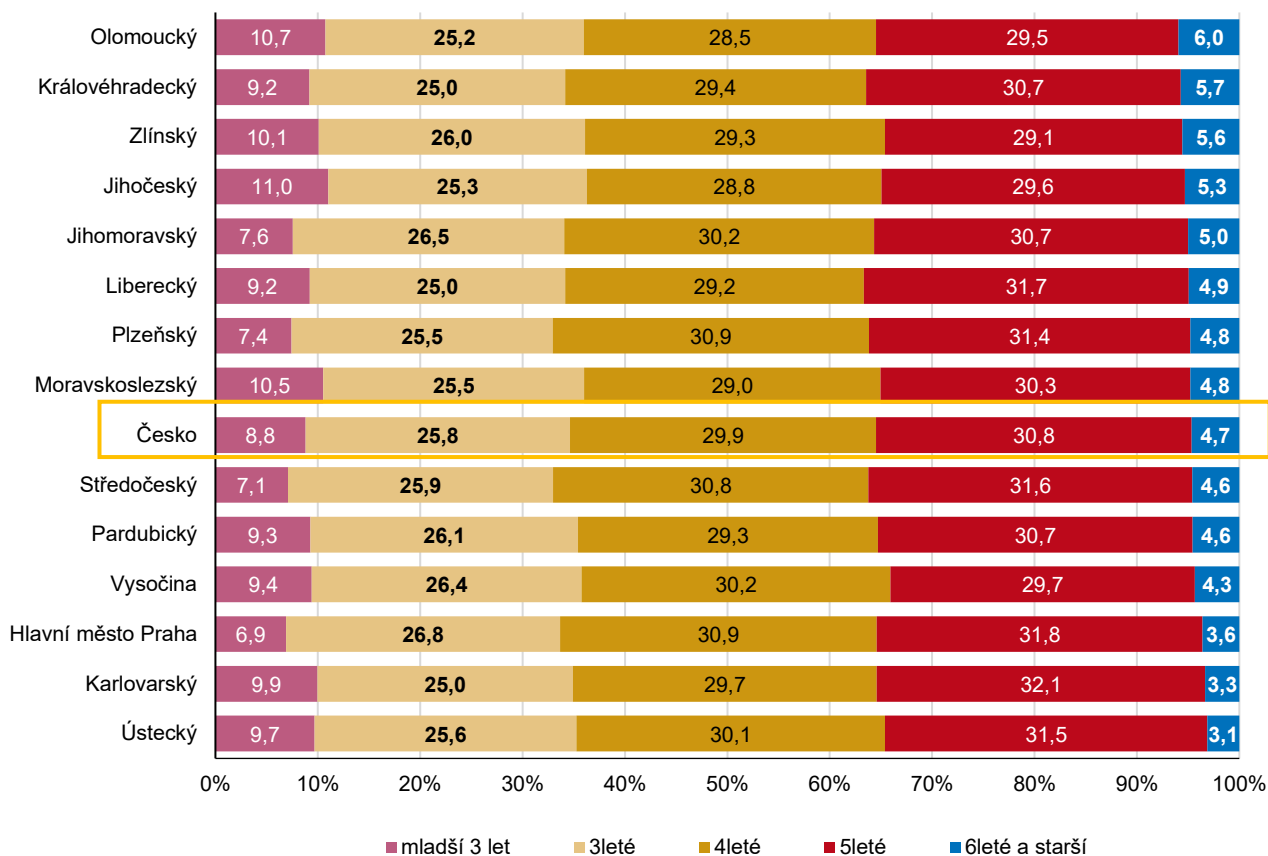
Graf 1.12 Mateřské školy – věkové složení dětí dle zřizovatele ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Poměrně značné rozdíly ve věkovém složení dětí mateřských škol najdeme též v dělení **dle krajů**. Nejvyšší podíl dětí mladších 3 let (cca 11 %) byl mezi dětmi v mateřských školách v kraji Jihočeském, Olomouckém, a Moravskoslezském. Podprůměrný byl naopak v Praze (6,9 %), v kraji Středočeském (7,1 %), Plzeňském (7,4 %) a Jihomoravském (7,6 %). Nejvyššího podílu šestiletých a starších dětí v mateřských školách (více než pětiprocentního) dosáhl kraj Olomoucký (6 %), Královéhradecký (5,7 %), Zlínský (5,6 %) a Jihočeský (5,3 %). Naopak v kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze byl tento podíl méně než čtyřprocentní – viz graf č. 1.13. Tuto informaci je opět nutno dát do vztahu k dostupnosti přípravných tříd, resp. přípravného stupně základních škol. Jak ukážeme v kapitole č. 1.5, právě kraje Praha, Ústecký a Karlovarský jsou těmi s největším podílem základních škol disponujících přípravnou třídou (33,8 %, resp. 27,3 %, resp. 25,2 %). Naopak v krajích Královéhradeckém, Jihočeském a Olomouckém je takových škol nejmenší podíl (0,8 %, resp. 2,4 %, resp. 5,3 %).

⁶ Viz zde: https://pages.pedf.cuni.cz/uvrv/files/2016/04/Spravedlivy_start.pdf

Graf 1.13 Mateřské školy – věkové složení dětí dle sídla školy ve školním roce 2025/26

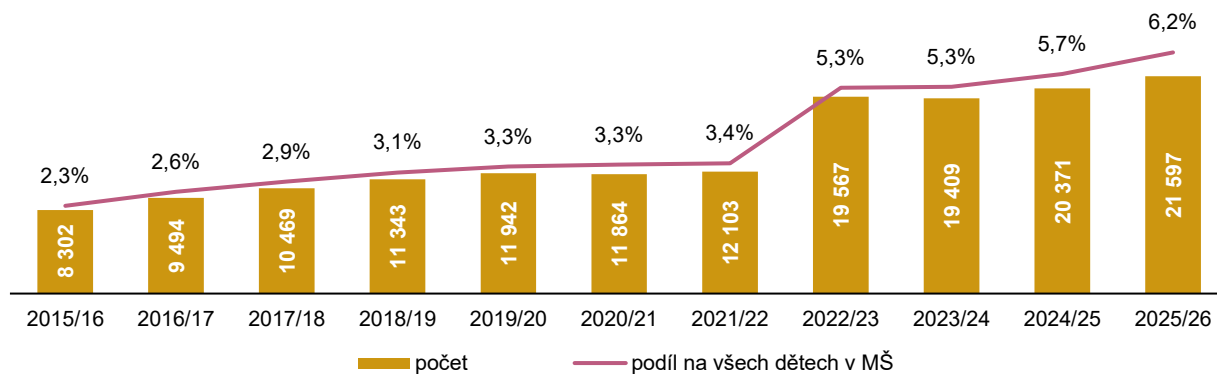
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

1.3 Děti s cizím státním občanstvím v mateřských školách

Vzhledem k tomu, že i na děti cizinců, kteří pobývají na území České republiky, se vztahuje povinná školní docházka, je důležitá také jejich předškolní příprava. U dětí s odlišným mateřským jazykem může být navíc pobyt v mateřské škole prvním setkáním s českým jazykovým prostředím. U těchto dětí se tedy jedná o velmi žádoucí formu přípravy na povinnou školní docházku, neboť snižuje jazykovou a kulturní bariéru.

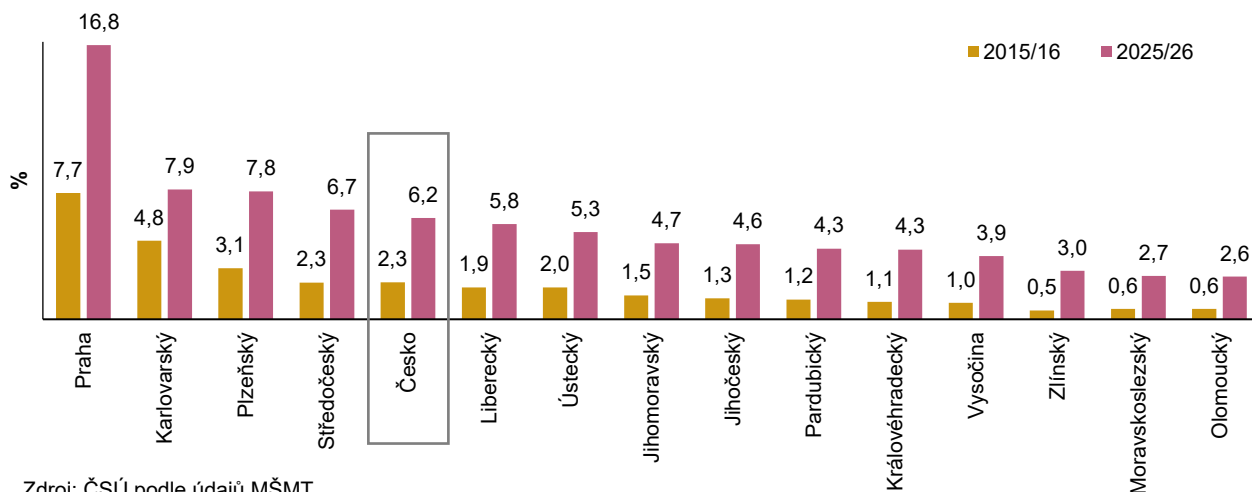
Do počtu dětí s **cizím státním občanstvím** nejsou započteny děti, které mají české občanství spolu s jiným – u každého dítěte je vedeno vždy jen jedno státní občanství. Počet takových „cizinců“ byl k 30. 9. 2025 v mateřských školách 21 597, což je téměř dvakrát více než před pěti lety. K největšímu skoku, a sice vlivem zahrnutí dětí ukrajinských uprchlíků navštěvujících naše školky do statistik, došlo mezi zářím 2021 a zářím 2022, kdy počet cizinců vzrostl o 61,7 %. V posledním školním roce se meziročně počet cizinců zvýšil o 6,0 %, zatímco počet dětí celkem v mateřských školách se o 3,5 % snížil.

Podíl cizinců ze všech dětí v mateřských školách mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 vzrostl ze 2,3 % na 3,3 %, v době pandemie pak setrval na stejné úrovni. Ve statistikách k 30. září 2022 pak skokově narostl (na 5,3 %) vlivem přijímání dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Ty Česko přijímalo zejména v průběhu školních roků 2021/22 a 2022/23; vzhledem však k vykazování dat dle stavu k 30. 9. daného školního roku se všechny tyto děti započítaly až do statistik za školní rok 2022/23. Ve školním roce 2023/24 činil shodně se školním rokem 2022/23 podíl cizinců 5,3 %, za poslední dva roky pak vzrostl na 6,2 % v září 2025.

Graf 1.14 Mateřské školy – počet a podíl dětí s cizím státním občanstvím

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Dlouhodobě je nejvyšší podíl cizinců v mateřských školách **v Praze**. K 30. 9. 2025 zde bylo dětí s cizí státní příslušností 16,8 %, což je téměř třikrát vyšší podíl, než je průměr za celou Českou republiku (6,2 %). S velkým odstupem pak následoval kraj Karlovarský (7,9 %) a Plzeňský (7,8 %). Naopak nejmenší podíl dětí cizí státní příslušnosti v mateřských školách zaznamenal kraj Olomoucký (2,6 %), Moravskoslezský (2,7 %) a Zlínský (3,0 %). V ostatních krajích se podíl takových dětí pohyboval mezi 3,9 % a 6,7 % – viz graf č. 1.15.

Graf 1.15 Mateřské školy – podíl dětí s cizím státním občanstvím dle kraje

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.15 také ukazuje, jak se podíl cizinců v jednotlivých krajích zvýšil za deset let. V absolutním vyjádření přibýlo nejvíce dětí cizí státní příslušnosti jednoznačně v Praze (o 3 583), v kraji Středočeském (o 2 308) a Jihomoravském (o 1 277), v ostatních krajích byl zaznamenán nárůst o 181 dětí (v kraji Karlovarském) až 838 dětí s cizí státní příslušností (v kraji Plzeňském). Pokud však budeme brát v potaz relativní přírůstek, pak ve Zlínském kraji se počet cizinců více než zpětinásobil (zvýšil se 5,2krát) a 3,8krát se zvýšil v kraji Moravskoslezském, Olomouckém a na Vysočině. Naopak v Karlovarském kraji se počet cizinců zvýšil jen o 40,6 % a v Praze vzrostl 2,1 krát. Tyto kraje jsou však těmi, které již před deseti lety měly cizinců výrazně vyšší podíl než ostatní kraje.

V členění podle **zřizovatele** dosáhl ve školním roce 2025/26 k 30. září podíl dětí s cizím státním občanstvím nejvyšší hodnoty v soukromých mateřských školách (9,6 %). V církevních školách to bylo 7,0 % a nejméně (6,1 %) v mateřských školách, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo MŠMT.

Tab. 1.3 Cizinci v mateřských školách podle zřizovatele ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zřizovatel	Děti v mateřských školách celkem ¹⁾	v tom dle státního občanství		Podíl cizinců
		Česká republika	jiné	
veřejný	330 560	310 557	20 003	6,1 %
soukromý	15 069	13 626	1 443	9,6 %
církevní	2 169	2 018	151	7,0 %

¹⁾ V této tabulce jsou uváděny děti ve fyzických osobách, nikoliv počtech studií.

Mezi dětmi v mateřských školách s jiným než českým státním občanstvím dlouhodobě převažují na prvních třech místech **Ukrajinci, Slováci a Vietnamci** (dohromady tvořili v uplynulém školním roce 79,8 % všech cizinců). Zejména s ohledem na stále probíhající válce na Ukrajině bylo k 30. září 2025 mezi dětmi s cizí státní příslušností v mateřských školách v ČR zdaleka nejvíce dětí ukrajinského státního občanství (57,8 %). Do školního roku 2018/19 však mezi cizinci převažovaly děti s vietnamským občanstvím. Absolutní počty dětí s nejčastěji se vyskytujícím státním občanstvím, tj. s více než 100 příslušníků na našich mateřských školách k 30. 9. 2025, uvádí tabulka č. 1.4. Kromě údajů za školní rok 2025/26 jsou zde uvedeny informace i za vybrané předchozí školní roky (tj. před pěti a deseti lety).

Tab. 1.4 Cizinci v mateřských školách podle státního občanství

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2015/16		2020/21		2025/26	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Celkem	8 302	100	11 864	100	21 597	100
občané EU (mimo ČR)	2 481	29,9	3 504	29,5	4 232	19,6
ostatní evropské státy	2 852	34,4	4 242	35,8	13 533	62,7
ostatní státy světa	2 969	35,8	4 118	34,7	3 832	17,7
z toho občané zemí:						
Ukrajina	1 972	23,8	2 932	24,7	12 484	57,8
Slovensko	1 612	19,4	2 040	17,2	2 609	12,1
Vietnam	2 172	26,2	2 781	23,4	2 144	9,9
Mongolsko	216	2,6	446	3,8	547	2,5
Rumunsko	158	1,9	357	3,0	485	2,2
Rusko	526	6,3	779	6,6	462	2,1
Maďarsko	45	0,5	124	1,0	273	1,3
Bulharsko	183	2,2	292	2,5	231	1,1
Polsko	132	1,6	210	1,8	201	0,9
Moldavsko	132	1,6	184	1,6	183	0,8
Indie	23	0,3	79	0,7	180	0,8

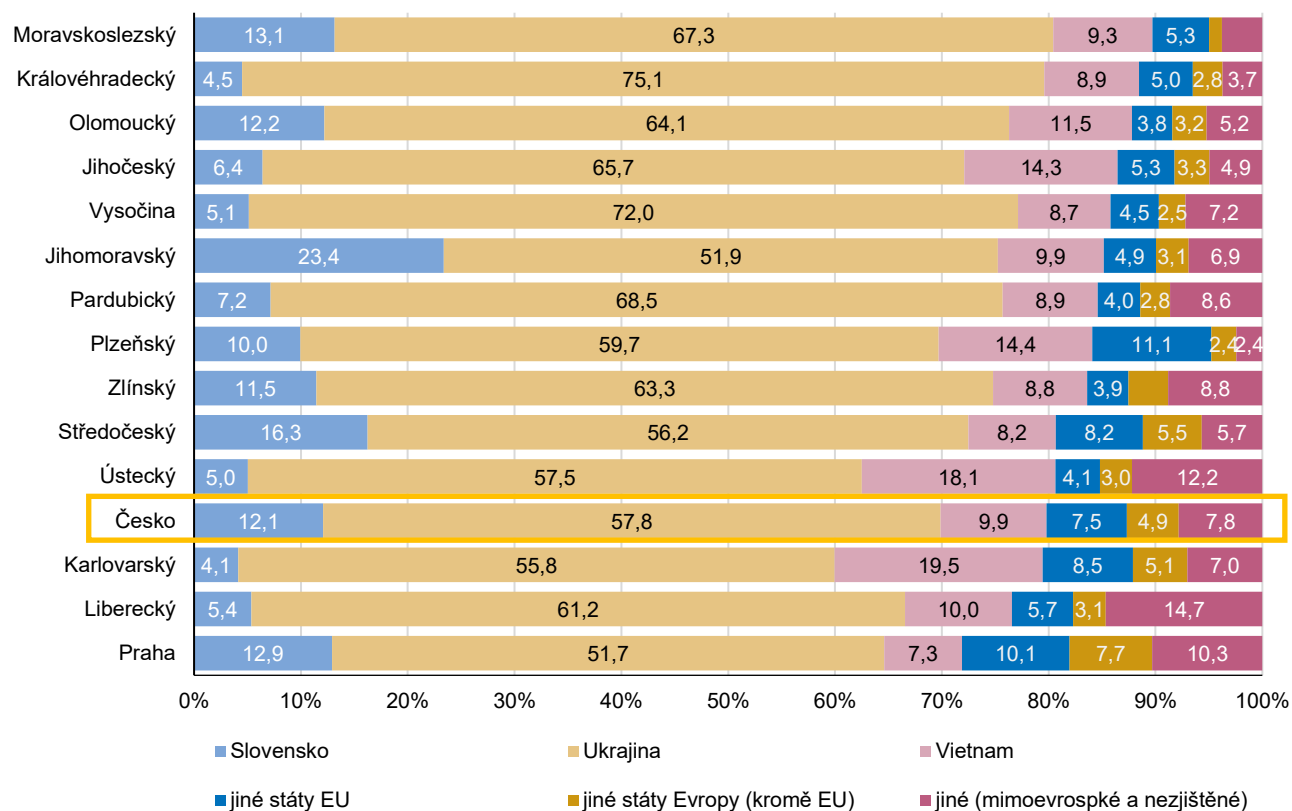
Graf č. 1.16 níže ukazuje podíl dětí původem ze Slovenska a ostatních států Evropské unie, z Ukrajiny a ostatních evropských států mimo EU a z Vietnamu a ostatních států mimo Evropu, a sice v dělení na jednotlivé kraje. Ty jsou řazené dle podílu, jaký tvořili ve školním roce 2025/26 cizinci se státní příslušností slovenskou, ukrajinskou či vietnamskou (tj. součet dětí těchto tří státních příslušností) ze všech dětí cizí státní příslušnosti v mateřských školách v České republice. Připomeňme, že tato **tři občanství** mělo v České republice celkem 79,8 % dětí cizí státní příslušnosti docházejících do mateřských škol. Přitom v Moravskoslezském kraji tvořili žáci těchto tří občanství v základních školách 89,7 %. Naopak menší podíl, než je celorepublikový průměr,

zaujímal tyto skupiny cizinců mezi cizinci obecně v Praze (71,9 %), v kraji Libereckém (76,6 %) a Karlovarském (79,4 %).

Pokud se jedná o děti **slovenské státní příslušnosti**, tvořili mezi všemi dětmi cizí státní příslušnosti nejvyšší podíl v kraji Jihomoravském (23,4 %) a Středočeském (16,3 %) a nejmenší naopak v kraji Karlovarském (4,1 %). V Karlovarském a Ústeckém kraji zas tvořili mezi cizinci oproti jiným krajům výraznější podíl **Vietnamci** (19,5 %, resp. 18,1 %). Nejmenší podíl ze všech cizinců pak Vietnamci představovali v Praze (7,3 %). Pokud se jedná o **Ukrajince**, tvořili v září 2025 nejvyšší podíl mezi dětmi cizí státní příslušnosti v kraji Královéhradeckém (75,1 %) a na Vysočině (72,0 %) a nejmenší naopak v Praze (51,7 %) a v kraji Jihomoravském (51,9 %).

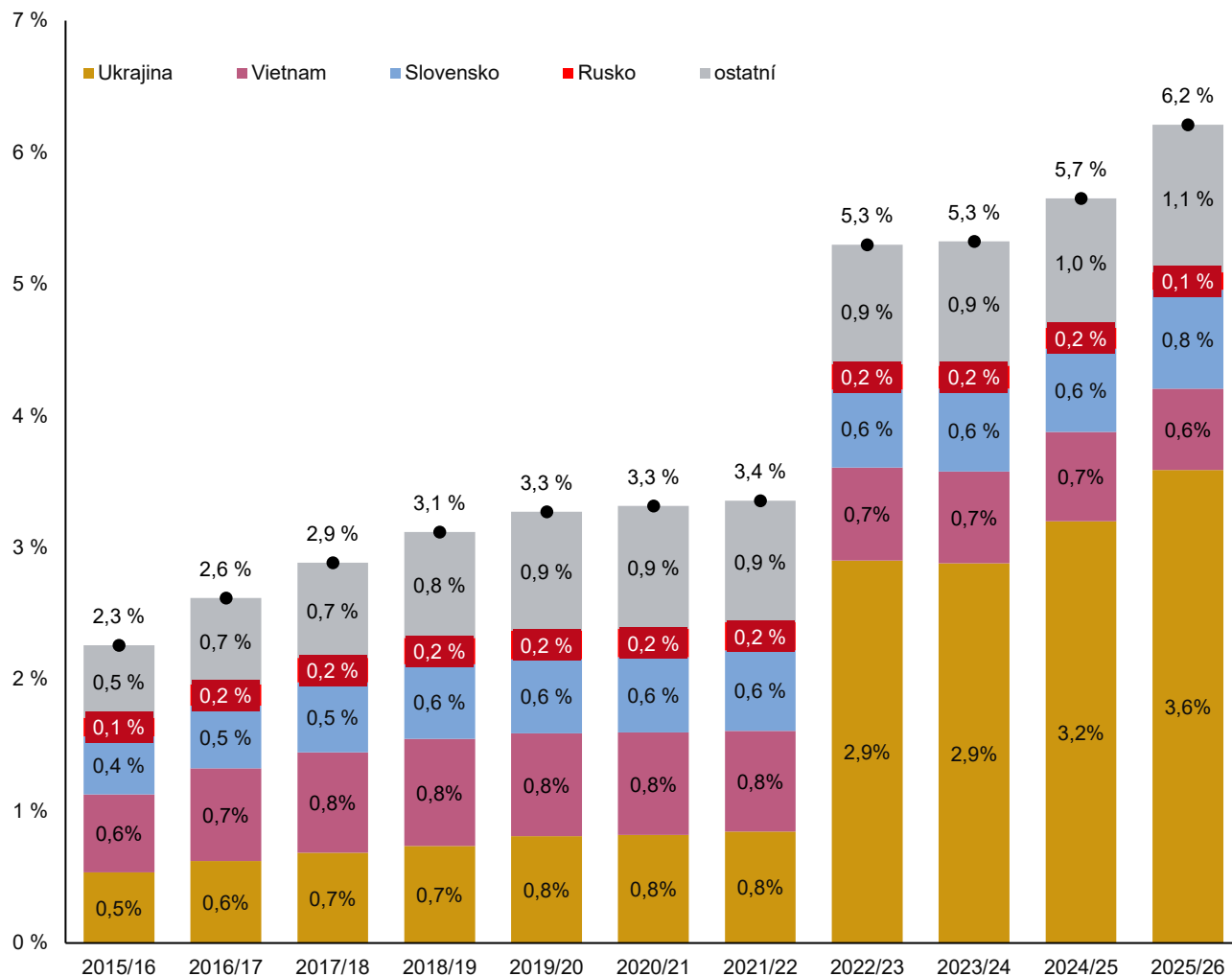
Pokud bychom vedle výše uvedených tří hlavních státních příslušností vyčlenili ještě ruskou státní příslušnost, tj. šestou nejčetnější, můžeme konstatovat, že nejvíce ruských dětí navštěvovalo mateřské školy v Praze. Mateřské školy v Praze vzdělávaly 62,8 % všech ruských dětí docházejících do mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy v ČR a podíl ruských dětí mezi všemi cizinci zde byl 4,2 %. V Karlovarském kraji představovaly děti ruské státní příslušnosti v mateřských školách 2,7 % všech cizinců a ve Středočeském kraji 2,6 %. V ostatních krajích bylo ruských dětí mezi cizinci zapsaných v mateřských školách cca jedno procento a méně.

Graf 1.16 Mateřské školy – děti s cizím státním občanstvím dle občanství ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jiný pohled přináší graf č. 1.17. Ten ukazuje, že na počátku školního roku 2025/26 tvořily děti ukrajinské státní příslušnosti 3,6 % ze všech dětí mateřských škol, tedy o 0,4 p.b. vyšší podíl než před rokem. O jednu desetinu procentního bodu se také zvýšil podíl dětí slovenské státní příslušnosti. Oproti tomu podíl dětí z Vietnamu a Ruska se mírně snížil. Graf také ukazuje, že podíl dětí s ukrajinskou státní příslušností rostl ze všech skupin dětí cizí státní příslušnosti nejrychleji nejen mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 (tedy po vypuknutí války), ale již v dřívějším období poslední dekády.

Tab. 1.17 Mateřské školy celkem – podíl dětí s jiným než českým státním občanstvím dle občanství

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

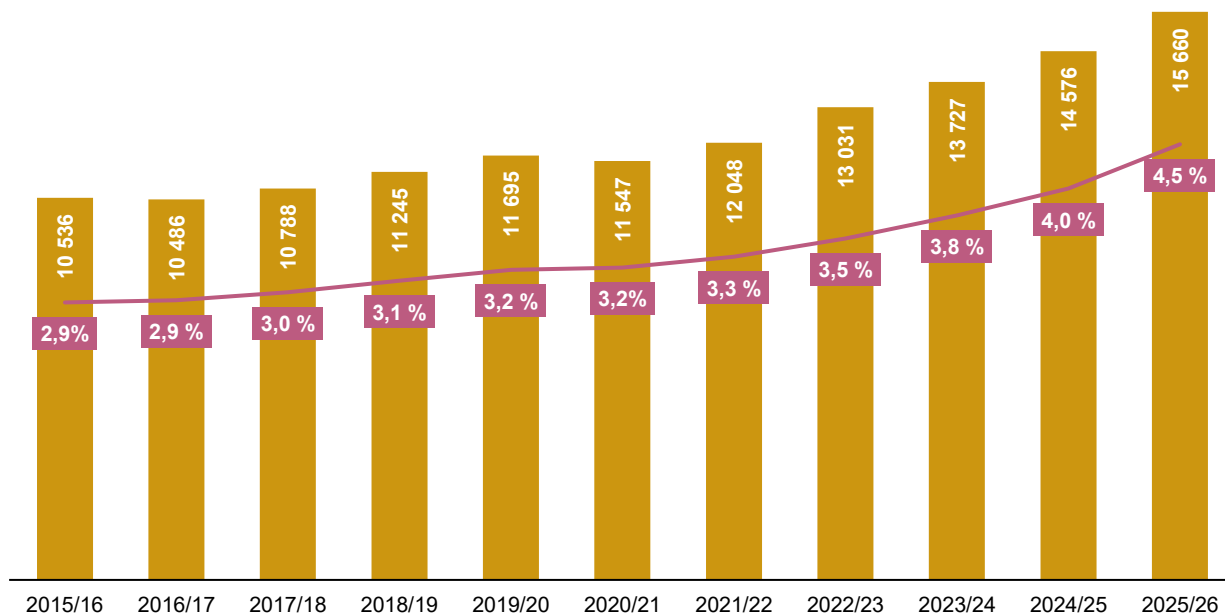
1.4 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách

V oblasti vzdělávání se používá pojem „**žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) – viz § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.). Vzhledem k dostupnosti dat v časové řadě se však v této analýze omezíme na kategorii žáků se zdravotním postižením.

Od školního roku 2016/17, kdy byla započata realizace zákonem ukotvené **inkluze dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol/tříd**, do školního roku 2025/26 se soustavně mírně zvyšoval podíl dětí s diagnostikovaným zdravotním postižením ze všech dětí v mateřských školách (celkově z 2,9 % na 4,5 %). Zde je třeba vzít v úvahu, že inkluze do běžných tříd často vyžaduje zapojení asistenta pedagoga, a proto mohl být kladen větší důraz na diagnostiku potíží a potvrzení statusu žáka se zdravotním postižením. Počet plných **úvazků asistenta pedagoga v mateřských školách** vzrostl z 1 605,8 v září 2016 na 6 663,8 v září 2025 tedy 4,2krát, zatímco počet dětí se zdravotním postižením se v tomto období zvýšil o 49,3 %.

Od školního roku 2016/17 také setrvale **stoupal absolutní počet žáků s diagnostikovaným postižením**, pouze s výjimkou období mezi školními roky 2019/20 a 2020/21. Spolu s úbytkem celkového počtu dětí v mateřských školách mezi těmito dvěma školními roky nejvíce poznamenanými pandemií covid-19 se též počet dětí se zdravotním postižením v mateřských školách snížil. **Podíl žáků s postižením** na celkovém počtu žáků v mateřských školách v posledních deseti letech stoupal nepřetržitě, přestože mezi školními roky 2015/16 a 2016/17, jakož i 2019/20 a 2020/21 jen nepatrně.

Graf 1.18 Mateřské školy – děti se zdravotním postižením

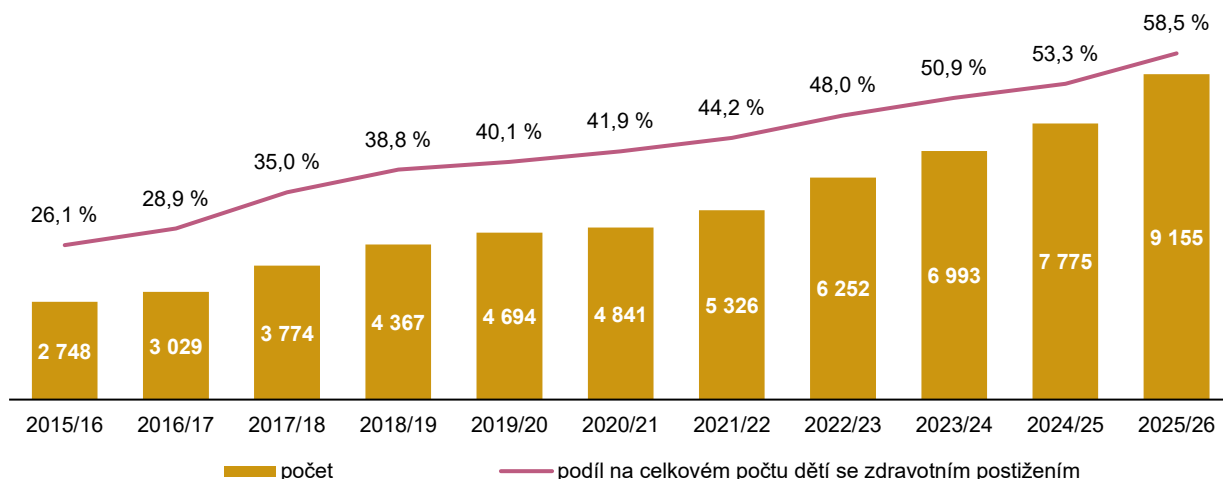
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

počet podíl na celkovém počtu dětí v MŠ

V posledních třech školních rocích se navíc spolu s úbytkem počtu dětí v mateřských školách snižoval i počet dětí na jednu třídu a na jednoho učitele. Počet dětí na jednu třídu i jednoho učitele tak byl v uplynulém školním roce nejnižší za posledních minimálně dvacet let. Spolu s rostoucím počtem asistentů pedagoga tak nízké počty dětí na jednu třídu a učitele vytvářely pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami poměrně příznivé podmínky.

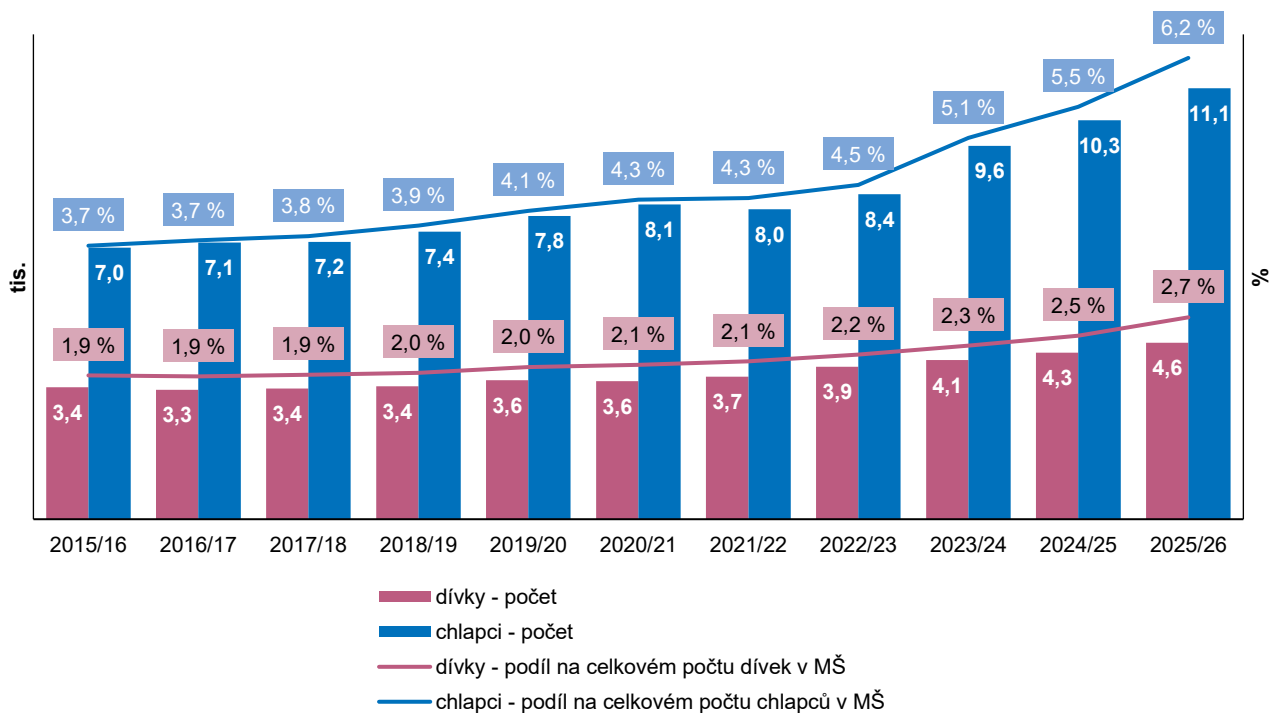
Podíl dětí **se zdravotním postižením** v mateřských školách **veřejného a soukromého zřizovatele** byl přitom ve školním roce 2025/26 nižší (4,5 %, resp. 4,2 %) než ve školách zřizovatele **církevního** (9,7 %).

Podíl dětí s postižením **integrovaných do běžných tříd** v posledních 10 letech trvale rostl, a sice z 26,1 % na 58,5 % ve školním roce 2025/26. Absolutní počet dětí se zdravotním postižením v běžných třídách se v posledních deseti letech soustavně zvyšoval a celkem se více než ztrojnásobil (vzrostl 3,3krát), tj. narostl podstatně více než počet všech dětí se zdravotním postižením bez ohledu na integraci (tj. nárůst o 48,6 %). Naopak počet žáků ve speciálních třídách se za posledních deset let snížil o 16,5 %.

Graf 1.19 Mateřské školy – děti se zdravotním postižením integrované v běžných třídách

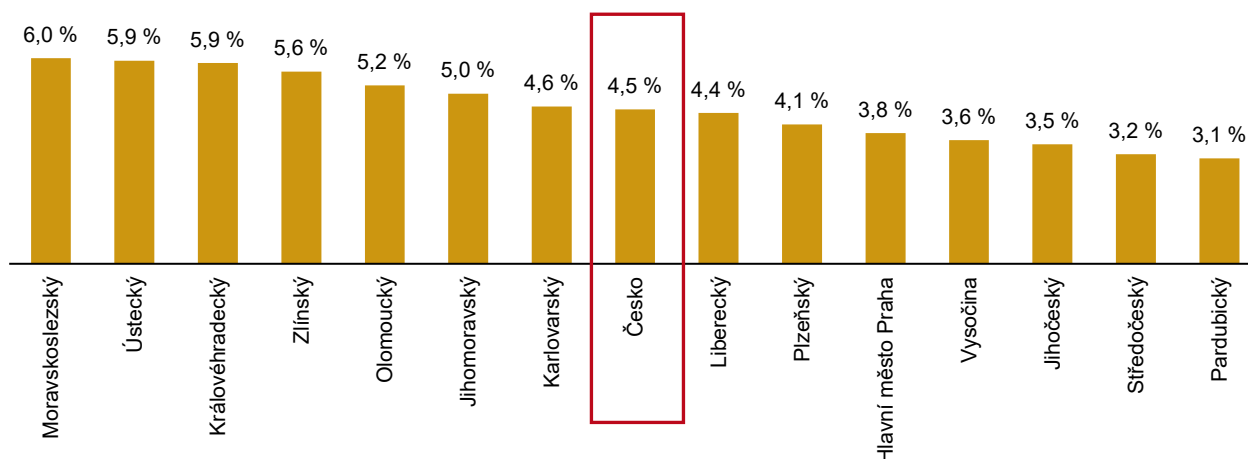
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Mezi dětmi s diagnostikovaným zdravotním postižením je dlouhodobě cca dvakrát **více chlapců než dívek**. Ve školním roce 2025/26 to bylo 11 109 chlapců oproti 4 551 dívk. Je však také možné, že se chlapcům ve větší míře než dívkám v případě postižení doporučuje návštěva odborníka, který by dané postižení potvrdil a uznal tím nárok škoie na podporu. Ať tak či onak, dle vykazovaných statistik chlapci tvořili 70,9 % dětí se zdravotním postižením navštěvujících mateřské školy. Na tisíc chlapců v mateřských školách připadlo v minulém školním roce 62 chlapců se zdravotním postižením, v případě dívek to bylo 27. Více viz graf č. 1.20.

Graf 1.20 Mateřské školy – dívky a chlapci se zdravotním postižením

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíl dětí se zdravotním postižením ve školách byl ve školním roce 2025/26 napříč **kraji ČR** různý. Nejmenší byl v kraji Pardubickém (3,1 %) a Středočeském (3,2 %) a největší naopak v kraji Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském (6,0 %, resp. 5,9 %) – viz graf č. 1.21.

Graf 1.21 Mateřské školy – podíl dětí se zdravotním postižením dle kraje ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z tabulky 1.5 je patrné, že ve školním roce 2025/26 byly u více než poloviny dětí se zdravotním postižením zjištěny závažné vady řeči (53,6 %). S velkým propadem následují děti s vývojovými poruchami chování či učení (10,7 %) a s poruchami autistického spektra (9,2 %). Ostatní druhy postižení zaujímaly ve školním roce 2025/26 méně než 5% podíl mezi všemi případy dětí s postižením. Oproti situaci před pěti lety opět vzrostl podíl dětí se závažnými vadami řeči, a sice na úroveň z doby před 10 lety. Za posledních deset let pak narostl počet i podíl dětí s vývojovými poruchami chování či učení, a naopak mírně poklesl podíl dětí s poruchami autistického spektra. Za posledních pět let se snížil též podíl dětí s mentálním postižením. Pokud jde o nárůst v absolutních počtech, za posledních 5 let se zvýšil počet dětí s postižením závažnými vadami řeči, vývojovými poruchami a poruchami autistického spektra. Naopak výraznější snížení lze zaznamenat u mentálně postižených dětí. Více viz tabulku č. 1.5.

Tab. 1.5 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách podle druhu postižení

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Druh postižení	2015/16		2020/21		2025/26	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Celkem	10 536	100	11 547	100	15 660	100
se závažnými vadami řeči	5 654	53,7	5 849	50,7	8 401	53,6
se závažnými vývojovými poruchami učení či chování	710	6,7	1 051	9,1	1 683	10,7
s poruchami autistického spektra	1 153	10,9	1 250	10,8	1 434	9,2
mentálně postižené	543	5,2	781	6,8	687	4,4
tělesně postižené	348	3,3	512	4,4	519	3,3
zrakově postižené	504	4,8	434	3,8	417	2,7
sluchově postižené	251	2,4	289	2,5	282	1,8
<i>postižené více vadami¹⁾</i>	<i>1 373</i>	<i>13,0</i>	<i>1 381</i>	<i>12,0</i>	<i>2 237</i>	<i>14,3</i>

¹⁾ za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

V porovnání s dívkami u chlapců ve školním roce 2025/26 výrazněji převažovaly závažné vývojové poruchy učení či chování (12,3 % u chlapců a 7,0 % u dívek) a poruchy autistického spektra (10,2 % u chlapců a 6,6 % u dívek) nad ostatními druhy postižení. Celkově však lze říci, že ve všech sledovaných druzích zdravotního postižení vykázali větší četnost chlapci než dívky.

Tab. 1.6 Mateřské školy – žáci dle postižení a pohlaví ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Druh postižení	Dívky – počet	Chlapci – počet	Dívky – podíl na celkovém počtu dívek se zdravotním postižením	Chlapci – podíl na celkovém počtu chlapců se zdravotním postižením
celkem	4 551	11 109	100,0 %	100,0 %
vady řeči	2 497	5 904	54,9 %	53,1 %
vývojové poruchy	319	1364	7,0 %	12,3 %
poruchy autistického spektra	300	1134	6,6 %	10,2 %
mentální	224	463	4,9 %	4,2 %
tělesné	247	272	5,4 %	2,4 %
zrakové	192	225	4,2 %	2,0 %
sluchové	127	155	2,8 %	1,4 %
více vad ¹⁾	645	1 592	14,2 %	14,3 %

¹⁾ Za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory.

1.5 Předškolní vzdělávání na základních školách

Po dosažení šesti let většina dětí přechází v září z mateřské školy do 1. třídy základní školy. Některým dětem je však doporučen odklad nástupu o rok, během kterého se má vyrovnat jejich vývoj. Takové děti mohou zůstat ještě rok v mateřské škole, nebo začít chodit do **přípravné třídy běžné základní školy**, příp. navštěvovat **přípravný stupeň základní školy speciální**. V přípravných třídách a na přípravném stupni přitom probíhá výuka, která se již více podobá výuce na základní škole, a děti mají možnost zapojit se do života školy včetně navštěvování družiny a zájmových kroužků. Maximální počet dětí ve třídě je navíc v přípravné třídě zhruba poloviční než ve škole mateřské.

Ve školním roce 2025/26 bylo u nás **457 základních škol běžných se zřízenými přípravnými třídami**, což je o 4,6 % méně než v předchozím školním roce a odpovídá to vládnímu záměru postupně přípravné třídy rušit⁷. V předchozím období, konkrétně mezi zářím 2018 a zářím 2024, se naopak počet škol s přípravnou třídou téměř zdvojnásobil. Přípravných tříd bylo k 30. 9. 2025 celkem 535 a chodilo do nich **6 462 dětí**. Více než tři pětiny z nich byli chlapci (61,6 %). V přípravných třídách vyučovali učitelé na 535,3 plného úvazku. **Na jednoho učitele** působícího v přípravné třídě i **na jednu přípravnou třídu** tak připadlo v průměru shodně 12,1 dítěte. Tyto poznatky lze srovnat se situací v mateřských školách. Počet dětí na učitele byl ve školním roce 2025/26 v mateřských školách o něco nižší, a sice 9,7, naopak počet dětí ve třídě byl podstatně vyšší, tj. 19,9.

Jak ukazuje tabulka č. 1.7, v Praze disponovala ve školním roce 2025/26 přípravnou třídou třetina základních škol běžných (33,8 %), v Ústeckém kraji to bylo 27,3 % a v Karlovarském kraji 25,2 %. V ostatních krajích byl podíl takových škol v rozmezí od 0,8 % (v kraji Královéhradeckém) do 12,4 % (v kraji Jihomoravském).

Zde je dobré připomenout zjištění uvedená v grafu č. 1.13 výše v této analýze. Z něj lze vyčíst, že v Ústeckém a Karlovarském kraji a v Praze byl mezi dětmi v mateřských školách ze všech krajů nejmenší podíl dětí 6letých a starších (3,1 % až 3,6 %). Rodiče těchto dětí tak častěji volí místo opakování posledního ročníku mateřské školy přechod do přípravné třídy základní školy. Ty také mohou pomoci řešit nedostatek míst ve školkách,

⁷ Viz zákon č. 267/2025 Sb. (novela školského zákona č. 561/2004 Sb.)

zejména pokud jde o Prahu. Oproti tomu v kraji Královéhradeckém, Jihočeském a Olomouckém byly ve školním roce 2025/26 přípravné třídy jen ve 0,8 % až 5,3 % základních škol běžných. V těchto krajích (spolu ještě s krajem Zlínským) přitom v mateřských školách zaujímaly ze všech krajů nejvyšší podíl dětí ve věku 6 let a více (nad 5,0 %).

Tab. 1.7 Základní školy s přípravnými třídami v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Území	Školy			Přípravné třídy			Děti v těchto třídách			
	s přípravnými třídami						celkem		dívky	chlapci
	počet	%	% ¹⁾	počet	%	% ²⁾	počet	%	počet	počet
Česko	457	100	11,4	535	100	1,1	6 462	100	2 481	3 981
Hlavní město Praha	92	20,1	33,8	101	18,9	1,9	1 196	18,5	415	781
Středočeský kraj	58	12,7	10,5	69	12,9	1,0	835	12,9	309	526
Jihočeský kraj	6	1,3	2,4	6	1,1	0,2	62	1,0	21	41
Plzeňský kraj	17	3,7	7,9	24	4,5	0,9	280	4,3	99	181
Karlovarský kraj	26	5,7	25,2	31	5,8	2,4	387	6,0	150	237
Ústecký kraj	72	15,8	27,3	91	17,0	2,5	1 141	17,7	449	692
Liberecký kraj	13	2,8	7,2	15	2,8	0,7	182	2,8	65	117
Královéhradecký kraj	2	0,4	0,8	3	0,6	0,1	34	0,5	12	22
Pardubický kraj	16	3,5	6,7	21	3,9	0,9	238	3,7	93	145
Kraj Vysočina	19	4,2	7,2	20	3,7	0,8	253	3,9	111	142
Jihomoravský kraj	59	12,9	12,4	68	12,7	1,2	816	12,6	309	507
Olomoucký kraj	15	3,3	5,3	16	3,0	0,5	208	3,2	92	116
Zlínský kraj	19	4,2	7,8	19	3,6	0,7	229	3,5	94	135
Moravskoslezský kraj	43	9,4	10,4	51	9,5	1,0	601	9,3	262	339

¹⁾ podíl na celkovém počtu základních škol běžných v daném kraji

²⁾ podíl na celkovém počtu tříd v základních školách běžných v daném kraji

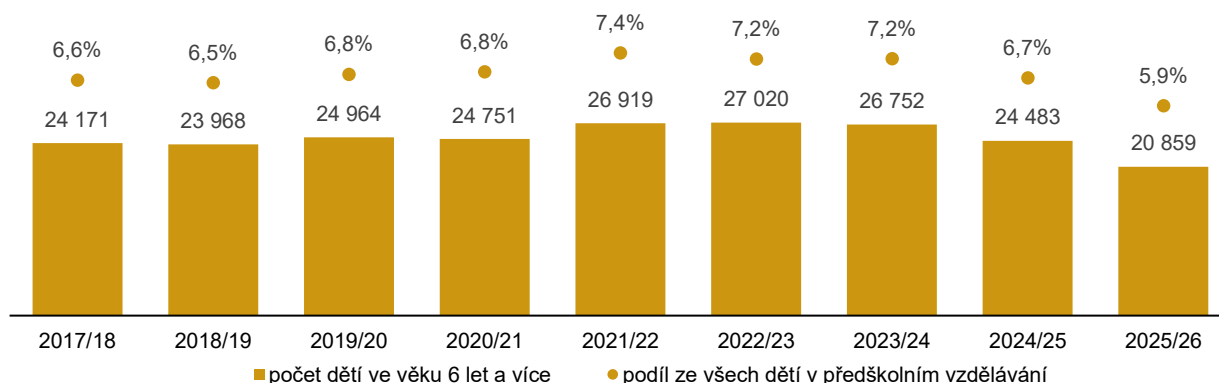
Přípravné třídy byly ve školním roce 2025/26 častěji zřízeny v základních školách veřejného zřizovatele (disponovalo jimi 12,5 % běžných škol) než ve školách s církevním zřizovatelem (na 7,5 % běžných škol) a zejména zřizovatelem soukromým (na 7,3 % běžných škol).

Jak již bylo zmíněno, v **základních školách speciálních** je žákům k dispozici tzv. **přípravný stupeň**. Ten připravuje na povinnou školní docházku děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s poruchami autistického spektra. Dítě může být přijato nejdříve ve věku pěti let, a to i v průběhu školního roku. Na přípravném stupni setrvává až do zahájení povinné školní docházky, přičemž jeho docházka do přípravného stupně nesmí přesáhnout tři školní roky. Vzdělávání v přípravném stupni základních škol speciálních se ve školním roce 2025/26 účastnilo celkem **301 dětí** a z toho bylo 211 chlapců, tj. 70,1 %. Na jednoho učitele zde v průměru připadalo 4,5 dítěte. Přípravným stupněm disponovalo 41 z 318 základních škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (12,9 %).

Graf č. 1.22 představuje vývoj počtu a podílu šestiletých a starších dětí z celkového počtu dětí v předškolním vzdělávání, a to ať už jsou zapsáni v mateřské škole, v přípravné třídě na běžné základní škole, nebo v přípravném stupni základní školy speciální. Jak je patrné, mezi školními roky 2018/19 a 2021/22 měl tento podíl tendenci mírně narůstat a celkově se zvýšil z 6,5 % na 7,4 %. Přitom nejvýraznější nárůst zaznamenal mezi školními roky 2020/21 a 2021/22. Je možné, že během pandemie onemocnění Covid-19 byla u žáků mateřských škol větší absence a i díky uzavírkám škol se nestihli dobře připravit na nástup do základní školy. Řada rodičů se navíc mohla obávat dalšího uzavírání škol a úskalí distanční výuky v prvním ročníku. Mezi

školními roky 2021/22 a 2022/23 se počet šestiletých a starších dětí v předškolním vzdělávání nepatrně zvýšil, ovšem podíl žáků s odkladem naopak mírně poklesl na 7,2 %. A to přesto, že došlo k významnému zvýšení počtu cizinců v mateřských i základních školách (zejména ukrajinské státní příslušnosti), kteří se mohou potýkat s jazykovou bariérou. Na 7,2 % tento podíl zůstal i ve školním roce 2023/24. V posledních dvou rocích tento podíl však klesal až na 5,9 % ve školním roce 2025/26, což je nejméně minimálně za posledních devět školních roků uvedených v grafu níže. Vzhledem k plánovanému omezování odkladů (viz novelu školského zákona č. 267/2025 Sb.) lze v budoucnu očekávat další snižování tohoto ukazatele.

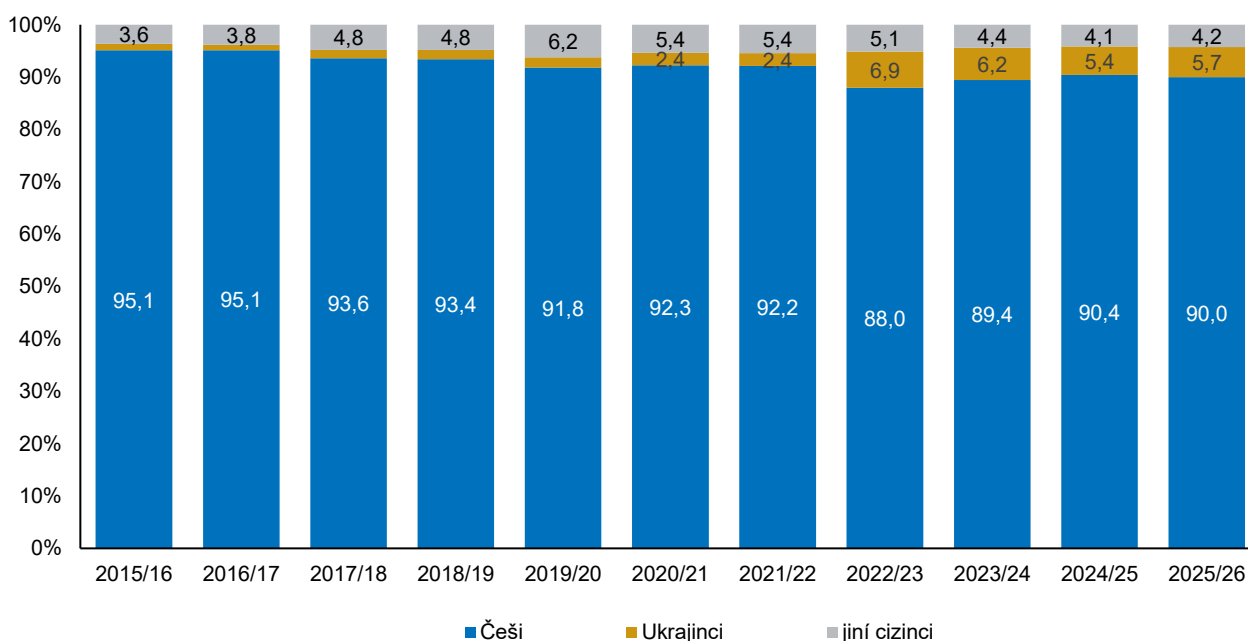
Graf 1.22 Předškolní vzdělávání (tj. v mateřských školách, na přípravném stupni či v přípravných třídách) – počet a podíl šestiletých a starších dětí

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.23 ukazuje vývoj podílu Čechů, Ukrajinců a jiných cizinců v přípravných třídách či v přípravném stupni základní školy. Jak je patrné, po strmém navýšení podílu Ukrajinců mezi všemi dětmi v tomto vzdělávání, ke kterému došlo mezi zářím 2021 a 2022 (z 2,4 % na 6,9 %), se jejich podíl snižoval až na 5,4 % v září 2024, v září 2025 pak činil 5,7 %. Podíl cizinců jiné než ukrajinské státní příslušnosti se snižoval mezi školními roky 2021/22 a 2024/25 (z 5,4 % na 4,1 %), v září 2025 pak činil 4,2 %. Porovnáme-li tato zjištění s vývojem v mateřských školách, tak tam se podíl dětí s ukrajinskou státní příslušností ve školních rocích 2023/24 až 2025/26 zvyšoval, mezi zářím 2023 a 2025 konkrétně z 2,9 % na 3,6 %. Podíl dětí s jinou cizí státní příslušností, než je ukrajinská, se zvýšil z 2,4 % v září 2023 na 2,6 % v září 2025. (viz graf č. 1.17 výše).

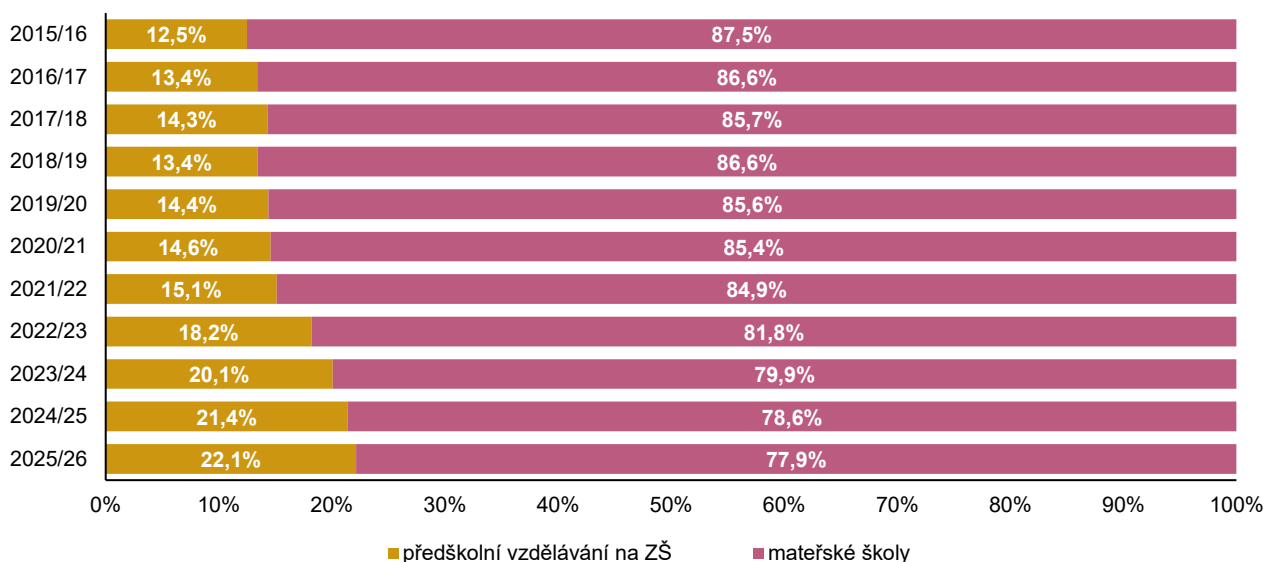
Graf 1.23 Přípravné třídy a přípravný stupeň ZŠ – podíl Čechů, Ukrajinců a příslušníků jiných států

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.24 ukazuje, jaký podíl dětí ve věku 6 a více let, které nenastoupily do první třídy základní školy, docházel v uvedených letech do mateřských škol a jaký do přípravných tříd běžné základní školy či do přípravného stupně základní školy speciální. Jak je patrné, podíl dětí v přípravných třídách či v přípravném stupni se za deset let zvýšil z 12,5 % na 22,1 %. Připomeňme, že mezi posledními dvěma školními roky ubylo dětí v mateřských školách (celkově o 3,5 %) i v předškolním vzdělávání na základních školách (celkově o 8,4 %). Počet šestiletých a starších dětí v mateřských školách se přitom snížil o 3 001 (tj. o 15,6 %) a šestiletých a starších dětí v předškolním vzdělávání na základních školách ubylo o 623 (tj. o 11,9 %).

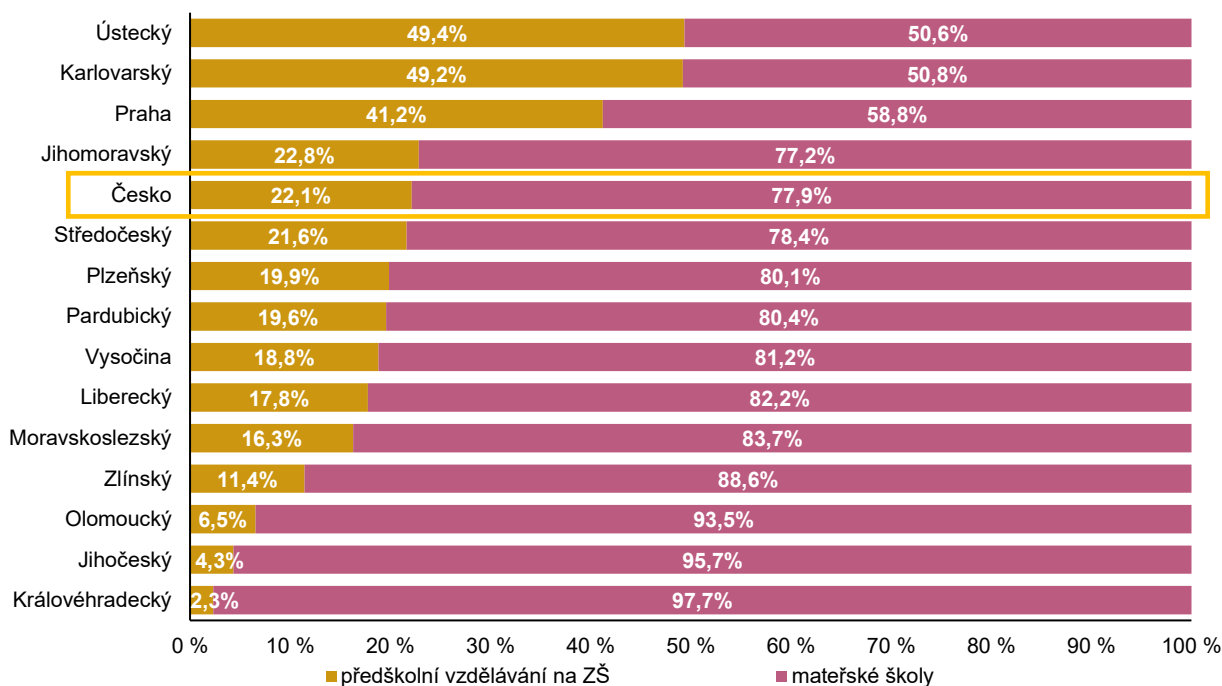
Graf 1.24 Předškolní vzdělávání – podíl dětí ve věku 6 let a více navštěvujících přípravné třídy ZŠ běžné či přípravný stupeň ZŠ speciální a docházejících do mateřských škol

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Další graf č. 1.25 nabízí totéž za školní rok 2025/26 v dělení dle kraje:

Graf 1.25 Předškolní vzdělávání – podíl dětí ve věku 6 let a více navštěvujících přípravné třídy či přípravný stupeň a docházejících do mateřských škol ve školním roce 2025/26, dle kraje

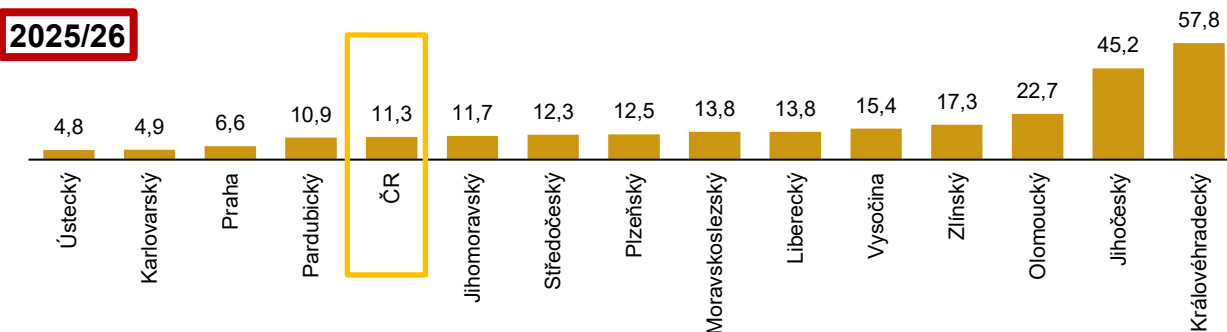
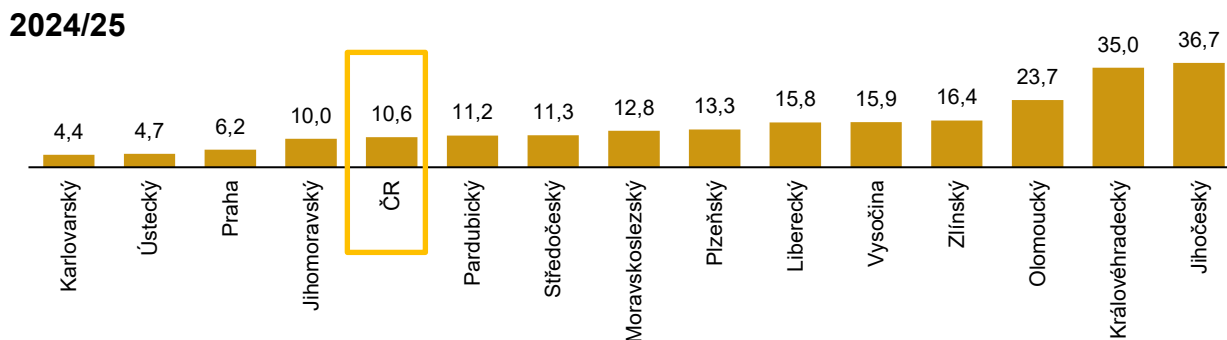
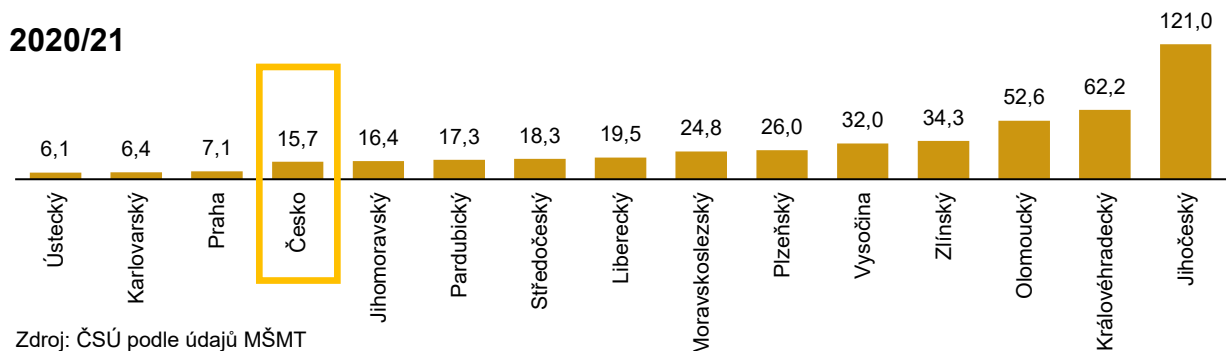

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné v kraji Karlovarském, Ústeckém a v Praze docházely ve školním roce 2025/26 dvě pětiny (41,2 %) až polovina (49,4 %) dětí s odkladem školní docházky do přípravné třídy či přípravného stupně. Oproti tomu v kraji Královéhradeckém tvořil podíl žáků s odkladem v přípravných třídách či v přípravném stupni jen 2,3 % a méně než 10 % takových žáků zaznamenal také kraj Jihočeský (4,3 %) a Olomoucký (6,5 %).

Z výše uvedeného je patrné, že kraje se mezi sebou liší v míře, do jaké dávají rodičům dětí s odkladem možnost vybrat si mezi mateřskou školou a přípravnou třídou či stupněm. Zde doplňme, že na jednu přípravnou třídu na základní škole či třídu přípravného stupně základní školy speciální připadal ve školním roce 2025/26 nejnižší počet prvních tříd základních škol v kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze (4,8; 4,9, resp. 6,6). V těchto třech krajích si tedy rodiče častěji mohli zvolit, zda dítě s odkladem nechají v mateřské škole, nebo jej zapíší do přípravné třídy či přípravného stupně. Mírně podprůměrného počtu dosáhl také kraj Pardubický (10,9). Naopak v Královéhradeckém kraji dosáhl počet 1. tříd na jednu přípravnou třídu či třídu přípravného stupně hodnoty 57,8, v Jihočeském 45,2 a v Olomouckém kraji 22,7. Přitom celkově v Česku poměr počtu tříd prvního ročníku základního vzdělávání k počtu tříd nabízejících předškolní vzdělávání na základních školách mezi školními roky 2020/22 a 2024/25 klesal, až v posledním školním roce 2025/26 se nepatrně zvýšil.

Graf 1.26 Počet 1. tříd základních škol na jednu třídu přípravnou či třídu přípravného stupně

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

2. Základní vzdělávání

Shrnutí

Povinné školní docházky, ať již plněné v základní škole či na střední škole, na zahraniční škole, příp. formou individuálního vzdělávání, se ve školním roce 2025/26 účastnilo celkem **1 044 674 žáků**, což je o 13,4 % více než před deseti lety. Vedle výuky v základních školách si 41 475 žáků plnilo povinnou školní docházku v nižších ročnících **víceletých gymnázií** a 283 na **osmiletých tanečních konzervatořích**. Přitom počet žáků plnících si povinnou školní docházku ve středních školách se v čase téměř nemění. Žáků, kteří si ve školním roce 2025/26 plnili povinnou školní docházku v **zahraničí či na zahraniční škole**, bylo 9 113 (0,9 % z celku; započtení jsou pouze ti, kteří byli zapsáni do kmenové školy v ČR) a **formu individuálního vzdělávání** využilo 7 593 žáků (0,7 % z celku). Zájem o individuální vzdělávání v čase roste, před deseti lety bylo individuálně vzdělávaných 1 339 žáků.

Počet **žáků na základních školách mezi školními roky 2015/16 a 2022/23** stoupal až na 1 007 778 žáků. Nejvíce mezi zářím 2021 a 2022 vlivem přijímání ukrajinských dětí na naše školy. **V září 2023** počet žáků zapsaných v základních školách poklesl na 1 000 346 žáků, **do září 2025** se však opět zvýšil, a sice na 1 002 916 žáků. Co se týče vývoje počtu **žáků české státní příslušnosti**, jejich počet se mezi zářím 2020 a 2022 o 0,1 % zvýšil, v dalších třech letech se naopak o 0,9 % snížil. Od školního roku 2021/22 roste **počet žáků prvního stupně** (celkem se zvýšil o 8,2 %; mezi zářím 2017 a 2021 naopak o 5,2 % poklesl). **Počet žáků 2. stupně** mezi zářím 2015 a 2022 stoupal (celkem se zvýšil o třetinu), v dalších třech letech naopak klesal (celkem se snížil o 5,8 %).

Ve školním roce 2025/26 se na základních školách vzdělávalo 76 726 žáků **cizinců bez českého státního občanství**, což činí 7,7 % z celkového počtu žáků. Počet cizinců u nás se v posledních deseti letech každým rokem zvyšoval, výjimku tvoří pouze školní rok 2023/24, ve kterém se počet cizinců snížil o 2,9 %. To bylo dáno snížením počtu žáků z Ukrajiny o 5,9 % a žáků z Ruské federace o 2,6 %. Počet cizinců s jinou státní příslušností než ukrajinskou či ruskou se naopak o 4,7 % zvýšil. V posledním školním roce, tj. 2025/26, počet cizinců převýšil údaj ze školního roku 2022/23 o čtyři tisíce žáků a meziročně se zvýšil o 3,2 %. Ze všech krajů je dlouhodobě podíl žáků s jiným než českým občanstvím nejvyšší **v Praze** (v září 2025 to bylo 17,7 %), která byla s velkým odstupem následována krajem Karlovarským (11,0 %) a Plzeňským (10,7 %).

Pro školní rok 2025/26 bylo **do prvních tříd nově přijato** 118 758 žáků, tj. o 1,0 % méně než v roce předchozím a o 9,3 % více než před pěti lety. **Podíl sedmiletých či starších dětí** ze všech dětí nově přijatých do prvního ročníku činil 21,2 %, tj. o 2,0 p.b. méně než před rokem. Před deseti lety představoval tento podíl 20,6 %. Mezi žáky přicházejícími po odkladu povinné školní docházky převažovali chlapci.

Z celkového počtu žáků v 5. a 7. ročníku **přešlo na víceletá gymnázia či osmileté konzervatoře** 4,7 %. Přitom z 5. ročníku jich na střední školy přešlo více (7,0 % z celkového počtu žáků) než těch z ročníku sedmého (2,1 %). Nejvyšší podíl žáků, kteří přestoupili na střední školy v průběhu povinné školní docházky, byl zaznamenán v Praze.

Učitelé 1. a 2. stupně byli v září 2025 v základních školách zaměstnaní na celkem 76 683,4 úvazku. Přitom za **10 let** se jejich počet zvýšil o 27,3 % a zaznamenal vyšší nárůst, než jaký lze pozorovat u počtu tříd (o 19,0 %) i dětí v nich (o 13,9 %). V září 2025 bylo mezi těmito učiteli v přepočtu na plné úvazky 84,0 % **žen** a učitelů **bez požadované kvalifikace bylo** 10,3 % (před 10 lety tento podíl činil 5,7 %). Nejvyšší podíl vyučujících bez požadované kvalifikace zaznamenal kraj Karlovarský (20,6 %), následuje kraj Středočeský (19,2 %) a Praha (16,7 %). V roce 2025 bylo v základních školách 8,6 % učitelů **mladších 30 let** a naopak 15,1 % učitelů ve věku **60 let a více**. Podíl učitelů ve věku 60 let a více se za posledních deset let zvýšil z 6,8 % na 15,1 %.

V posledních letech výrazně vzrostl na základních školách počet **asistentů pedagoga**. Ve školním roce 2025/26 připadlo na 100 plných úvazků učitelů (v průměrném evidenčním počtu za daný rok) v průměru 27,8 plného úvazku asistenta pedagoga, ve školním roce 2016/17 to bylo 10,5.

Úvod

Základní vzdělávání vede dle § 44 školského zákona k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění. Základní vzdělávání je povinné pro všechny děti v Česku. Uskutečňuje se na **základní škole, na nižším stupni víceletých gymnázií a konzervatoří v osmiletém oboru vzdělání tanec**. Základní vzdělávání lze na prvním i na druhém stupni uskutečňovat také formou **individuálního vzdělávání**.

Základní vzdělávání **má devět ročníků** a člení se na první a druhý stupeň. **První stupeň** je tvořen prvním až pátým ročníkem a **druhý stupeň** šestým až devátým ročníkem základní školy, příp. odpovídajícími ročníky víceletých gymnázií či osmiletých konzervatoří. Výjimku tvoří vzdělávání v základní škole speciální, kde první stupeň je tvořen 1. až 6. ročníkem a druhý stupeň 7. až 10. ročníkem. Plnění povinné školní docházky na víceletém gymnáziu nabízí osmileté studium po ukončení 5. třídy, resp. šestileté studium po ukončení 7. třídy základní školy. Přestup na gymnázium je podmíněn přijímacími zkouškami. Přejít na osmiletou konzervatoř taneční je podmíněn talentovými zkouškami.

2.1 Základní vzdělávání dle druhu školy a formy

Povinné školní docházky, ať již plněné v základní škole či na střední škole, na zahraniční škole, příp. formou individuálního vzdělávání, se ve školním roce 2025/26 účastnilo celkem **1 044 674 žáků**, což je o 13,4 % více než před deseti lety a o 4,0 % více než před pěti lety. Oproti minulému školnímu roku se počet žáků zvýšil jen o 477. K nejvýraznějšímu nárůstu za posledních deset let, o 4,3 %, došlo mezi zářím 2021 a 2022, kdy se do škol v České republice přišli vzdělávat žáci z Ukrajiny. V následujícím roce se počet žáků školou povinných v Česku o 0,7 % snížil, v dalších dvou letech však opět mírně rostl (viz graf č. 2.1 níže).

Do základních škol bylo celkově zapsáno 1 002 916 žáků, přičemž vývoj jejich počtu odpovídá vývoji počtu žáků v základním vzdělávání zmíněném výše. Pokud jde o členění na **jednotlivé stupně základních škol**, na 2. stupni se počet žáků v posledních třech letech snižoval (celkově o 5,8 %), zatímco počet žáků 1. stupně se naopak zvyšoval (celkově o 3,6 %). Mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 výrazně stoupl počet žáků základních škol (tj. o 4,5 %), ke kterému přispěla imigrace dětí z Ukrajiny a jejich začlenění do našich škol. Počet ukrajinských žáků do září 2023 poklesl, poté však opět rostl a v září 2025 předčil hodnotu z roku 2022 o 2,9 %. Oproti tomu počet dětí s ruským občanstvím za poslední tři roky poklesl o 13,6 %.⁸

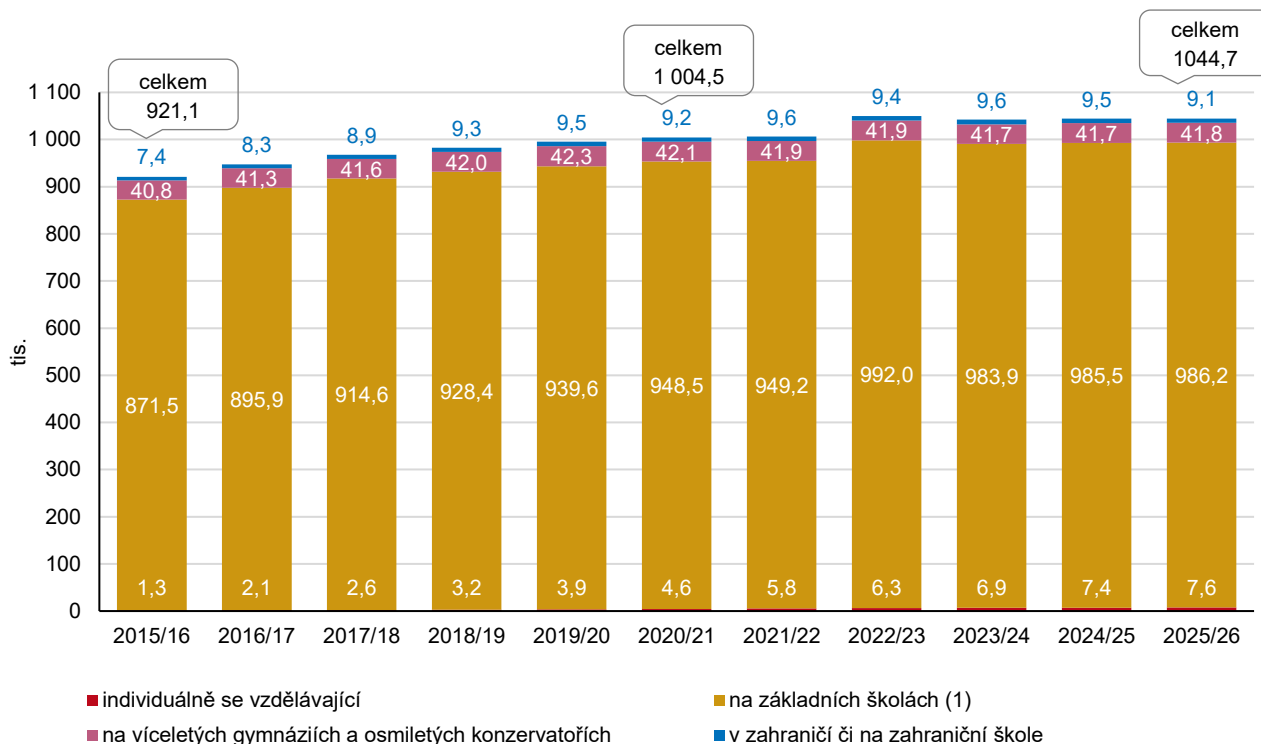
Žáků, kteří byli zapsáni na kmenové základní či střední škole, ale povinnou docházku si ve školním roce 2025/26 plnili v **zahraničí či na zahraniční škole**, bylo 9 113 (0,9 % z celku; žáci, kteří nebyli zapsáni na kmenové základní škole v ČR, započtení nejsou⁹) a **formu individuálního vzdělávání** využilo 7 593 žáků (0,7 % z celku).¹⁰ Přitom zájem o individuální vzdělávání trvale roste a za deset let se počet takto vzdělávaných žáků zvýšil na šestinásobek. Oproti předchozímu školnímu roku pak narostl počet žáků v tomto vzdělávání o 3,1 %. K nejvyššímu nárůstu za poslední desetiletí došlo mezi 30. 9. 2020 a 30. 9. 2021, tedy v době pandemie onemocnění Covid–19, kdy se počet individuálně vzdělávaných žáků zvýšil o 27,5 %.

Vedle výuky v základních školách si 41 475 žáků povinnou školní docházku plnilo v nižších ročnících **víceletých gymnázií** a 283 na **osmiletých konzervatořích**.

⁸ Více informací o počtu žáků dle státní příslušnosti obsahuje kapitola č. 2.12

⁹ Od školního roku 2017/18 není povinností, aby dítě bylo v evidenci kmenové školy v ČR. Vedle zápisu do kmenové školy vykazující statistiky mohou rodiče také dokládat plnění povinné školní docházky přímo ministerstvu.

¹⁰ Podrobnější informace k těmto dvěma způsobům vzdělávání jsou uvedeny v kapitole č. 2.8.

Graf 2.1 Základní vzdělávání – počet žáků dle druhu, resp. způsobu vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

¹⁾ po odečtení žáků zapsaných v kmenové základní škole v Česku, nicméně vzdělávajících se formou individuálního vzdělávání či vzdělávajících se v zahraničí či na zahraniční škole

2.2 Základní školy – školy, třídy, učitelé a žáci celkem a dle zřizovatele

Základní přehled za školní rok 2025/26

K 30. září 2025 bylo v Česku **4 320 základních škol**¹¹ s **52 482 třídami** a na nich působilo celkem 98 532 učitelů na plný či částečný pracovní úvazek. Při jejich přepočtení na plné pracovní úvazky (plně zaměstnané) to představovalo **76 683 učitelů**. *Dále v této publikaci budeme pracovat, pokud není uvedeno jinak, pouze s počtem učitelů přepočteným na plné pracovní úvazky.* Tito učitelé na základních školách vzdělávali celkem **1 002 916 žáků**.

Výuka na **1. stupni** byla zajišťována na 4 300 školách. V nich se nacházelo 31 511 tříd, do kterých chodilo 590 254 žáků a vzdělávalo je 37 835 učitelů přepočtených na plné úvazky. Na **2. stupni** byli učitelé zaměstnaní na 38 848 plných úvazků a vzdělávali 412 662 žáků ve 20 971 třídách na 2 935 školách. Na jednu třídu na základních školách připadaly v minulém školním roce v průměru 19,1 žáka a na jednoho přepočteného učitele 13,1 žáka. První a druhý stupeň se liší především v počtu žáků na jednoho učitele – na 1. stupni dosahuje tento ukazatel hodnoty 15,6 žáka na jednoho učitele, na druhém stupni 10,6 žáka na jednoho učitele.

¹¹ Školou je myšlen právní subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť, jakož i více úrovní a druhů vzdělávání.

Tab. 2.1 Základní školy – počet škol, tříd, dětí a učitelů na 1. a 2. stupni ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	Školy ¹⁾		Třídy		Žáci		Učitelé ²⁾		Žáci	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	na jednu třídu	na jednoho učitele
1. stupeň	4 300	99,5	31 511	60,0	590 254	58,9	37 834,9	49,3	18,7	15,6
2. stupeň	2 935	67,9	20 971	40,0	412 662	41,1	38 848,5	50,7	19,7	10,6
celkem	4 320	100	52 482	100	1 002 916	100	76 683,4	100,0	19,1	13,1

¹⁾ Jedna škola může poskytovat vzdělávání na prvním i druhém stupni a může mít více odloučených pracovišť. Pokud škola poskytuje výuku ve dvou jazycích, je počítána jako dvě různé školy, neboť figuruje pod dvěma resortními identifikátory.

²⁾ přepočtení na plně zaměstnané

Poměrně velké rozdíly v počtu žáků na jednu třídu a na jednoho učitele najdeme i v závislosti na **typu zřizovatele** základních škol. Zejména v soukromých školách je počet dětí na jednu třídu a jednoho učitele výrazně nižší, než jak tomu je u veřejných základních škol – viz tabulku č. 2.2.

Tab. 2.2 Základní školy – počet škol, tříd, dětí a učitelů podle zřizovatele školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

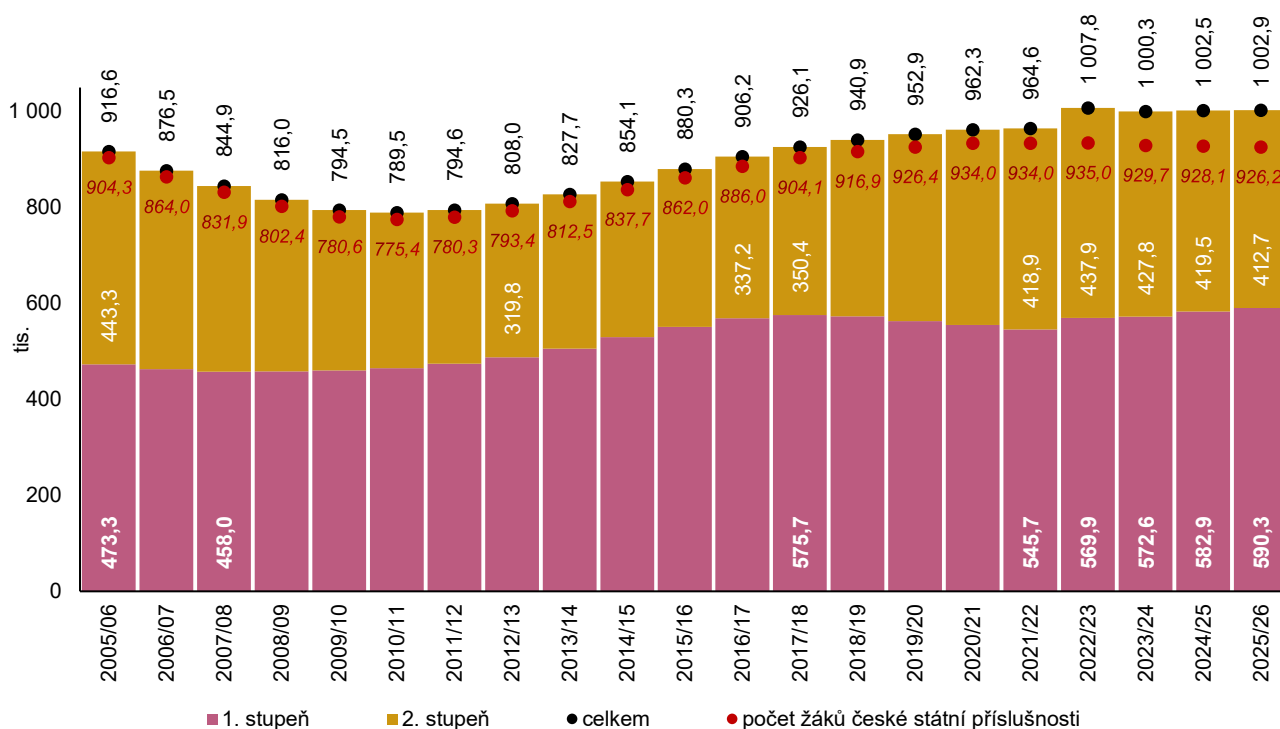
Zřizovatel	Školy		Třídy		Žáci		Učitelé ¹⁾		Žáci	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	na jednu třídu	na jednoho učitele
veřejný	3 917	90,7	49 492	94,3	962 693	96,0	72 594,6	94,7	19,5	13,3
soukromý	354	8,2	2 493	4,8	32 297	3,2	3 394,4	4,4	13,0	9,5
církevní	49	1,1	497	0,9	7 926	0,8	694,4	0,9	15,9	11,4
celkem	4 320	100	52 482	100	1 002 916	100	76 683,4	100	19,1	13,1

¹⁾ přepočtení na plně zaměstnané

Vývoj počtu žáků

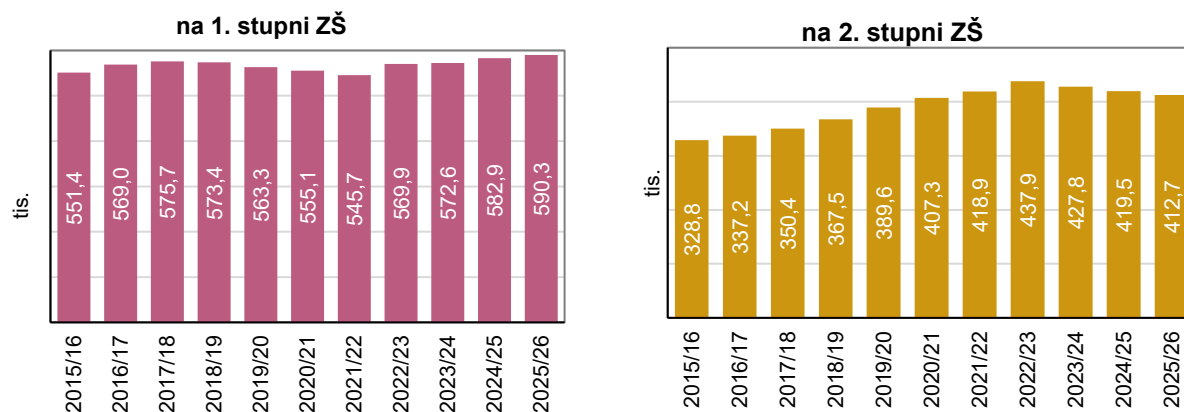
Počet žáků základních škol přímo souvisí s měnícím se počtem narozených dětí v předchozím období a tím s počtem dětí ve věku povinné školní docházky v populaci. Děti nejčastěji nastoupí do základní školy v šesti a ukončí ji v patnácti letech. Tato doba se však může posunout, je-li dítěti odložen začátek školní docházky, příp. prodloužit, pokud žák opakuje některý ročník či více ročníků základní školy. Faktorů, které ovlivňují počet žáků na základních školách, je však více. V určité míře dochází k odlivu žáků druhého stupně na víceletá gymnázia, vliv má i migrace cizinců ze zahraničí. Zejména ve školním roce 2022/23 situaci významně ovlivnilo zařazování dětí ukrajinských uprchlíků do českých škol. Na úrovni obcí a krajů pak počet žáků na základních školách ovlivňuje též stěhování v rámci republiky.

Celkový počet žáků na základních školách ve školním roce 2022/23 dosáhl nejvyšší hodnoty od roku 2005/06 a poprvé přesáhl hranici jednoho milionu (činil 1 007 778). K tomu přispěla imigrace dětí z Ukrajiny a jejich začlenění do našich škol. V září 2023 počet žáků zapsaných do základních škol poklesl na 1 000 346 žáků, do září 2025 se však opět zvýšil, a sice na 1 002 916 žáků. Podíváme-li se na vývoj žáků české státní příslušnosti, pak uvidíme, že se jejich počet od školního roku 2019/20 příliš neměnil, přestože i u nich je v letech 2019/20 až 2022/23 patrný nárůst počtu žáků (celkem o 0,9 %) následovaný poklesem v roce 2023/24 o 0,6 % a mírnějším meziročním poklesem o 0,2 % v letech 2024/25 i 2025/26.

Graf 2.2 Základní školy – počet žáků celkem, na 1. stupni a na 2. stupni

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Mezi školními roky 2017/18 a 2021/22 se počet žáků základních škol zvyšoval díky přibývajícimu počtu žáků druhého stupně a žáků prvního stupně naopak pozvolna ubývalo. Ve školním roce 2022/23 pak přibýlo o 4,4 % žáků prvního a obdobně o 4,5 % žáků druhého stupně. Poté od září 2022 do září 2025 přibýlo žáků 1. stupně o 3,6 % a žáků druhého stupně naopak o 5,8 % ubylo – viz graf č. 2.3.

Graf 2.3 Základní školy – vývoj počtu žáků dle stupně vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

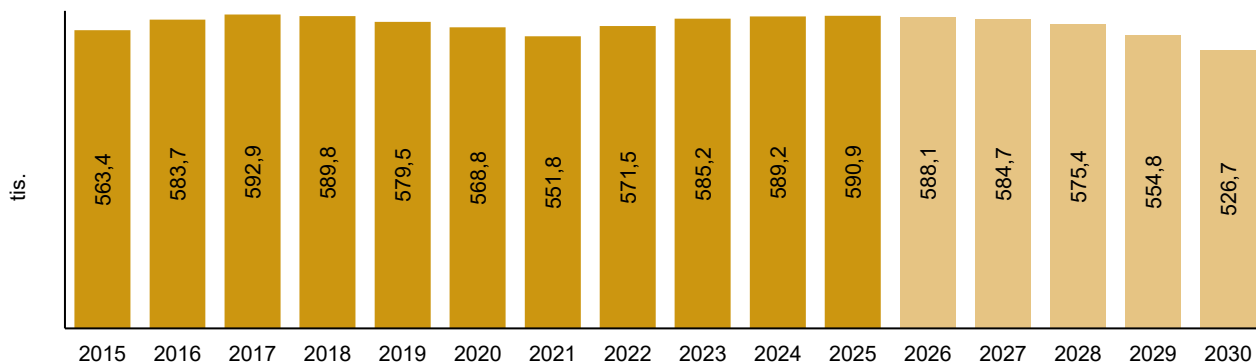
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak již bylo řečeno, vývoj počtu žáků základních škol souvisí s vývojem populace ČR ve věku povinné školní docházky, a to zejména na 1. stupni základních škol, který je povinný pro všechny obyvatele ČR¹². Na druhém stupni si již mohou děti volit mezi vzděláváním v základní škole, na víceletém gymnáziu a na osmileté konzervatoři. Graf č. 2.4 proto ukazuje počet obyvatel ČR ve věku 6–10 let ke dni 1. 7. v letech 2015 až 2025.

¹² Zde je třeba poznamenat, že na počet žáků v základních školách má vliv i míra migrace – do základních škol povinně docházejí též cizinci, kteří jsou oprávněni pobývat na území Česka trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a účastníci řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Jde tedy o věkové rozmezí, ve kterém děti, pokud jim nebyl udělen odklad, navštěvovaly v nastávajícím školním roce 1. stupeň. To je doplněno výhledem na dalších pět let, který je počítán na základě počtu dětí v mladších věkových kohortách v roce 2025 (tj. počet dětí ve věku 5–9 let, 4–8 let, 3–7 let, 2–6 let a 1–5 let), které věku 6 až 10 let dosáhnou za 1–5 let. Jedná se tedy o odhad.

Graf 2.4 Počet obyvatel ČR ve věku 6 až 10 let k 1. červenci¹⁾

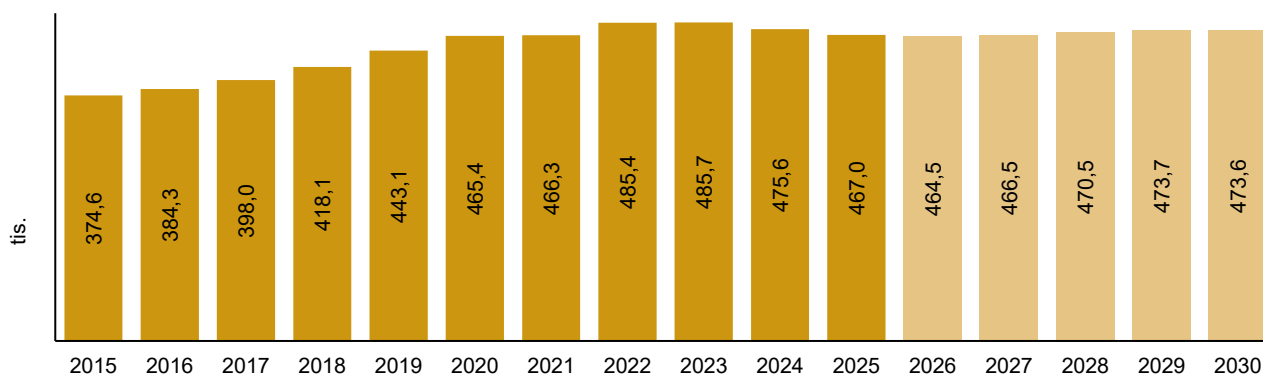
Zdroj: ČSÚ

¹⁾ Za roky 2015 až 2025 skutečný počet, za roky 2026 a 2030 odhad počtu dětí ve věku 6–10 let dle počtu obyvatel v odpovídajících mladších kohortách dětí v roce 2025.

Jak je patrné, v letech 2015 až 2017 počet obyvatel ve věku 6 až 10 let stoupal a zvyšoval se též počet žáků na 1. stupni. Poté do roku 2021 počet obyvatel ve věku 6 až 10 let naopak klesal a snižoval se též počet žáků na 1. stupni. Poté přišla migrační vlna z Ukrajiny a počet obyvatel Česka ve věku 6 až 10 let a s tím i žáků na 1. stupni se zvyšoval, a to až do začátku školního roku 2025/26. Podle počtu dětí v mladších věkových kohortách v roce 2025 lze očekávat, že v dalších letech bude počet žáků 1. stupně základních škol klesat. Záleží však též na míře migrace, odkladů povinné školní docházky (resp. s tím spojených legislativních změnách), míře opakování ročníku apod.

Graf č. 2.5 níže ukazuje tentýž vývoj počtu dětí v populaci, a sice těch ve věku obvyklé docházky do 2. stupně základních škol (tj. kteří před začátkem školního roku dosáhli 11 až 14 let). Jak je patrné, od roku 2015 až do roku 2023 počet dětí v této věkové kohortě rostl a spolu s ním rostl do školního roku 2022/23 i počet žáků 2. stupně základních škol. V posledních třech školních rocích naopak žáků 2. stupně základních škol ubývalo a mezi červencem 2023 a 2025 poklesl i počet dětí v příslušném věku v populaci. Podle počtu dětí v mladších věkových kohortách v roce 2025 lze odhadovat, že počet žáků 2. stupně bude ještě do roku 2026 klesat, poté začne opět mírně růst.

Graf 2.5 Počet obyvatel ČR ve věku 11–14 let k 1. červenci¹⁾

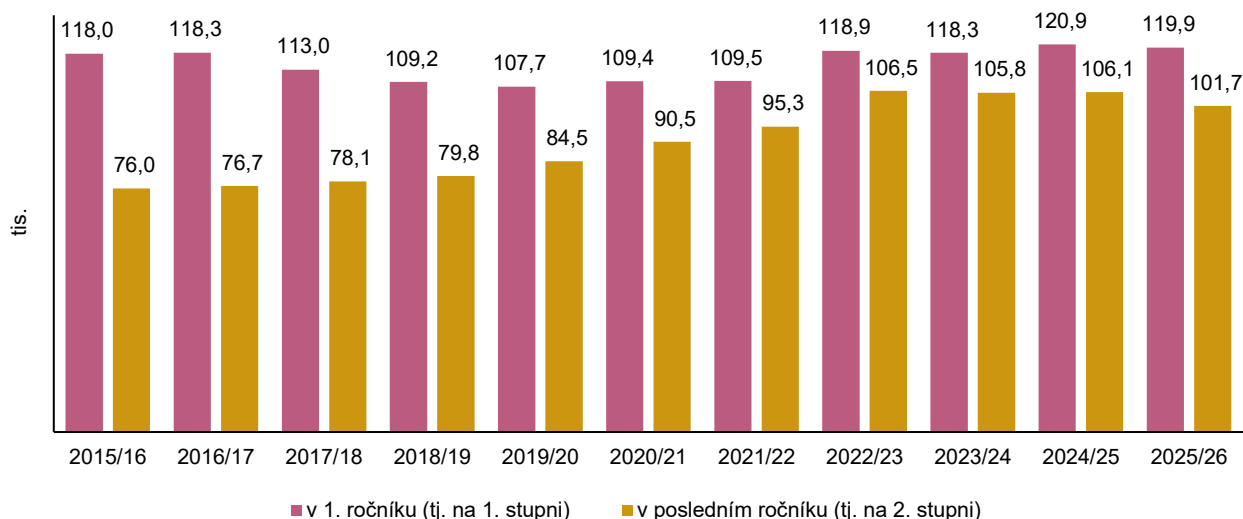
Zdroj: ČSÚ

¹⁾ Za roky 2015 až 2025 skutečný počet, za roky 2026 a 2030 odhad počtu dětí ve věku 11–14 let dle počtu obyvatel v odpovídajících mladších kohortách dětí v roce 2025.

Zde je však třeba opět připomenout, že predikce dle populačního vývoje obyvatel ČR nezohledňuje další faktory ovlivňující počet žáků ve školách, např. míru odkladů, počty žáků opakujících ročník a míru budoucí migrace (aktuálně zejména z Ukrajiny). U vývoje počtu žáků na 2. stupni základních škol hraje svou roli také podíl žáků, kteří v průběhu povinné školní docházky odejdou do víceletých gymnázií, případně do osmileté konzervatoře. To je zase závislé na kapacitě gymnázií, která dosti pružně nereagují na vývoj počtu žáků, jelikož jejich kapacita je zastropovaná (viz dále v této publikaci). Již déle se navíc zvažuje redukce víceletých gymnázií.¹³

Vývoj počtu žáků je možné také odhadovat z počtu žáků v prvním a posledním ročníku základních škol, zejména pokud jde o odhad počtu žáků, kteří budou nastupovat do prvního ročníku čtyřletého vzdělávání na střední škole. Zde je však třeba vzít na vědomí, že do prvního ročníku základních škol nastupují všichni žáci školou povinní. Oproti tomu v průběhu druhého stupně základní školy někteří žáci odcházejí na víceletá gymnázia či osmileté konzervatoře (podrobněji kapitola č. 2.6). Posledním ročníkem základních škol pak bývá zpravidla ročník devátý. V některých případech speciálního vzdělávání však může být délka vzdělávání o rok prodloužena a posledním ročníkem je pak ročník desátý. Přitom počet žáků v prvním ročníku základních škol vzrostl mezi zářím 2019 a 2024 o 12,2 %, v posledním roce o necelé procento poklesl. Počet žáků v posledním ročníku se mezi zářím 2015 a 2024 zvýšil o 39,6 %, v posledním roce však o 4,1 % poklesl.

Graf 2.6 Počet žáků na základních školách v prvním a posledním ročníku

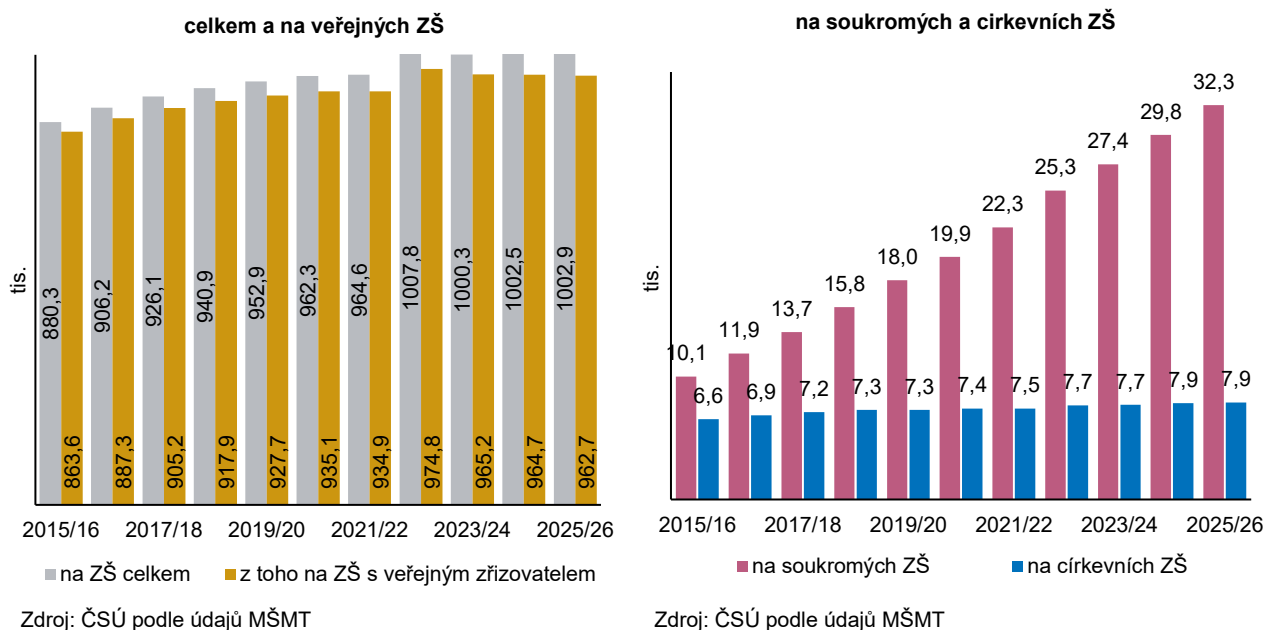
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Pokud se jedná o zřizovatele školy, velká většina žáků základních škol navštěvuje **školy veřejného zřizovatele**, přičemž nejčastěji je jím příslušná obec nebo městská část. Ve školním roce 2025/26 se ve školách veřejného zřizovatele vzdělávalo 96,0 % ze všech žáků základních škol, v absolutním vyjádření se jedná o 962 693 žáků. Před deseti lety to bylo 863 613 žáků, tj. 98,1 % z celku.

Oproti tomu do **soukromých** základních škol ve stejném roce chodilo 32 297 žáků. Jejich počet se však od školního roku 2015/16 zvýšil 3,2krát a za posledních pět let o 63 %. Ve školním roce 2025/26 zaujímali žáci soukromých škol 3,2 % všech žáků základních škol, ve školním roce 2015/16 to přitom bylo jen 1,1 %.

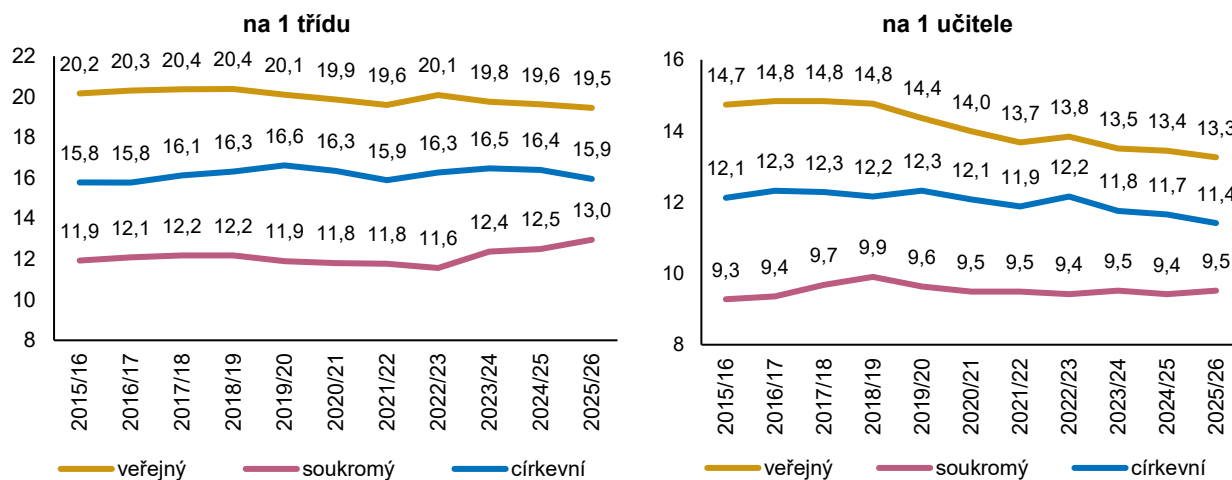
Na **církevních** základních školách se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem 7 926 žáků, což je o 20,4 % žáků více než před deseti lety a o 6,6 % více než před pěti lety. Viz graf č. 2.7.

¹³ V politických debatách z posledních let zazněl návrh zrušit šestiletá gymnázia a omezit osmiletá, jakož i transformovat osmiletá gymnázia na šestiletá, která obsahují místo 4 ročníků povinné školní docházky pouze dva.

Graf 2.7 Základní školy – počet žáků podle jejich zřizovatele

Pokud se jedná o vývoj počtu žáků na jednu třídu, pak v prvních pěti letech posledního desetiletí činil cca 20 žáků na třídu, v dalších pěti letech pak 19 žáků na třídu (s výjimkou školního roku 2022/23, kdy se opět přiblížil 20 žákům na třídu, patrně z důvodu přijímání dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy). Ve školním roce 2025/26 činil 19,1 dítěte na třídu.

Graf č. 2.8 uvádí, jak se počet žáků na jednu třídu a na jednoho učitele vyvíjel v posledních deseti letech ve školách s **veřejným, soukromým a církevním zřizovatelem**. Jak je zřejmé, ve všech sledovaných školních rocích připadalo na jednu třídu i na jednoho učitele ve školách veřejných zřetelně více žáků než ve školách ostatních zřizovatelů, zejména pak ve školách zřizovatele soukromého. Pokud jde o vývoj v čase, lze zmínit, že zatímco ve školách soukromých docházelo v posledních třech školních rocích ke zvyšování průměrného počtu žáků na třídu, ve školách veřejných a církevních se naopak tento počet mírně snížil. Pokud se jedná o průměrný počet žáků na učitele, ve školách veřejných a církevních se za poslední tři roky počet žáků na třídu snížil, zatímco ve školách soukromých činil 9,4, resp. 9,5 dítěte na učitele.

Graf 2.8 Základní školy – průměrný počet žáků na 1 třídu a na 1 učitele dle zřizovatele

Vývoj počtu učitelů

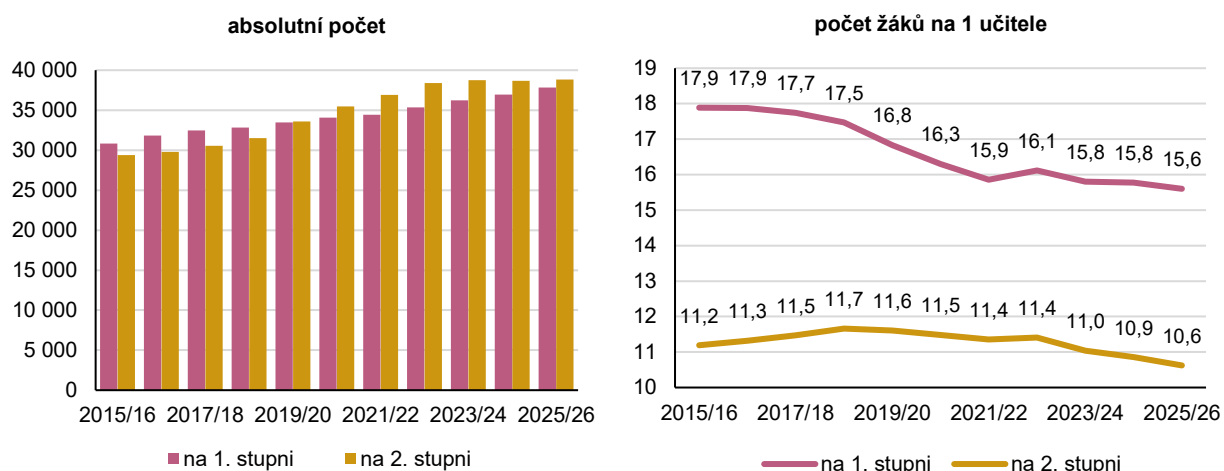
Pokud jde o počet učitelů ve **fyzických osobách**, tj. nikoliv přepočtené na plně zaměstnané, k 30. 9. 2025 jich na základních školách na plný či částečný pracovní úvazek pracovalo celkem 98 532, z toho 81 446 žen a 17 086 mužů. Lepším měřítkem než počet učitelů ve fyzických osobách je však počet plných úvazků učitelů, neboť lépe ukazuje např. poměr žáků a učitelů, ale také počet obsazených pracovních míst na školách. Dále tedy budeme počet učitelů vyjadřovat v počtech plných pracovních úvazků. V tomto ohledu je možné uvést, že učitelé byli na 1. a 2. stupni základních škol **celkově zaměstnáni** na 76 683,4 pracovního úvazku, z čehož 64 387,6 úvazků připadlo ženám a 12 295,8 mužům.

Výše jsme uvedli, že v čase docházelo v posledních deseti letech k růstu počtu žáků i tříd na základních školách. V souladu s tím také rostl počet učitelů, a sice za posledních pět let o 10,3 % plných úvazků, za období deseti let pak o 27,3 %. Jednalo se o rychlejší růst, než jaký byl za dané období zaznamenán ve vývoji počtu všech žáků (tj. za pět let o 4,2 % a za deset let o 13,9 %).

Na jeden plný úvazek učitele připadalo nejvíce žáků za posledních deset let ve školních rocích 2016/17 a 2017/18 (tj. 14,7) a nejméně ve školním roce 2025/26 (13,1). Počet žáků na jednu třídu se v čase snížil ze 14,7 žáka na třídu ve školních rocích 2016/17 a 2017/18 na 13,1 žáka v uplynulém školním roce.

Na druhém stupni základních škol bylo ve školním roce 2025/26 o 1 014 více učitelů přepočtených na plně zaměstnané než na **prvním stupni**. To může být dáno dělením žáků do menších skupin, např. při jazykové výuce. Podíváme-li se na vývoj v čase, pak se počet žáků na jeden úvazek učitele na 1. stupni za posledních 10 let postupně snižoval ze 17,9 na 15,6 žáka na učitele. Počet žáků 2. stupně na jednoho učitele měl pozvolnější průběh. Mezi školními roky 2015/16 a 2018/19 se postupně zvyšoval z 11,2 žáka až na 11,7 žáka a poté do roku 2025/26 poklesl na 10,6 žáka. Více viz graf č. 2.9.

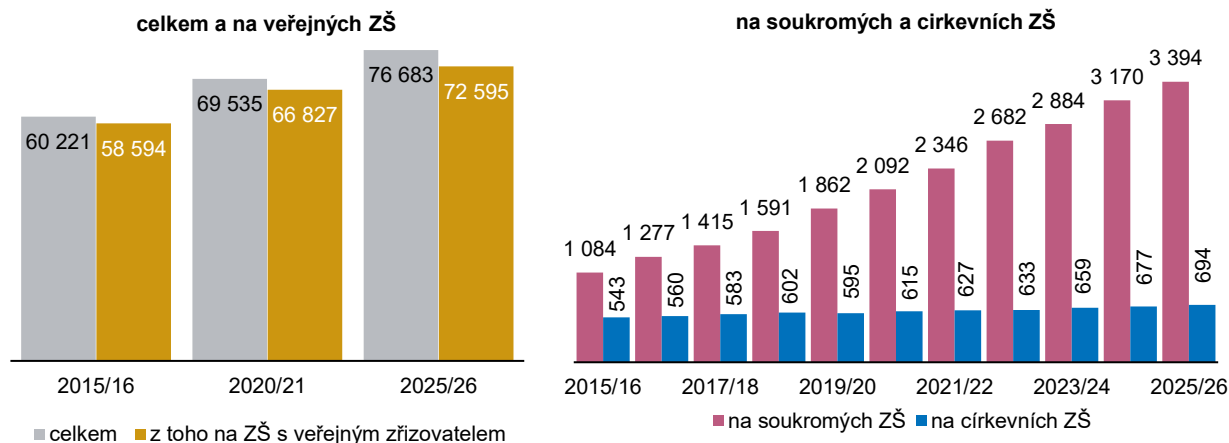
Graf 2.9 Základní školy – počet učitelů na 1. a 2. stupni (přepočteno na počet plných úvazků)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Pokud jde o **dělení dle zřizovatele**, učitelé v *soukromých* školách se ve školním roce 2025/26 podíleli 4,4 % na všech učitelích v základních školách, učitelé *církevních* škol 0,9 %, zbytek (94,7 %) patřil učitelům ve školách *veřejných*. Přitom za posledních deset let se nejvýrazněji zvýšil počet učitelů v soukromých školách, a sice o 213,1 % (tj. vzrostl na více než trojnásobek). Již podstatně méně výrazně se zvýšil též počet učitelů ve veřejných školách (o 23,9 %) a v církevních školách (o 27,9 %). Více viz graf č. 2.10.

Graf 2.10 Základní školy – počet učitelů podle zřizovatele školy (přepočtené počty)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

2.3 Základní školy – školy, třídy, učitelé a žáci v regionálním srovnání

Z **regionálního pohledu** se logicky nejvíce základních škol a tříd ve školním roce 2025/26 nacházelo v kraji největším, tj. ve Středočeském kraji, a nejméně v tom nejméně lidnatém, tj. v kraji Karlovarském. Nejvyšší **průměrný počet žáků na školu** byl ve školním roce 2025/26 v Praze, a sice 397,8 žáka. Naopak nejméně žáků na školu připadá v kraji Vysočina, a sice 173,1. Nejvíce žáků **na jednu třídu** bylo v hlavním městě Praze, a sice v průměru 21,3 žáka, následuje kraj Středočeský s 20,3 žáka na jednu třídu. Naopak, v průměru o 3,6 žáka méně než v Praze připadalo na jednu třídu v kraji Olomouckém (17,7). Také v počtu žáků na učitele stojí v popředí Praha a kraje Středočeský a Plzeňský se 14 žáky. Nejnižšího počtu žáků na učitele pak dosáhl kraj Olomoucký (12,3 žáka na jednoho učitele).

Tab. 2.4 Základní školy – počet škol, tříd, žáků a učitelů dle sídla školy ve školním roce 2025/26

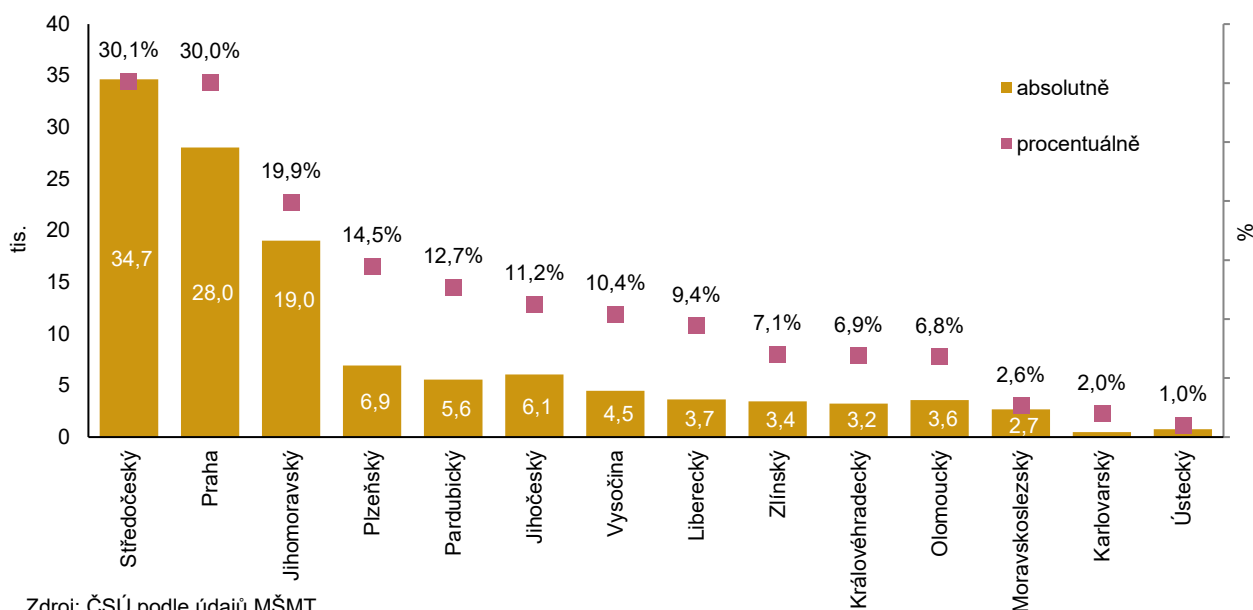
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Území, kraj	Školy		Třídy		Žáci		Učitelé ¹⁾		Počet žáků	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	na jednu třídu	na jednoho učitele
Česko	4 320	100	52 482	100	1 002 916	100	76 683,4	100	19,1	13,1
Praha	305	7,1	5 700	10,9	121 333	12,1	8 778,0	11,4	21,3	13,8
Středočeský	595	13,8	7 390	14,1	149 657	14,9	10 758,9	14,0	20,3	13,9
Jihočeský	270	6,3	3 213	6,1	60 118	6,0	4 566,9	6,0	18,7	13,2
Plzeňský	232	5,4	2 757	5,3	54 863	5,5	3 977,1	5,2	19,9	13,8
Karlovarský	110	2,5	1 360	2,6	24 838	2,5	2 000,5	2,6	18,3	12,4
Ústecký	288	6,7	3 968	7,6	74 356	7,4	5 747,8	7,5	18,7	12,9
Liberecký	198	4,6	2 266	4,3	42 486	4,2	3 313,5	4,3	18,7	12,8
Královéhradecký	273	6,3	2 733	5,2	50 366	5,0	4 042,6	5,3	18,4	12,5
Pardubický	254	5,9	2 622	5,0	49 595	4,9	3 782,4	4,9	18,9	13,1
Vysočina	275	6,4	2 569	4,9	47 608	4,7	3 674,4	4,8	18,5	13,0
Jihomoravský	500	11,6	6 052	11,5	114 693	11,4	8 902,6	11,6	19,0	12,9
Olomoucký	305	7,1	3 200	6,1	56 493	5,6	4 599,3	6,0	17,7	12,3
Zlínský	266	6,2	2 910	5,5	52 313	5,2	4 161,3	5,4	18,0	12,6
Moravskoslezský	449	10,4	5 742	10,9	104 197	10,4	8 378,2	10,9	18,1	12,4

¹⁾ přepočtení na plně zaměstnané

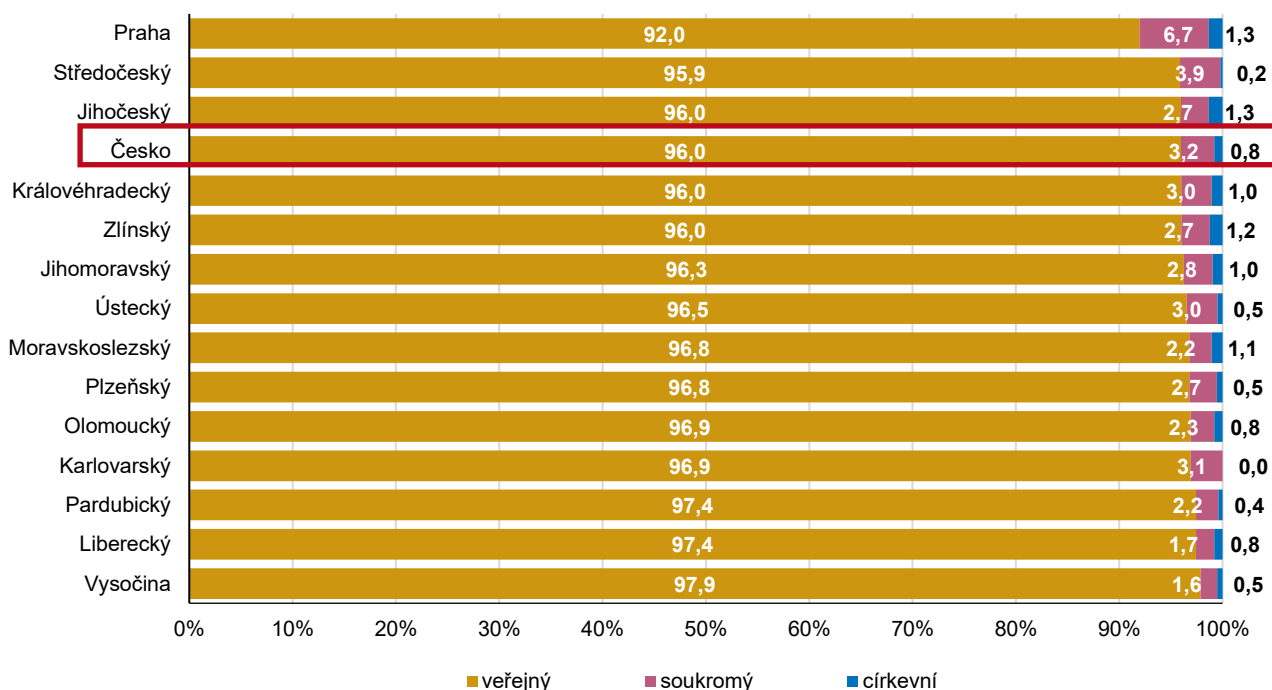
Vývoj počtu žáků na základních školách nebyl ve všech krajích stejný. Za posledních deset let procentuálně nejvíce vzrostl počet žáků v základních školách v Praze (o 30,0 %) a v kraji Středočeském (o 30,1 %). Ostatní kraje zaznamenaly 20% a menší nárůst, menší než 5% byl v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Ústeckém.

Graf 2.11 Základní školy – nárůsty počtu žáků v krajích ČR mezi školními roky 20015/16 a 2025/26

Pokud se jedná o dělení dle druhu **zřizovatele** školy, soukromé školy navštěvoval ve školním roce 2025/26 nejvyšší podíl žáků vzdělávajících se v Praze (6,7 % ze všech žáků základních škol v tomto kraji) a dále v kraji Středočeském (3,9 %). Naopak na Vysočině docházelo do soukromých základních škol jen 1,6 % všech žáků základních škol. Nejvyšší podíl žáků vzdělávajících se v církevních základních školách zaznamenaly kraje Jihočeský a Praha (shodně 1,3 %), naopak v kraji Karlovarském nebyla ani jedna církevní základní škola a církevní školy v kraji Středočeském navštěvovaly jen 0,2 % z tamních žáků základních škol. Ve školách s veřejným zřizovatelem byl nejvyšší podíl žáků v kraji Vysočina (97,9 %) a nejnižší naopak v Praze (92,0 %).

Graf 2.12 Základní školy – rozložení žáků dle zřizovatele a sídla školy ve školním roce 2025/26

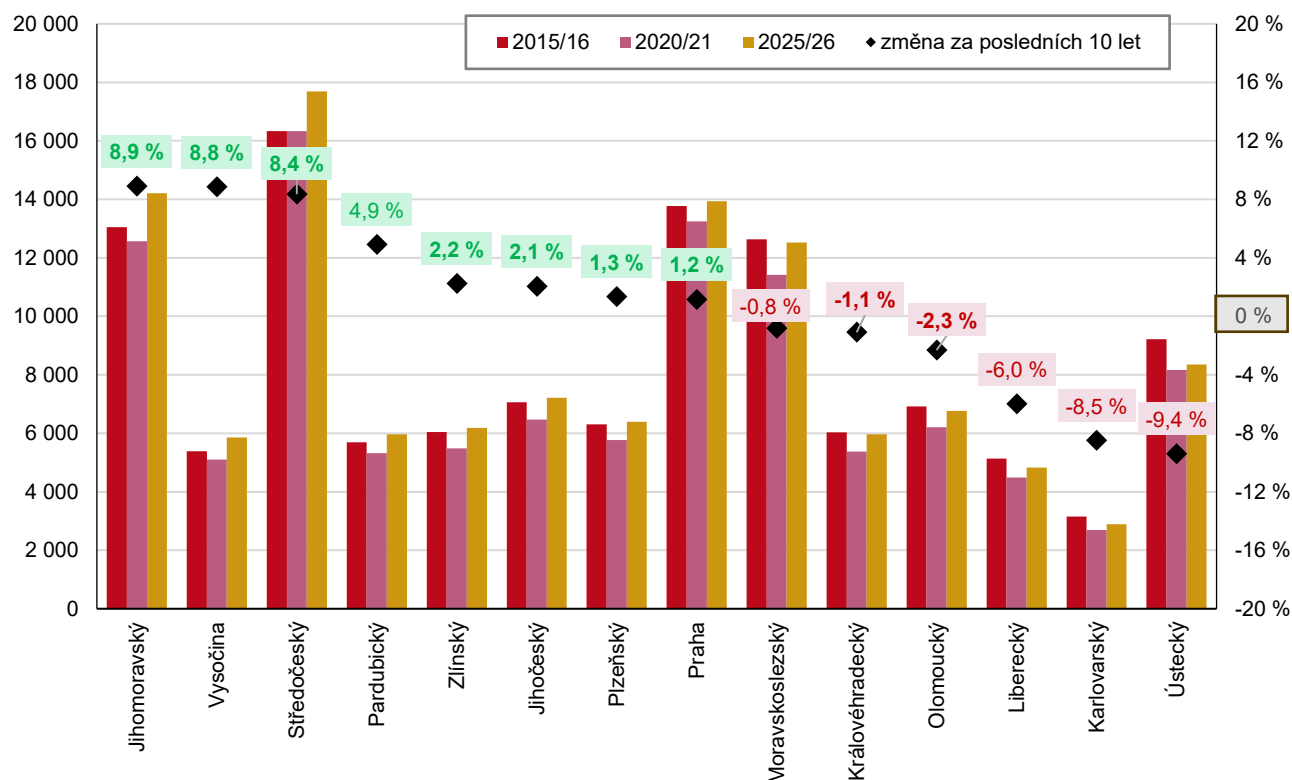

2.4 Žáci nově přijatí do 1. ročníků základních škol

Ve školním roce 2025/26 bylo do prvních tříd základních škol přijato celkem 118 758 žáků, tedy o 1,0 % méně než v roce předchozím, nicméně o 9,3 % více než před pěti lety. Ze všech krajů Česka bylo nejvíce nově přijatých žáků do prvního ročníku v kraji Středočeském (17 693), v kraji Jihomoravském (14 204), v Praze (13 931) a v kraji Moravskoslezském (12 528). Logicky se jedná o nejlidnatější kraje. Oproti situaci před 10 lety, tj. v září 2015, se počet žáků nejvýrazněji zvýšil v kraji Jihomoravském (o 8,9 %), na Vysočině (o 8,8 %) a v kraji Středočeském (o 8,4 %). Naopak o více než 5 % poklesl v krajích Ústeckém (o 9,4 %), Karlovarském (o 8,5 %) a Libereckém (o 6,0 %) – viz graf č. 2.13.

Graf 2.13 Základní školy – počet nově přijatých žáků do 1. ročníku dle kraje

(kraje jsou seřazeny dle procentuálního nárůstu za posledních 10 let)

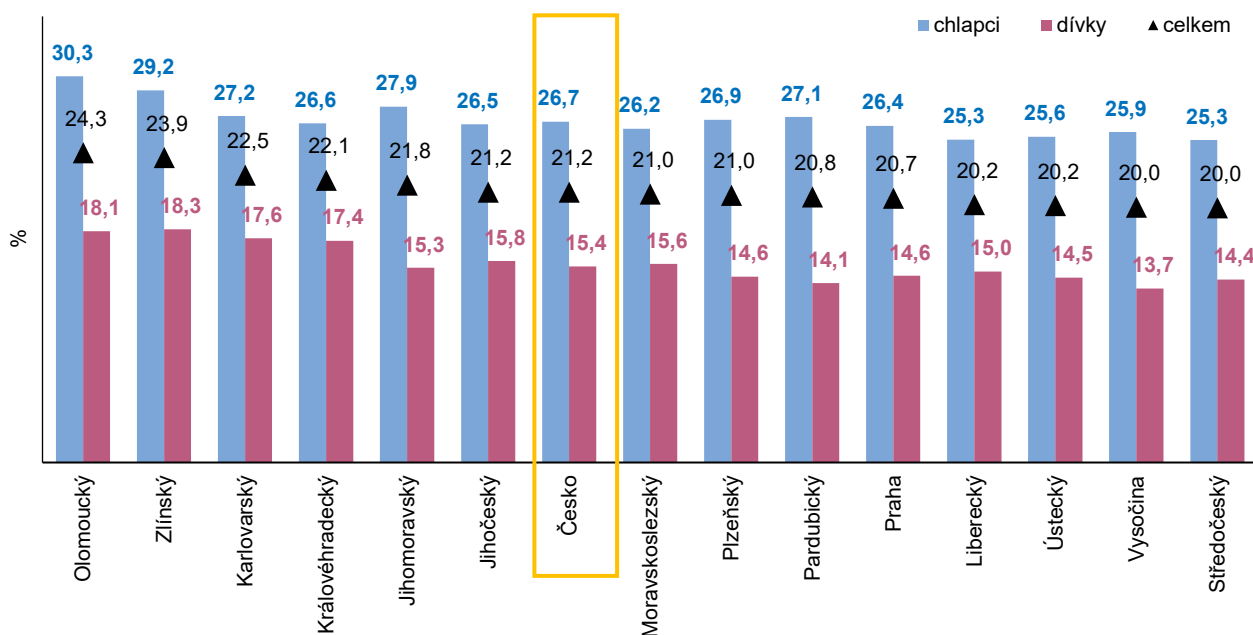
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Největší podíl žáků, kteří byli nově přijati do 1. ročníku, tvoří žáci **ve věku 6 let**. Ve školním roce 2025/26 jich do prvních tříd nastoupilo 92 636. Ve školním roce 2015/2016 představovali šestiletí žáci 78,8 % nově přijatých žáků. Poté jejich podíl mírně klesal až na 74,5 % ve školním roce 2022/23. Po školním roce 2022/23 začal zase jejich podíl stoupat až na 78,0 % v září 2025.

Žáků **sedmiletých a starších** (jedná se o žáky, kteří nastoupili po odkladu povinné školní docházky) nastoupilo ve školním roce 2025/26 nově do první třídy 25 192. Jejich podíl ze všech nově přijatých žáků se v posledních deseti letech pohyboval mezi pětinou (20,6 %) ve školním roce 2015/16 a čtvrtinou (24,9 %) ve školním roce 2022/23. Do školního roku 2025/26 se snížil na 21,2 %.

Podíl nově přijatých žáků do první třídy **mladších šesti let** se v posledních deseti letech pohyboval mezi 0,5 % ve školních rocích 2018/19 až 0,8 % ve školním roce 2025/26.

Jak dále dokládá graf č. 2.14, značné rozdíly jsou mezi dívkami a chlapci. Podíl sedmiletých či starších dívek ze všech dívek, které ve školním roce 2025/26 nově nastoupily do první třídy, činil 15,4 %, zatímco podíl takových chlapců činil 26,7 %. Ve srovnání jednotlivých krajů byl podíl sedmiletých a starších dětí nově přijatých do první třídy nejvyšší v kraji Olomouckém (24,3 %) a nejnižší naopak na Vysočině a v kraji Středočeském (20,0 %).

Graf 2.14 Základní školy – podíl žáků, dívek a chlapců ve věku 7 let a více ze žáků, dívek a chlapců nově přijatých do 1. ročníku celkem a dle kraje ČR ve školním roce 2025/26

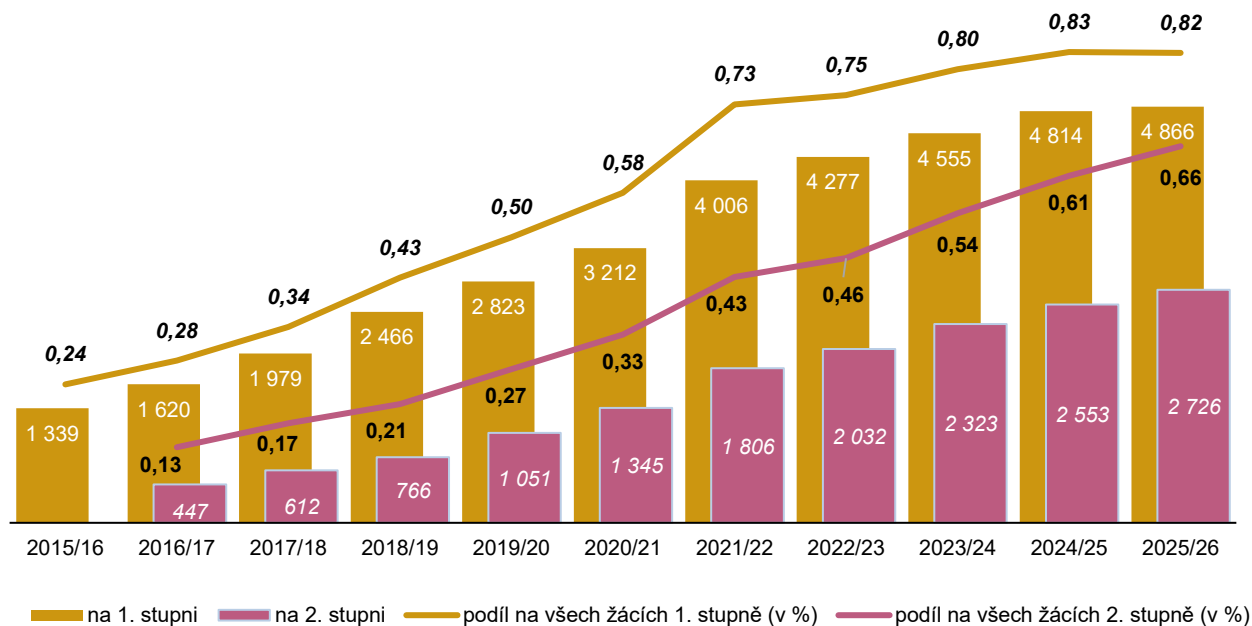
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

2.5 Žáci s individuálním vzděláváním a vzdělávající se v zahraničí

Individuálně vzdělávaný žák je podle § 41 Školského zákona žák přijatý do školy k plnění povinné školní docházky, který se však vzdělává mimo instituci školy. Za každé pololetí vykonává ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky, zkoušky z příslušného učiva. Až do roku 2015/16 šlo individuální vzdělávání povolit pouze žákovi prvního stupně základní školy.

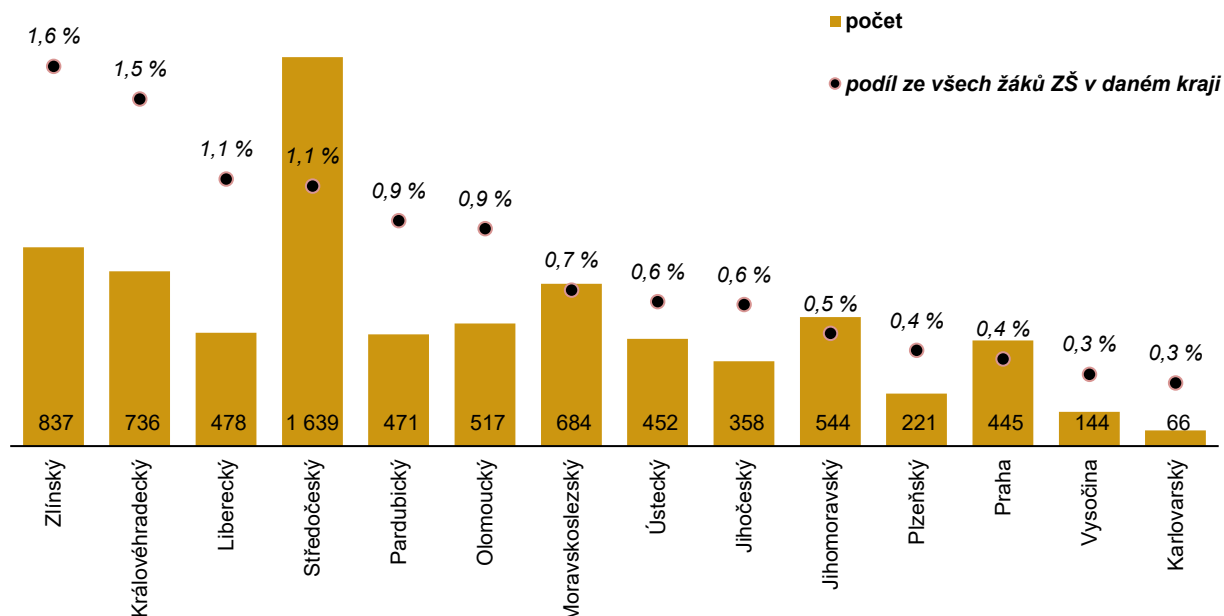
I když jde o formu, která se v Česku využívá stále spíše okrajově, počet žáků, kterým bylo povoleno individuální vzdělávání, rychle přibývá. Ve školním roce 2025/26 se účastnilo individuálního vzdělávání celkem 7 593 žáků základních škol. Z toho 64,1 % bylo účastno vzdělávání na úrovni 1. stupně základních škol, 35,9 % pak vzdělávání druhostupňového. Ve školním roce 2016/17 tuto možnost na 1. stupni využívalo 1 620 žáků a na druhém stupni 447 žáků. Individuální vzdělávání na druhém stupni však bylo legislativně umožněno od roku 2016/17 poprvé. Do školního roku 2025/26 se počet druhostupňových žáků vzdělávaných individuálně zvýšil na 2 726 a prvostupňových na 4 866.

Podíl individuálně vzdělávaných žáků základních škol za posledních deset let tak vzrostl na prvním stupni z 0,24 % na 0,82 % a na druhém stupni za posledních devět let z 0,13 % ve školním roce 2016/17 na 0,66 % ve školním roce 2025/26. Celkově bylo ve školním roce 2025/26 individuálně vzdělávaných 0,73 % žáků základních škol. Z grafu č. 2.15 je přitom patrné, že nárůst počtu těchto žáků mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 byl nejvýraznější, což mohlo mít souvislost s větší aktuálností a zkušeností se vzděláváním na dálku v době pandemie onemocnění covid-19.

Graf 2.15 Základní školy – žáci 1. a 2. stupně v individuálním vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Pokud se jedná o rozdíly mezi kraji, pak nejvyšší podíl žáků vzdělávajících se individuálně byl ve školním roce 2025/26 zaznamenán v kraji Zlínském (1,6 %) a Královéhradeckém (1,4 %), s odstupem pak následuje kraj Liberecký (1,1 %) a Středočeský (1,1 %). Naopak nejméně byl tento způsob vzdělávání využíván v kraji Karlovarském (0,3 % žáků) a na Vysočině (0,3 % žáků). V ostatních krajích se podíl takových žáků pohyboval mezi 0,4 % a 0,9 %.

Graf 2.16 Základní školy – žáci v individuálním vzdělávání dle kraje ve školním roce 2025/26

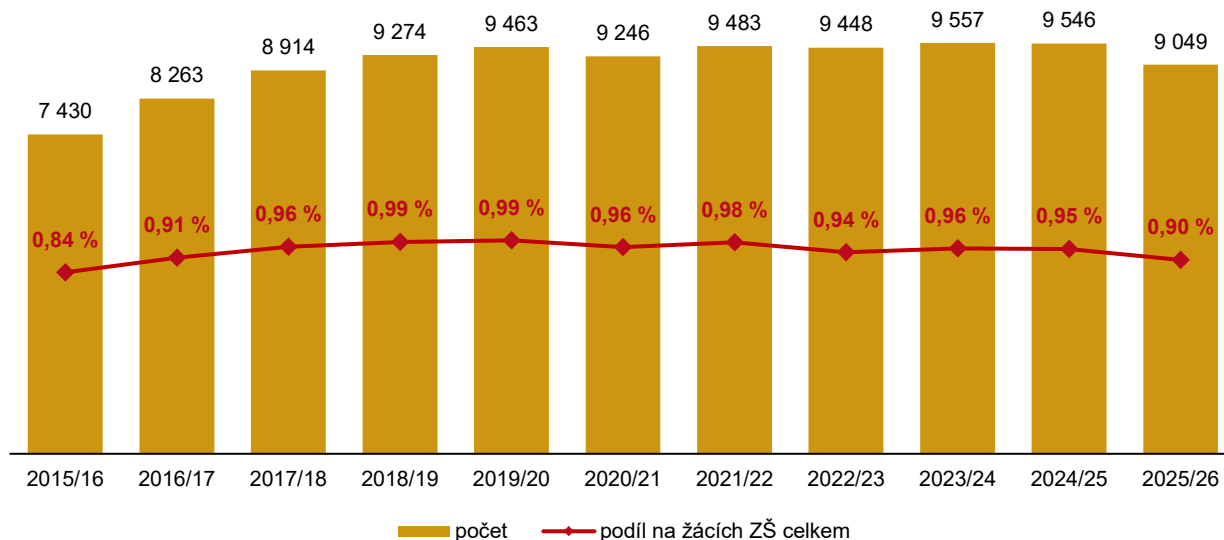
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Žáci s povinností školní docházky se mohou vzdělávat i **v zahraničí či na zahraniční škole v Česku**, a sice podle § 38 Školského zákona. Plněním povinné školní docházky v zahraničí se rozumí, že se žák vzdělává ve škole zřízené při diplomatické misi nebo při konzulárním úřadu České republiky, v evropské škole působící na

základě Úmluvy o statutu Evropských škol, nebo formou individuální výuky v zahraničí. Od školního roku 2017/18 přitom není povinností, aby dítě bylo v evidenci kmenové školy v ČR. Vedle zápisu do kmenové školy mohou rodiče také dokládat plnění povinné školní docházky přímo ministerstvu. Vzhledem k tomu, že tato analýza vychází ze statistik sbíraných pomocí výkazů od škol, nejsou žáci vzdělávající se v zahraničí bez přihlášení ke kmenové škole do indikátorů započtení.

Ve školním roce 2025/26 základní školy vykázaly, že se v zahraničí či v zahraniční škole v Česku vzdělávalo 9 049 školou povinných žáků¹⁴. V rámci posledního desetiletí se počet žáků vzdělávajících se v zahraničí či na zahraniční škole v prvních pěti letech zvyšoval a mezi roky 2014/15 a 2019/20 stoupl o 37,8 %. Poté se podíl takto vzdělávaných žáků pohyboval těsně pod hranicí jednoho procenta, s výjimkou školního roku 2022/23, kdy se meziročně snížil z 0,98 % na 0,94 % (patrně vlivem přílivu ukrajinských dětí na naše školy, kdy došlo ke zvýšení celkového počtu dětí) a posledního školního roku 2025/26, kdy poklesl z 0,95 % na 0,90 %. Nutno také poznamenat, že zastavení růstu počtu žáků vzdělávajících se v zahraničí či v zahraniční škole od školního roku 2018/19 může mít (alespoň z části) na svědomí skutečnost, že od školního roku 2017/18 již není povinné přihlásit žáka vzdělávajícího se v zahraniční škole ke kmenové škole v Česku. Tito žáci pak nejsou do statistik zahrnuti (viz výše).

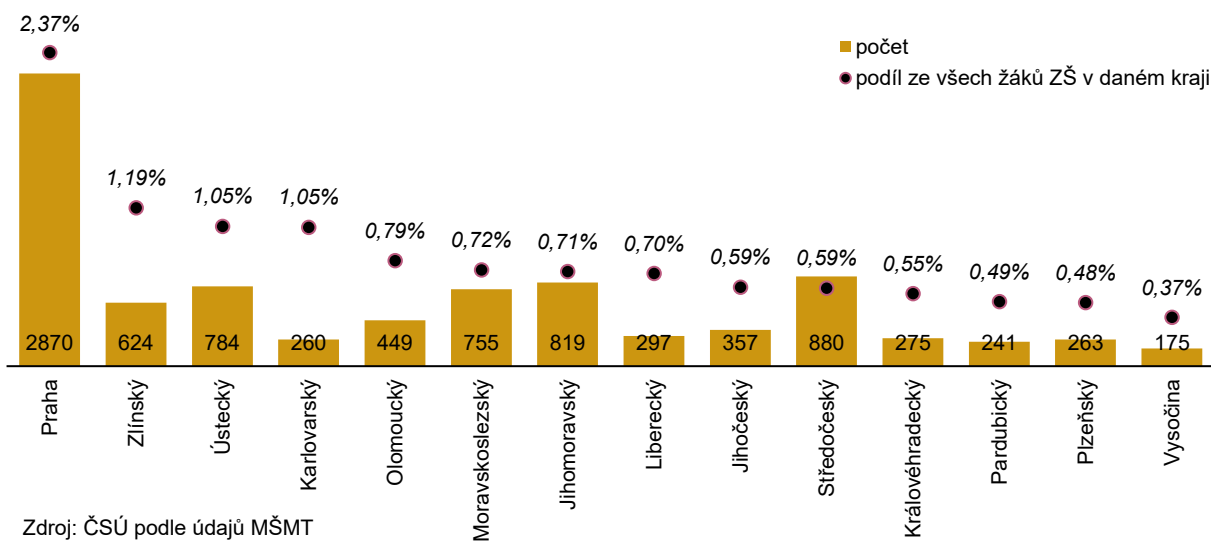
Graf 2.17 Základní školy – žáci plnící si povinnou školní docházku v zahraničí nebo na zahraniční škole v Česku

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

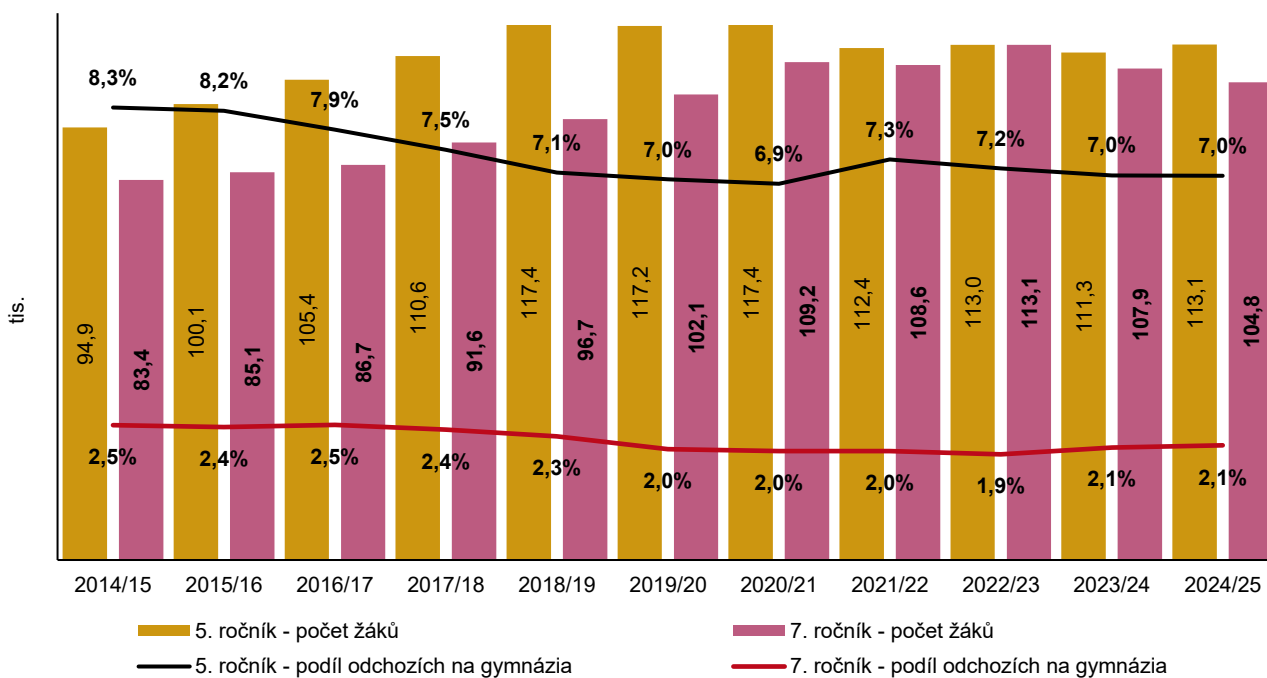
Rozdělíme-li žáky dle sídla kmenové školy, pak ve školním roce 2025/26 využívali možnost vzdělávání v zahraničí či na zahraniční škole nejčastěji již tradičně žáci zapsaní do pražských základních škol – tvořili zde 2,37 % z celkového počtu žáků. Nadprůměrný a současně vyšší než jednoprocenní byl tento podíl též v kraji Zlínském (1,19 %), Ústeckém (1,05 %) a Karlovarském (1,05 %). Naopak jendoznačně nejmenší podíl žáků využívajících této možnosti najdeme na Vysočině (0,37 %) – viz graf č. 2.18.

¹⁴ Kromě nich se vzdělávání v zahraničí či v zahraniční škole v ČR účastnilo 64 žáků plnících si povinnou školní docházku na středních školách, z toho 28 v Praze. Pro celkový počet a podíl všech žáků školou povinných vzdělávajících se v zahraničí či na zahraniční škole (tj. ať již zapsaných v základní či střední škole) a jejich vývoj v čase viz tabulky č. 2.1.1. a 2.1.2 v příloze.

Graf 2.18 Základní školy – žáci plnící povinnou školní docházku v zahraničí nebo na zahraniční škole v ČR dle sídla kmenové školy ve školním roce 2025/26

2.6 Přestupy na víceletá gymnázia nebo osmileté konzervatoře

Po ukončení školního roku 2024/25 přestoupilo na víceletá gymnázia či osmileté konzervatoře celkem 10 261 žáků základních škol. Od školního roku 2025/26 již tak studovali střední školu. Z celkového počtu žáků v 5. a 7. ročníku přešlo na víceletá gymnázia či osmileté konzervatoře 4,7 %. Celkem 116 žáků přešlo z jiného než 5. či 7. ročníku. Přitom z 5. ročníku jich na střední školy přešlo více (7 949, neboli 7,0 % z celkového počtu žáků) než těch z ročníku sedmého (2 196, neboli 2,1 %). Jedná se o mírně nižší hodnoty ve srovnání se situací před deseti lety, kdy po ukončení pátého ročníku přešlo na střední školy 8,3 % žáků a po ukončení sedmého 2,5 %.

Graf 2.19 Základní školy – počty žáků v 5. a 7. ročníku základní školy a podíl těch, kteří po ukončení daného školního roku přestoupili na víceletá gymnázia nebo osmileté konzervatoře

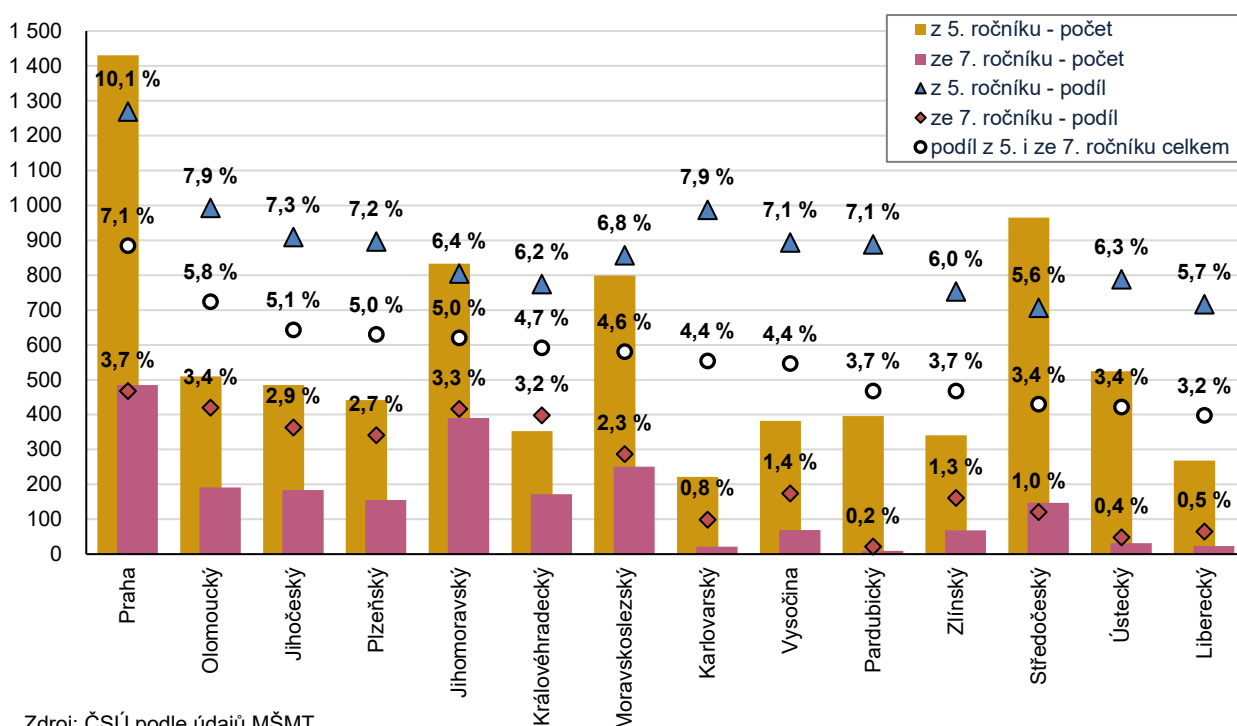
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Na střední školy před zakončením povinné školní docházky přestupuje o něco více dívek než chlapců. Ze žáků, kteří na střední školy přešli po ukončení školního roku 2024/25, tvořily dívky 52 %, přičemž podíl dívek se v posledních deseti letech pohyboval mezi 52 % a 56 %.

Jak je dále z grafu č. 2.19 patrné, kapacita víceletých gymnázií se zcela nepřizpůsobila rostoucímu počtu obyvatel daných věkových kategorií. A to zejména z důvodu, že kapacity gymnázií jsou limitované vládní strategií a dlouhodobými záměry krajských úřadů. Proto v době, kdy se počet žáků daného ročníku snižuje, se naopak podíl těch odcházejících na víceletá gymnázia zpravidla zvyšuje a naopak.

Obraťme pozornost na rozdíly mezi jednotlivými kraji Česka. Graf č. 2.20 ukazuje, že nejvyšší podíl žáků, kteří přestoupili na střední školy v průběhu povinné školní docházky, a to jak v 5., tak i v 7. ročníku, byl ze všech krajů zaznamenán v Praze. Z těchto dvou ročníků celkem přešlo na střední školy v Praze 7,1 % žáků, z pátého 10,1 % a ze sedmého 3,7 %. Naopak Liberecký kraj zaznamenal nejmenší podíl žáků, kteří se v průběhu povinné školní docházky odešli vzdělávat na střední školy (celkový podíl za oba ročníky činí 3,2 %).

Graf 2.20 Základní školy – žáci, kteří po ukončení školního roku 2024/25 přestoupili na víceletá gymnázia či osmileté konzervatoře dle kraje sídla školy

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

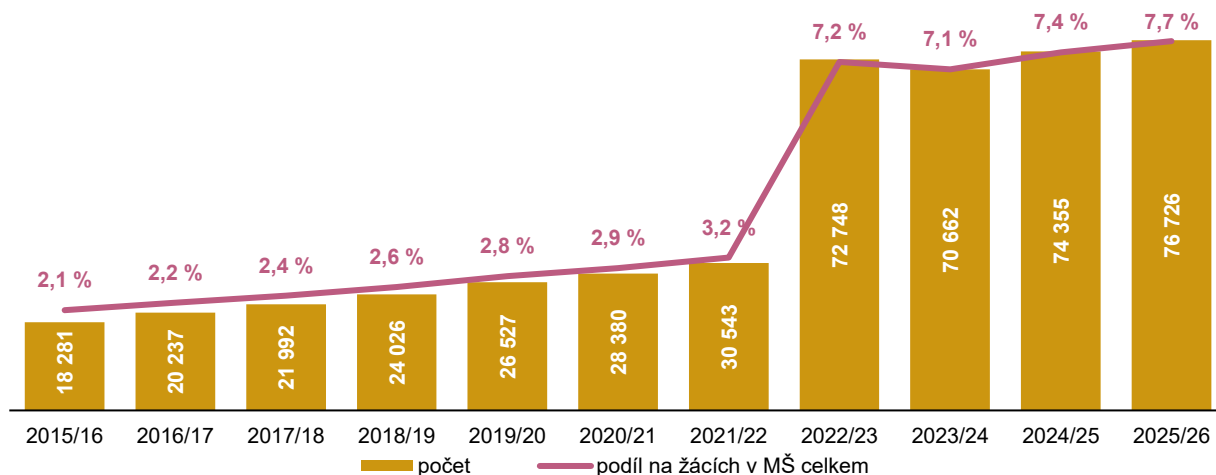
2.7 Žáci s cizím státním občanstvím na základních školách

Povinná školní docházka se vztahuje na občany Česka a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Dále se povinná školní docházka vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území Česka trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. Děti cizinců mají přístup k základnímu vzdělání za stejných podmínek jako občané České republiky. Mají nárok na bezplatné vzdělávání, přístup ke školnímu stravování a školním zájmovým kroužkům. Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

Ve školním roce 2025/26 se na základních školách vzdělávalo 76 726 žáků cizí státní příslušnosti, což činí 7,7 % z celkového počtu žáků. Stejně jako v případě mateřských škol i na základních školách se v uplynulých deseti školních rocích každoročně zvyšoval počet žáků s cizím (tj. jiným než českým) státním občanstvím. Přitom nejvýrazněji vzrostl mezi školními roky 2021/22 a 2022/23, a sice vlivem přijímání dětí ukrajinských uprchlíků do našich škol. Výjimku tvoří školní rok 2023/24, ve kterém se počet cizinců snížil o 2,9 %, což bylo

dáno snížením počtu žáků z Ukrajiny o 5,9 % a žáků z Ruské federace o 2,6 %. Počet cizinců s jinou státní příslušností než ukrajinskou či ruskou se naopak o 4,7 % zvýšil. V posledních dvou školních rocích, tj. 2024/25 a 2025/26, počet cizinců rostl a k 30. 9. 2025 převýšil hodnotu ze školního roku 2022/23. Za tyto dva roky přibýlo nejvíce Ukrajinců (o 4 484 žáků, tj. 9,4 %), o 515 (8,2 %) se také zvýšil počet Vietnamců. Naopak, o 11,2 % ubylo žáků s ruskou státní příslušností.

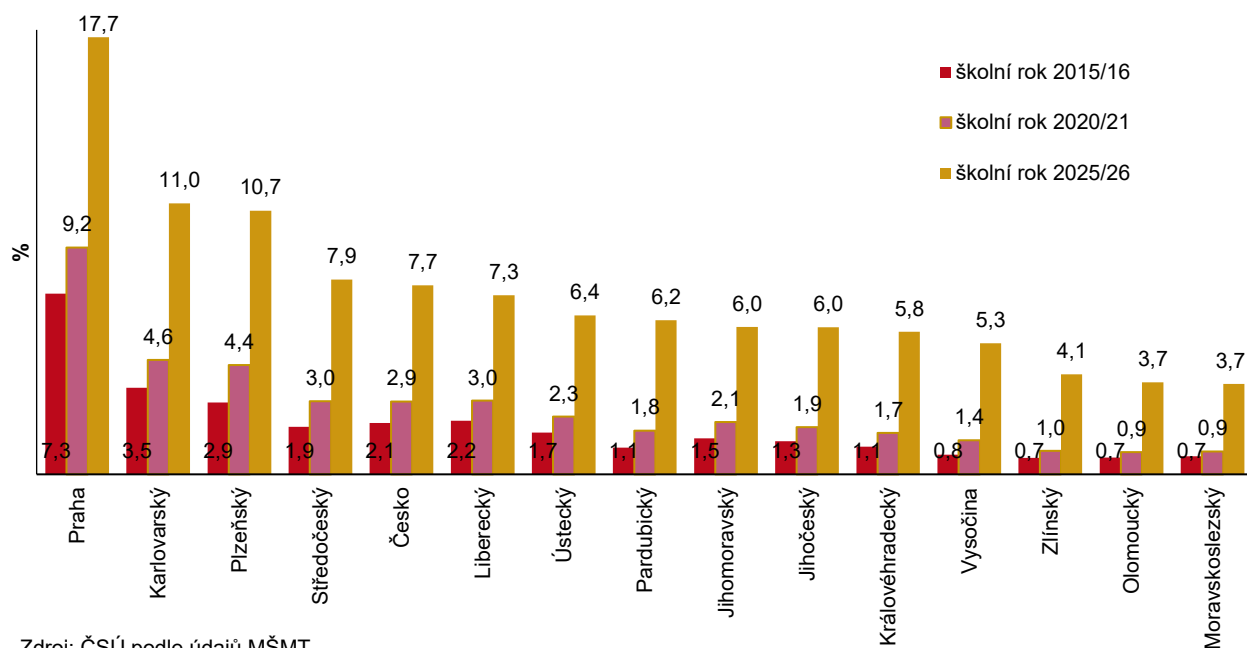
Graf 2.21 Základní školy – žáci s cizím (tj. jiným než českým) státním občanstvím (k 30.9.)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Ze všech krajů je dlouhodobě podíl žáků s jiným než českým občanstvím nejvyšší v **Praze**. Ve školním roce 2025/26 tvořili žáci s cizím státním občanstvím 17,7 % všech žáků základních škol v hlavním městě. S velkým odstupem pak byla Praha v žebříčku dle podílu cizinců ve školním roce 2024/25 následována krajem Karlovarským (11,0 %) a Plzeňským (10,7 %). Více než sedmiprocentní byl jejich podíl též v kraji Středočeském (7,9 %) a Libereckém (7,3 %). Naopak, v kraji Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském byl podíl cizinců mezi žáky nejnižší, tj. menší než 5 % – viz graf č. 2.22.

Graf 2.22 Základní školy – podíl žáků s cizím státním občanstvím dle sídla školy (k 30. 9.)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak již bylo zmíněno, za posledních pět let se podíl cizinců nejvýrazněji zvýšil mezi školními roky **2021/22 a 2022/23** vlivem přijímání dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy, a sice celkově z 3,2 % na 7,2 %, ve školním roce 2023/24 činil 7,1 % a do školního roku 2025/26 vzrostl na 7,7 %.

Mezi žáky základních škol s jiným než českým státním občanstvím **převažovali** na prvních třech místech **Ukrajinci, Vietnamci a občané Slovenska**. Přitom ve všech uplynulých 10 letech bylo mezi žáky s cizí státní příslušností na základních školách nejvíce dívek a chlapců **ukrajinského státního občanství**. Před deseti lety činil podíl Ukrajinců ze všech žáků cizí státní příslušnosti 25,8 % a ve školním roce 2021/22 téměř třetinu (31,6 %). Po vypuknutí války na Ukrajině se tento podíl výrazně zvýšil ve školním roce 2022/23 na 69,9 % a ve školním roce 2025/26 činil 68,2 %. Za deset let se počet ukrajinských žáků zvýšil 11,1krát. Ke snížení počtu ukrajinských žáků došlo pouze ve statistikách ze září 2023, a sice meziročně o necelé tři tisíce.

Druhým nejčastěji zastoupeným cizím státním občanstvím mezi žáky základních škol bylo až do školního roku 2020/21 **slovenské**, od školního roku 2021/22 je jím **vietnamské**. Jak počet žáků slovenského, tak i vietnamského státního občanství přitom v posledním desetiletí soustavně narůstal. Žáci slovenské i vietnamské státní příslušnosti představovali mezi všemi cizinci ve školním roce 2024/25 necelou desetinu (8,2 %, resp. 8,8 %). Za deset let přitom vzrostl počet žáků slovenské státní příslušnosti o 52,3 % a počet žáků vietnamské státní příslušnosti se téměř zdvojnásobil (vzrostl o 87,2 %).

Oproti tomu žáci **ruského státního občanství** představovali ve školním roce 2025/26 jen 2,1 % všech žáků cizí státní příslušnosti, přičemž ještě před deseti lety jejich podíl činil 7,5 %. V absolutním počtu je i těchto žáků více než před deseti lety, a sice o 14,9 %, již třetím rokem však jejich počet klesá.

Dohromady se tyto čtyři země (Ukrajina, Slovensko, Vietnam a Rusko) podílely 87,3 % na všech žácích s cizím státním občanstvím, kteří se ve školním roce 2025/26 vzdělávali v základních školách v Česku.

Absolutní počty takových žáků uvádí tabulka č. 2.5, ve které je výčet zemí se 400 a více žáky docházejícími na základní školy v Česku ve školním roce 2025/26 a počty, resp. podíly cizinců z těchto zemí ve školních rocích 2025/26, 2020/21 a 2015/16.

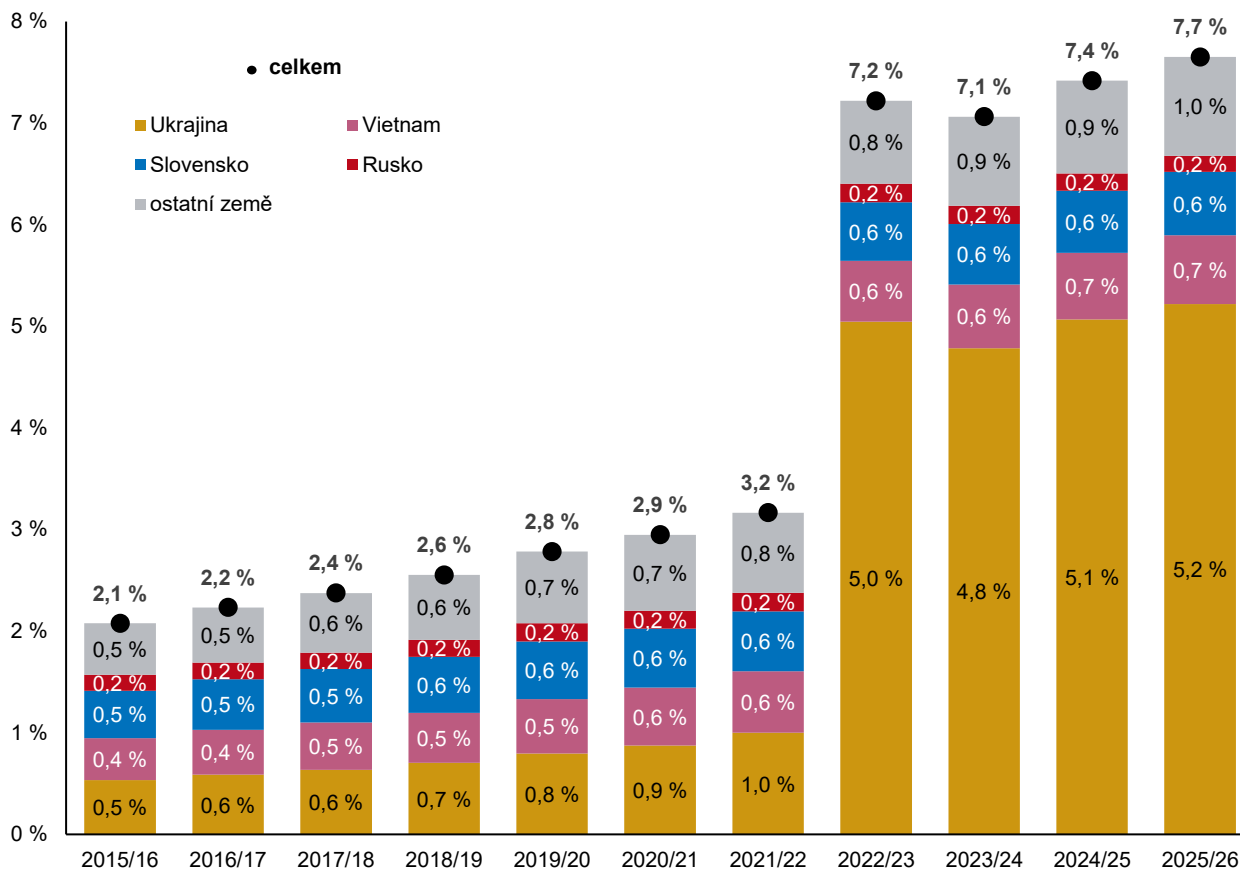
Tab. 2.5 Žáci s jiným než českým státním občanstvím na základních školách v ČR (k 30.9.)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2015/16		2020/21		2025/26	
	počet	%	počet	%	počet	%
Celkem	18 281	100	28 380	100	76 726	100
občané EU (mimo ČR)	5 865	32,1	8 499	29,9	9 827	12,8
občané ostatních států	12 416	67,9	19 881	70,1	66 899	87,2
Občané zemí (země s nejvíce žáky u nás ve školním roce 2025/26 a zbytek):						
Ukrajina	4 716	25,8	8 408	29,6	52 342	68,2
Vietnam	3 626	19,8	5 497	19,4	6 788	8,8
Slovensko	4 112	22,5	5 569	19,6	6 261	8,2
Mongolsko	333	1,8	925	3,3	1 583	2,1
Rusko	1377	7,5	1 703	6,0	1 582	2,1
Rumunsko	282	1,5	683	2,4	1010	1,3
Maďarsko	97	0,5	382	1,3	679	0,9
Moldavsko	376	2,1	509	1,8	637	0,8
Bulharsko	441	2,4	688	2,4	559	0,7
Polsko	342	1,9	479	1,7	521	0,7
Čína	318	1,7	431	1,5	404	0,5
ostatní země	2 261	12,4	3 106	10,9	4 360	5,7

Jiný pohled přináší graf č. 2.23. Ten ukazuje, že na počátku školního roku 2025/26 tvořili žáci ukrajinské státní příslušnosti 5,2 % ze všech žáků základních škol. To je o jednu desetinu procentního bodu více než před rokem, a o čtyři procentní body více než před třemi lety. Oproti tomu žáků z Vietnamu bylo jen 0,7 % z celkového počtu dětí základních škol a dětí ze Slovenska 0,6 %; 0,2 % tvořili žáci z Ruska. Meziroční prudké navýšení počtu i podílu žáků z Ukrajiny ve školním roce 2022/23 bylo způsobené přijímáním dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy.

Graf 2.23 Základní školy – podíl žáků s cizím státním občanstvím k 30. 9. (z celkového počtu žáků ZŠ)

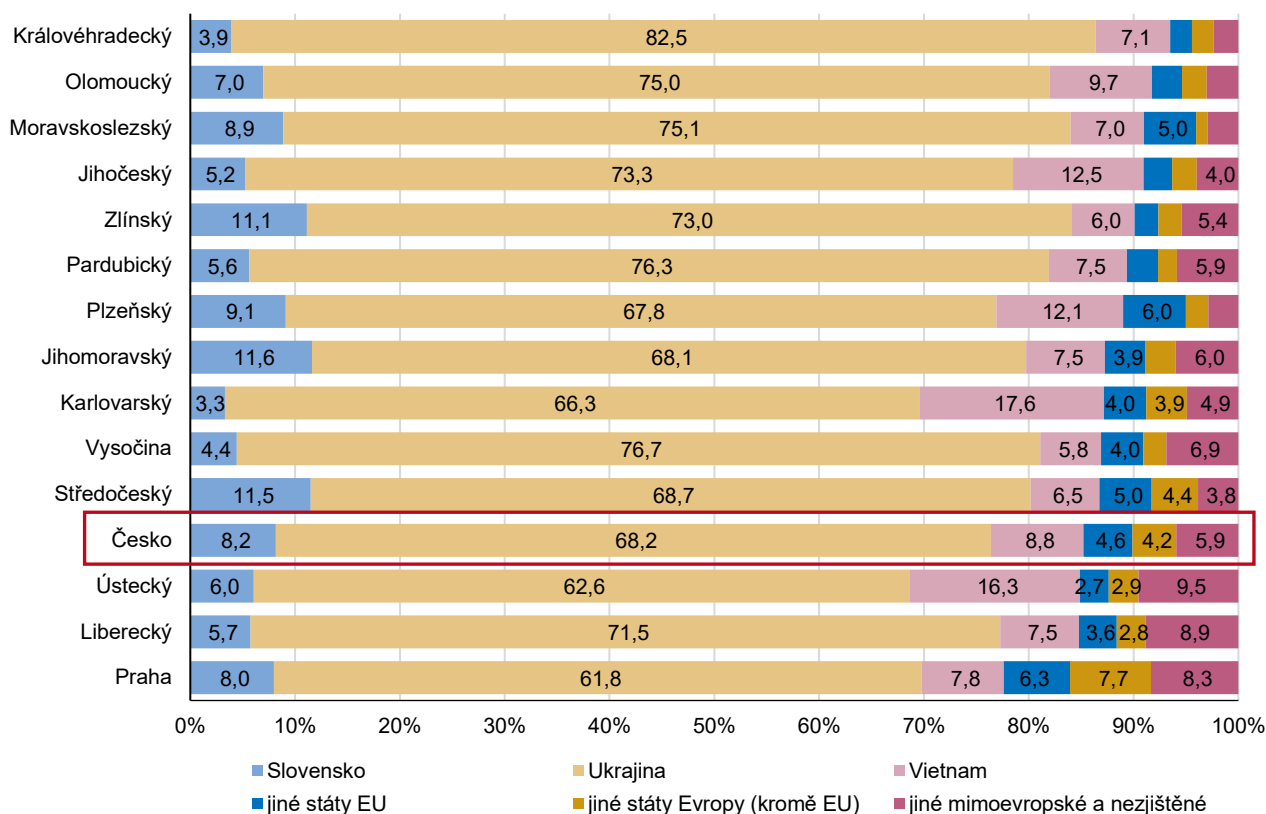
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Země původu cizinců vzdělávajících se na základních školách v ČR ve školním roce 2025/26 lze rozdělit na státy EU (12,8 % cizinců), ostatní evropské státy (72,4 % cizinců) a ostatní státy světa, příp. nejištěná občanství (14,8 %). Každé z této skupiny přitom dominuje jeden stát. **Ze států EU** je to Slovensko, téměř dvě třetiny žáků cizinců původem z EU tvořili právě Slováci (63,7 %). **Ze států Evropy, které nejsou v EU**, silně převažuje Ukrajina, 94,2 % žáků cizinců původem z Evropy mimo EU tvořili Ukrajinci. **Ze států mimo Evropu** je zase nejčetněji zastoupený Vietnam. Tři pětiny žáků cizinců původem z mimoevropských zemí tvořili Vietnamci (59,9 %).

Graf č. 2.24 ukazuje toto rozložení celkem a také v dělení na jednotlivé kraje. Ty jsou řazené dle podílu, jaký tvořili ve školním roce 2025/26 cizinci původem ze Slovenska, Ukrajiny či Vietnamu ze všech cizinců vzdělávajících se na základních školách v Česku. Tato **tři občanství** mělo v Česku celkem 85,2 % ze žáků základních škol cizí státní příslušnosti. Přitom v Královéhradeckém kraji tvořili žáci těchto tří občanství v základních školách 93,5 %. Naopak menší podíl, než je celorepublikový průměr, zaujímaly tyto skupiny cizinců mezi cizinci obecně v Praze (77,6 %), v Libereckém kraji (84,8 %) a Ústeckém (84,9 %).

Pokud se jedná o žáky **slovenské státní příslušnosti**, tvořili mezi všemi žáky cizí státní příslušnosti nejvyšší podíl v kraji Jihomoravském (11,6 %), Středočeském (11,5 %), Zlínském (11,1 %) a nejmenší naopak v kraji Karlovarském (3,3 %) a Královéhradeckém (3,9 %). V kraji Karlovarském a Ústeckém pak mezi cizinci tvořili oproti jiným krajům výraznější podíl **Vietnamci** (17,6 %, resp. 16,3 %). Nejmenší podíl ze všech cizinců pak Vietnamci představovali na Vysočině (5,8 %) a v kraji Zlínském (6,0 %). Pokud se jedná o **Ukrajince**, po začlenění mnohých dětí ukrajinských uprchlíků do českých škol tvořili nejvyšší podíl mezi žáky cizí státní příslušnosti v kraji Královéhradeckém (82,5 %), na Vysočině (76,7 %) a v kraji Pardubickém (76,3 %); nejmenší naopak v Praze (61,8 %).

Graf 2.24 Základní školy – podíly žáků cizí státní příslušnosti v krajích Česka ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Odhlédneme-li od relativních ukazatelů, pak byl ze všech krajů **nejvyšší počet** Slováků, Vietnamců i Ukrajinců **v Praze** (1 712, resp. 1 676, resp. 13 273). Lze konstatovat, že více než čtvrtina žáků slovenské státní příslušnosti (27,3 %) a cca čtvrtina žáků státní příslušnosti ukrajinské (25,4 %) a vietnamské (24,7 %) se vzdělávala v Praze, zbytek v jiných krajích Česka. Ze žáků s ruskou státní příslušností se jich v Praze vzdělávaly téměř dvě třetiny (65,4 %).

Co se týče **jiných (tj. méně častých) státních občanství**, v Praze zaujímali mezi cizinci v základních školách 6,3 % příslušníci jiných států Evropské unie, než je Slovensko a více než pětiprocentní podíl byl zaznamenán též v kraji Plzeňském (6,0 %). Naopak v kraji Královéhradeckém bylo mezi cizinci takových žáků jen 2,1 % a ve Zlínském 2,3 %. Žáci z jiných států Evropy mimo EU, než je Ukrajina, zaujímali mezi cizinci nejvyšší podíl v Praze (7,7 %). V ostatních krajích činil jejich podíl již méně než pět procent, nejméně v kraji Moravskoslezském (1,1 %). Nakonec žáci z mimoevropských států kromě Vietnamu tvořili mezi cizinci nejvyšší podíl v kraji Ústeckém (9,5 %) a Libereckém (8,9 %). Naopak nejmenší podíl takových žáků se nacházel v kraji Královéhradeckém (2,3 %).

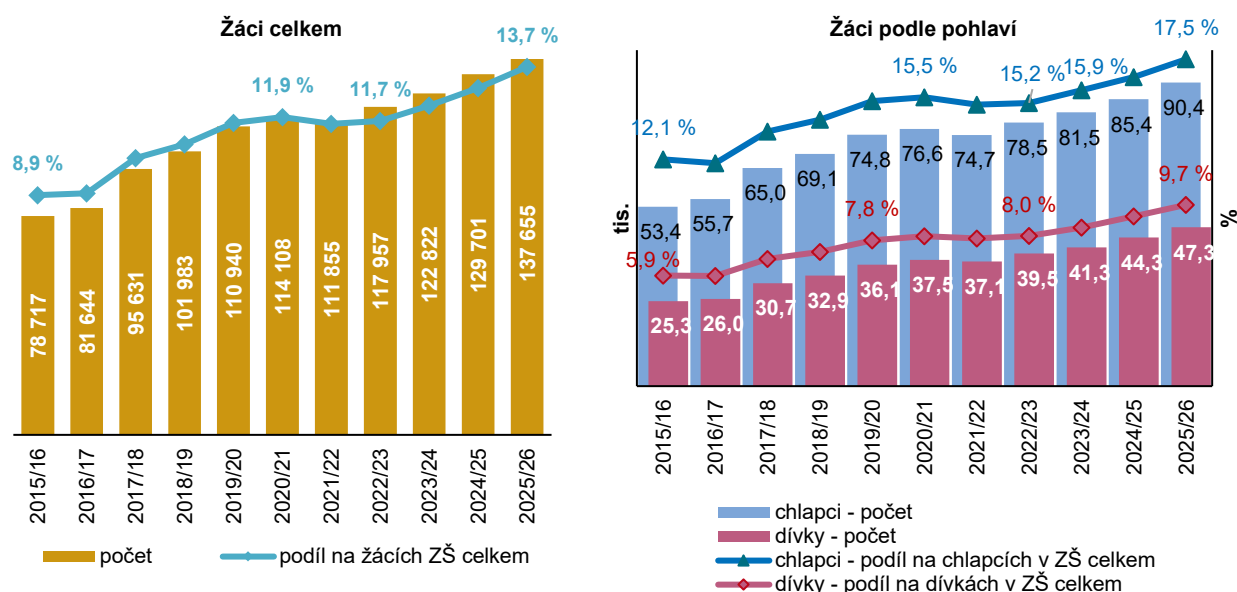
2.8 Žáci na základních školách se zdravotním postižením

V oblasti vzdělávání se používá pojem „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. se zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (tj. žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, žáci ohrožení sociálně patologickými jevy, žáci s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) – viz § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.). V této analýze se omezíme na kategorii žáků se zdravotním postižením. Základní údaje o ostatních kategoriích žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v tabulce č. 2.2.31 v příloze této publikace.

Ve školních rocích 2015/16 až 2016/17 bylo mezi všemi žáky 9 % žáků s postižením. Mezi školními roky 2016/2017 a 2020/21 se pak počet žáků s postižením zvýšil o dvě pětiny (tj. z 81 644, tj. 9 % z celku, na 114 108, tedy 11,9 % z celkového počtu dětí).¹⁵ Ve školním roce 2021/22 byl oproti předchozímu roku zaznamenán mírný úbytek počtu i podílu žáků s postižením (z 11,9 % na 11,6 %). Následující čtyři školní roky však počet i podíl žáků s postižením opět rostl až na 137 655 žáků s postižením ve školním roce 2025/26, což činí 13,7 % z celkového počtu žáků – viz graf č. 2.25.

Dvě třetiny žáků s postižením tvořili chlapci (tj. 90 371 chlapců oproti 47 284 dívkám). Též podíl dětí s postižením byl vyšší u chlapců (17,5 %) než u dívek (9,7 %). Zde je třeba poznamenat, že ve statistikách jsou sledované pouze případy, kdy bylo postižení potvrzeno, a to zpravidla za účelem uplatnění podpůrného opatření. U chlapců a dívek přitom nemusí k tomuto kroku učitelé a rodiče přistupovat ve stejné míře.

Graf 2.25 Základní školy – žáci se zdravotním postižením

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

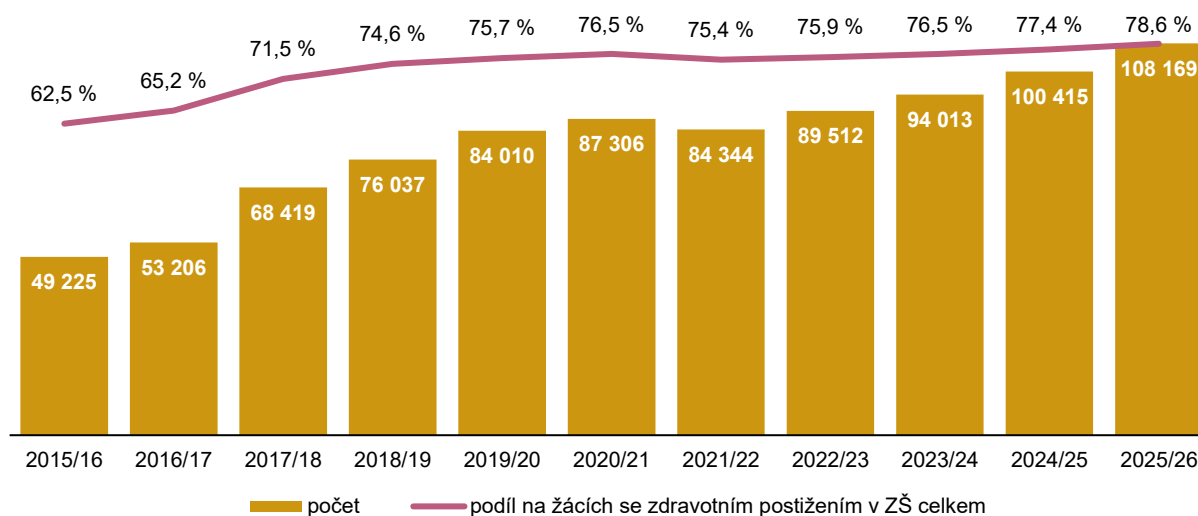
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíl žáků se zdravotním postižením ve školách veřejného zřizovatele byl ve školním roce 2025/26 přitom nižší (13,6 %) než ve školách zřizovatele soukromého (15,1 %) a církevního (24,7 %).

¹⁵ Tento výrazný nárůst může částečně souviset s postupným rozšiřováním diagnostických kritérií, díky kterým lze přesněji a lépe žáky s postižením kategorizovat a poskytnout jim potřebnou podporu. Kromě toho se v čase zvyšovala informovanost odborníků i laiků, zejména co se poruch autistického spektra a vývojových poruch týče, které jsou tak častěji podchycovány. Navíc je rozeznání speciálních vzdělávacích potřeb více než dříve podpořeno nároky na podpůrná opatření (např. možnost získat asistenta pedagoga). V dlouhodobější perspektivě může být vzestup podílu žáků se zdravotním postižením v čase zapříčiněn též zvyšujícím se věkem rodičů při narození dítěte.

Podíl žáků se zdravotním postižením **integrováný do běžných tříd základní školy** od školního roku 2015/16 do školního roku 2020/21 rostl, a sice z 62,5 % na 76,5 %. Poté se ve školním roce 2021/22 (možná z důsledku vlivu opatření spojených s pandemií onemocnění covid–19) mírně snížil na 75,4 %, v dalších letech však opět rostl až na 78,6 % ve školním roce 2025/26.

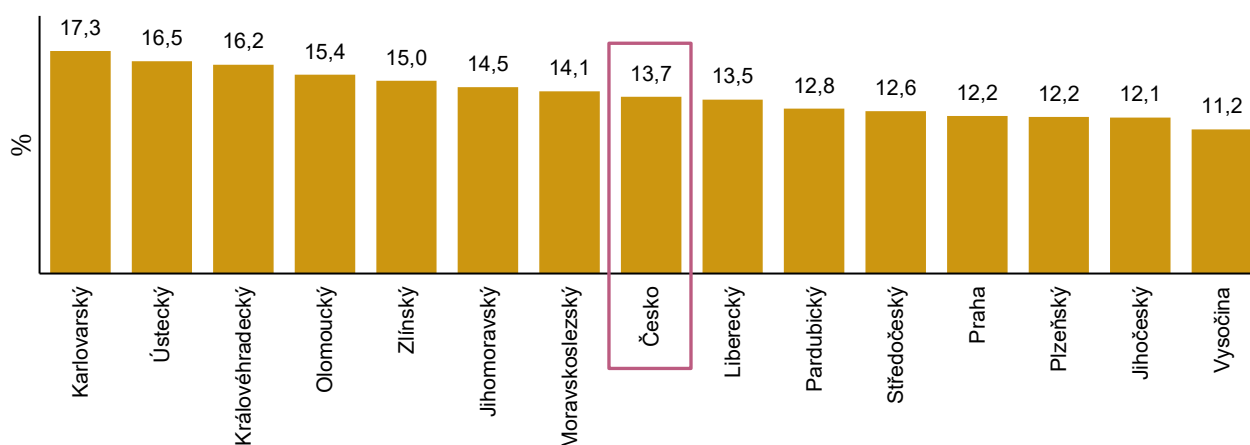
Graf 2.26 Základní školy – žáci se zdravotním postižením integrování v běžných třídách

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V podílu žáků se zdravotním postižením ze všech žáků základních škol se od sebe jednotlivé kraje ČR liší.¹⁶ Zatímco na Vysočině tvořili žáci s postižením jen 11,2 % všech žáků základních škol, v kraji Karlovarském byl jejich podíl 17,3 %. Ve všech krajích pak platí, že podíl chlapců s diagnostikovaným zdravotním postižením ze všech chlapců zapsaných v základních školách byl výrazně vyšší, než jak tomu bylo u dívek.

Graf 2.27 Základní školy – žáci se zdravotním postižením dle sídla školy ve školním roce 2025/26
(podíly na celkovém počtu žáků na základních školách v daném kraji)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Tabulka č. 2.6 uvádí kromě celkového počtu žáků s diagnostikovaným postižením ve školních rocích 2015/16, 2020/21 a 2025/26 i podíl žáků s různými druhy postižení z tohoto celku. Jak je patrné, nejčastějším postižením jsou závažné vývojové poruchy učení. Zde lze konstatovat, že ač se počet takových žáků za

¹⁶ Vedle skutečnosti, že složení žáků v různých krajích není stejné, zde může hrát roli způsob výkladu metodiky klasifikace postižení a přístup poradenských zařízení spadající pod jednotlivé kraje.

posledních deset let zvýšil o 59,1 %, podíl, který tito žáci zaujímají z celkového počtu všech žáků se zdravotním postižením, klesl za uplynulých deset let ze 45,6 % na 41,5 %. Ve školním roce 2015/16 dále tvořili 19,9 % žáci s mentálním postižením. Tento podíl pak v čase klesal až na 10,7 % ve školním roce 2025/26, rychleji v prvních pěti letech posledního desetiletí (zejména vlivem metodických změn v čase). Ve školních rocích 2020/21 i 2025/26 proto zaujímali větší podíl žáků s postižením žáci se závažnými vývojovými poruchami chování (17,0 %, resp. 17,8 %), kteří ve školním roce 2015/16 tvořili pouze 10,1 %. Počet žáků se závažnými vývojovými poruchami chování se navíc za posledních deset let ztrojnásobil. Více než desetinový podíl žáků s postižením zaujímali ve školním roce 2025/26 také žáci se závažnými vadami řeči (13,7 %), jejichž počet se za posledních deset let zvýšil 3,4krát. Žáci s jinými druhy postižení (s výjimkou kategorie postižených více vadami) již zaujímali méně než pětiprocentní podíl.

Tab. 2.6 Žáci se zdravotním postižením v základních školách podle druhu postižení

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2015/16		2020/21		2025/26	
	počet	%	počet	%	počet	%
Celkem	78 717	100	114 108	100	137 655	100
se závažnými vývojovými poruchami učení	35 881	45,6	51 239	44,9	57 087	41,5
se závažnými vývojovými poruchami chování	7 974	10,1	19 374	17,0	24 528	17,8
se závažnými vadami řeči	5 596	7,1	11 317	9,9	18 893	13,7
mentálně postižení	15 653	19,9	14 766	12,9	14 742	10,7
s poruchami autistického spektra	4 850	6,2	4 216	3,7	4 731	3,4
tělesně postižení	1 152	1,5	1 151	1,0	1 425	1,0
sluchově postižení	1 258	1,6	1 222	1,1	1 265	0,9
zrakově postižení	704	0,9	849	0,7	1 121	0,8
postižení více vadami ¹⁾	5649	7,2	9974	8,7	13 863	10,1

¹⁾ za postiženého více vadami se považuje žák se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

Nutno poznamenat, že vlivem metodických změn souvisejících s přijetím „inkluzivní novely“ školského zákona roku 2016 je statistika vykazovaných zdravotních postižení či znevýhodnění od roku 2016/17 hůře srovnatelná se staršími údaji.

Podíváme-li se opět na **rozdíly mezi chlapci a dívkami**, lze poznamenat, že u všech druhů postižení byly ve školním roce 2025/26 vyšší počty chlapců s uvedenou diagnostikou než dívek. V největší míře to platí pro postižení **poruchami autistického spektra** a **vývojovými poruchami chování**. Počet chlapců s diagnostikovanými poruchami autistického spektra na základních školách byl 4,3krát vyšší než počet dívek a počet chlapců s vývojovými poruchami chování byl na základních školách 3,2krát vyšší než počet dívek. Více než dvojnásobný počet chlapců oproti dívkám byl shledán též s diagnostikou **závažných vad řeči** (2,3krát vyšší) a s postižením **více vadami** (také 2,4krát vyšší). O 54,5 % vyšší byl též počet chlapců s **vývojovými poruchami učení**.

Z celkového počtu postižených chlapců i dívek pak cca tři pětiny (59,1 % u chlapců a 59,7 % u dívek) měly diagnostikované vývojové poruchy učení (47,4 % dívek a 38,4 % chlapců) či chování (12,2 % dívek a 20,7 % chlapců). U dívek tak bylo častější než vývojové poruchy chování mentální postižení (13,9 %), které mezi chlapci s postižením zaujímalo 9% podíl. Kromě toho tvořili mezi chlapci s postižením též vyšší podíl jedinci s poruchou autistického spektra (4,2 % oproti 1,9 % dívek s postižením) a o něco vyšší podíl jich také měl diagnostikovanou závažnou poruchu řeči (14,5 % oproti 12,2 % dívek). Více viz tabulku č. 2.7.

Tab. 2.7 Podíl žáků se zdravotním postižením v základních školách podle druhu postižení a pohlaví ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

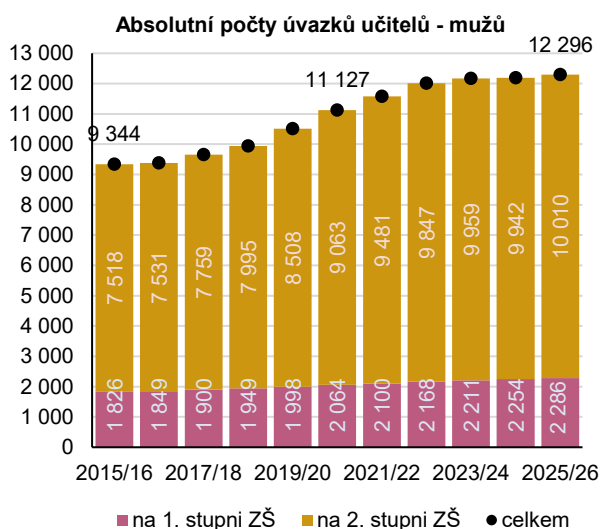
	celkem	dívky	chlapci
celkem	137 655	47 284	90 371
v tom (v %)			
závažnými vývojovými poruchami učení	41,5	47,4	38,4
závažnými vývojovými poruchami chování	17,8	12,2	20,7
závažnými vadami řeči	13,7	12,2	14,5
mentálním	10,7	13,9	9,0
poruchami autistického spektra	3,4	1,9	4,2
tělesným	1,0	1,4	0,8
sluchovým	0,9	1,3	0,7
zrakovým	0,8	1,0	0,7
více vadami	10,1	8,7	10,8
celkem (%)	100	100	100

¹⁾ za postižené více vadami se považuje žák se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

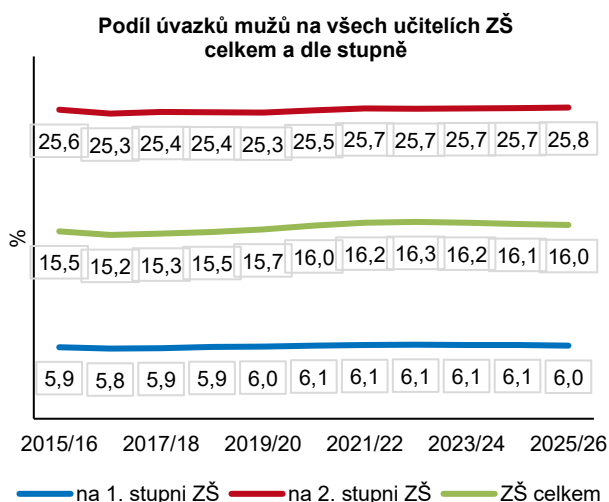
2.9 Učitelé na základních školách dle pohlaví, kvalifikace a věku

Učitelé na základních školách dle pohlaví

Regionální školství je u nás spíše **doménou žen**. Toto konstatování platí i pro základní školy, a to především pro jejich první stupeň. Ve školním roce 2025/26 tvořily ženy na základních školách 84,0 % všech plných pracovních úvazků učitelů. Na prvním stupni dokonce 94,0 %, na druhém stupni téměř tři čtvrtiny (74,2 %). Jinak řečeno, zatímco na prvním stupni činil **podíl mužů** mezi učiteli přepočtenými na plné úvazky pouhých 6,0 %, na druhém stupni tvořili muži čtvrtinu (25,8 %).

Graf 2.28 Základní školy – počet učitelů mužů (přepočteno na plné úvazky)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

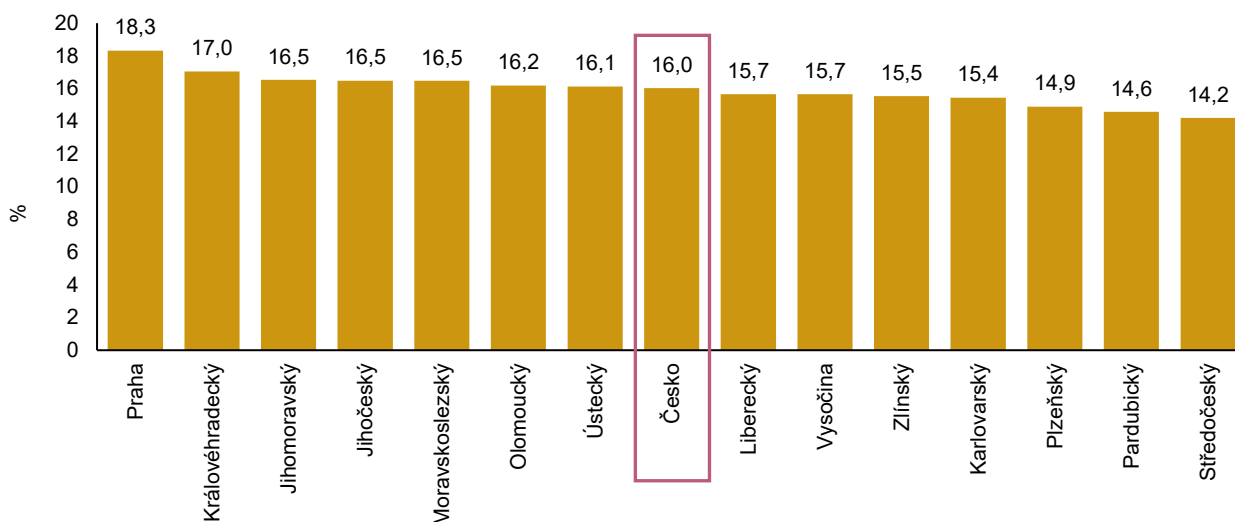
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Na podíl mužů mezi učiteli může mít vliv finanční ohodnocení učitelů. Muži jsou v Česku zpravidla ti, kdo ve větší míře finančně zajišťují rodinu s malými dětmi, zatímco ženy častěji odcházejí na mateřskou či rodičovskou dovolenou. Platy mužů jsou navíc ve společnosti obecně vyšší než platy žen. K tomu lze obecně poznamenat, že se zejména mezi roky 2014 a 2021 finanční ohodnocení učitelů výrazně zlepšilo. V průběhu těchto sedmi let stoupla průměrná měsíční mzda učitelů základních škol o 77,5 % (z 28 151 Kč na 49 975 Kč). V průběhu dalších tří let se pak zvýšila již jen o 10,6 % (více viz [zde](#)). Můžeme si přitom všimnout, že zejména na 2. stupni docházelo mezi školními roky 2016/17 až 2022/23 k růstu podílu úvazků mužů mezi učiteli. Zároveň se mezi roky 2017 a 2023 zvýšil podíl mužů mezi všemi studenty zapsanými v oborech Vzdělávání a výchovy na vysokých školách v Česku z 18,4 % na 23,7 %, během dalších dvou roků poklesl na 23,2 %. Počet poprvé zapsaných studentů do pedagogických oborů (tj. těch, kteří dříve vysokou školu nestudovali) se navíc mezi roky 2020 a 2024 o 5,1 % snížil, a to přesto, že celkový počet poprvé zapsaných studentů na vysoké školy se v tomto období naopak o 5,5 % zvýšil. Mezi roky 2024 a 2025 pak poprvé zapsaných studentů na pedagogické obory o 9,3 % přibýlo, což odpovídá celkovému růstu poprvé zapsaných studentů (více viz publikace ČSÚ [Studenti a absolventi vysokých škol v České republice](#)).

Srovnajme ještě genderové složení učitelů základních a mateřských škol. V mateřských školách tvořily ve školním roce 2025/26 úvazky žen 99,3 % z celkového počtu plných úvazků, zatímco na prvním stupni základních škol to bylo 94,0 % a na druhém stupni 74,2 %. Se zvyšující se úrovní vzdělávání tedy mužů mezi učiteli přibývá (viz též kapitolu o středních školách – podíl úvazků žen mezi úvazky všech učitelů činil tři pětiny).

V krajském srovnání byl ve školním roce 2025/26 podíl mužů mezi učitelskými úvazky základních škol nejvyšší v Praze, a sice s 18,3 %, naopak nejnižší zastoupení mužů bylo zaznamenáno ve Středočeském kraji (14,2 %) – viz graf č. 2.29.

2.29 Základní školy – podíl úvazků mužů ze všech učitelských úvazků dle kraje ve školním roce 2025/26

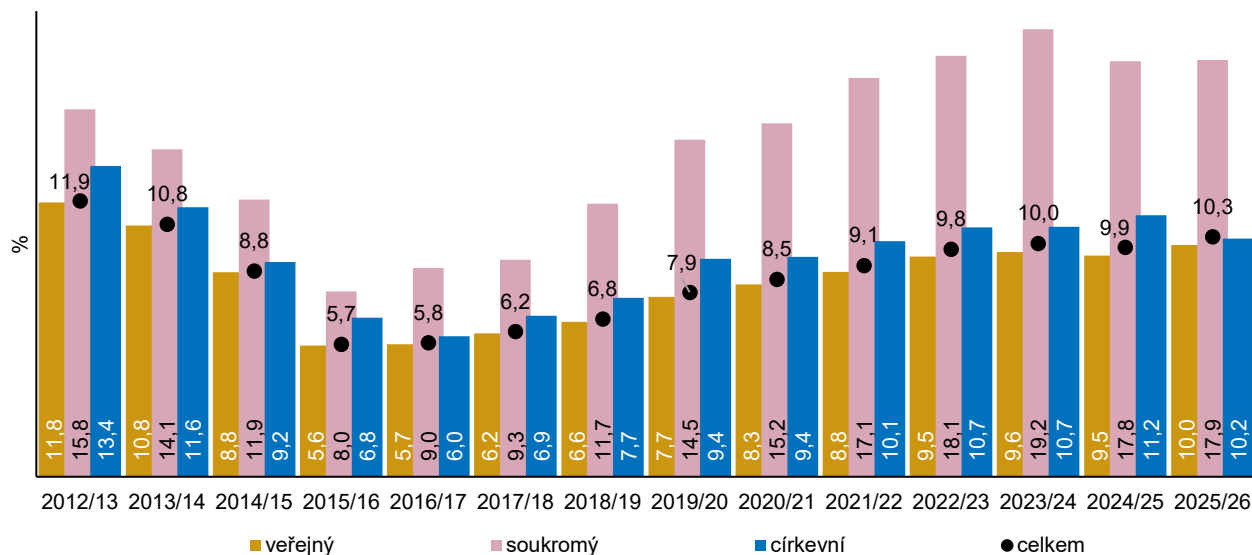
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Učitelé na základních školách dle kvalifikace

Grafy č. 2.30 a 2.31 ukazují podíl úvazků učitelů, kteří nesplňují kvalifikační požadavky stanovené zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů, a příslušných výjimek. Jak je patrné, od školního roku 2012/13 do školního roku 2015/16 poklesl podíl takových učitelů z 11,9 % na 5,7 % jako důsledek legislativní úpravy. Zákon o pedagogických pracovnících z roku 2004 vyžadoval magisterské vzdělání pro učitele (nejen) základních škol. Učitelům, kteří této podmínce nevyhovovali a nezahájili studium ke splnění zákonem stanoveného předpokladu, byla udělena pětiletá lhůta pro setrvání v práci pedagoga. Ta byla později prodloužena na 10 let. Novela zákona z roku 2014 za určitých okolností udělila výjimku např. učitelům starším 55 let s dostatečnou praxí nebo v případě, že na dané místo nebylo možné sehnat

kvalifikovaného pracovníka. Podíl učitelů bez kvalifikace tak začal stoupat a ve školním roce 2023/24 již učilo na základních školách 7 515,8 pedagogů bez kvalifikace (v přepočtení na plně zaměstnané), což představuje desetinový podíl ze všech plných úvazků vyučujících. V září 2023 vstoupila v platnost novela zákona o pedagogických pracovnících. Díky ní mohli od 1. 9. 2023 začít učit i zájemci bez pedagogické kvalifikace a vzdělání si doplnit během prvních třech let práce ve školství. Podíl učitelů bez kvalifikace však zůstal na úrovni 10 % i ve školních rocích 2024/25 a 2025/26 – viz graf č. 2.30.

Graf 2.30 Základní školy – podíl učitelů bez požadované kvalifikace dle zřizovatele (vývoj v čase)

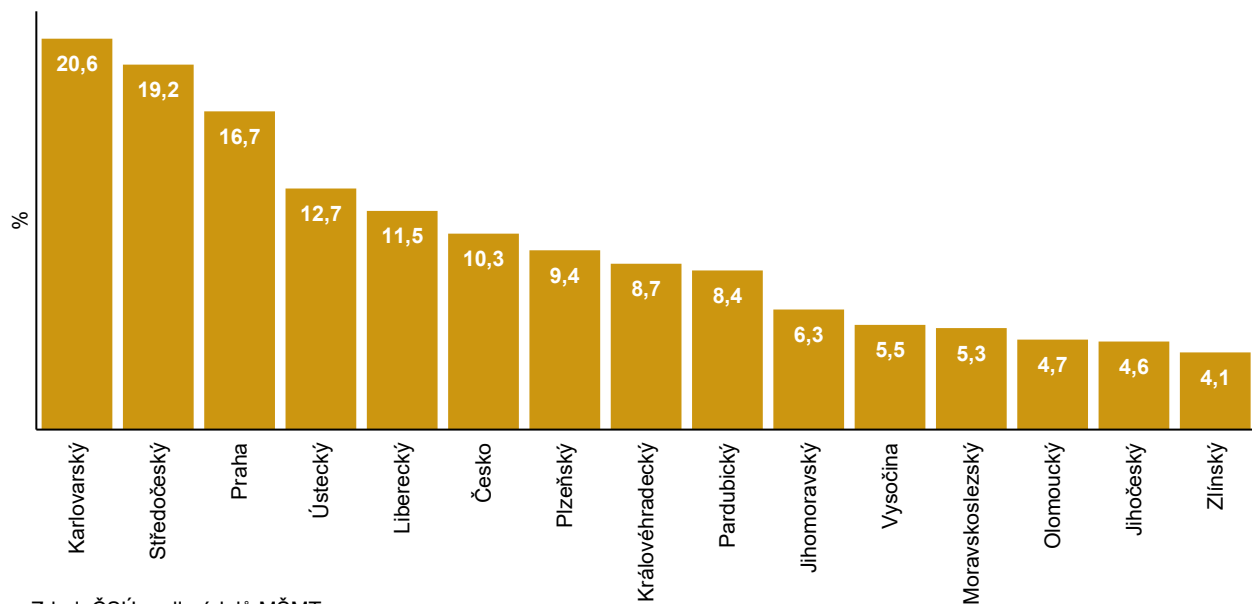

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z grafu č. 2.30 je také možné vyčíst, že ve školách veřejných je podíl nekvalifikovaných učitelů nižší než ve školách s církevním a zejména pak ve školách se soukromým zřizovatelem. Zároveň lze říci, že se oproti situaci před deseti lety prohloubil rozdíl mezi školami soukromými a veřejnými či církevními.

Graf č. 2.31 dále ukazuje podíl nekvalifikovaných učitelů mezi učiteli vyučujícími ve školním roce 2025/26 v krajském členění.

Graf 2.31 Základní školy – podíl učitelů bez požadované kvalifikace ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

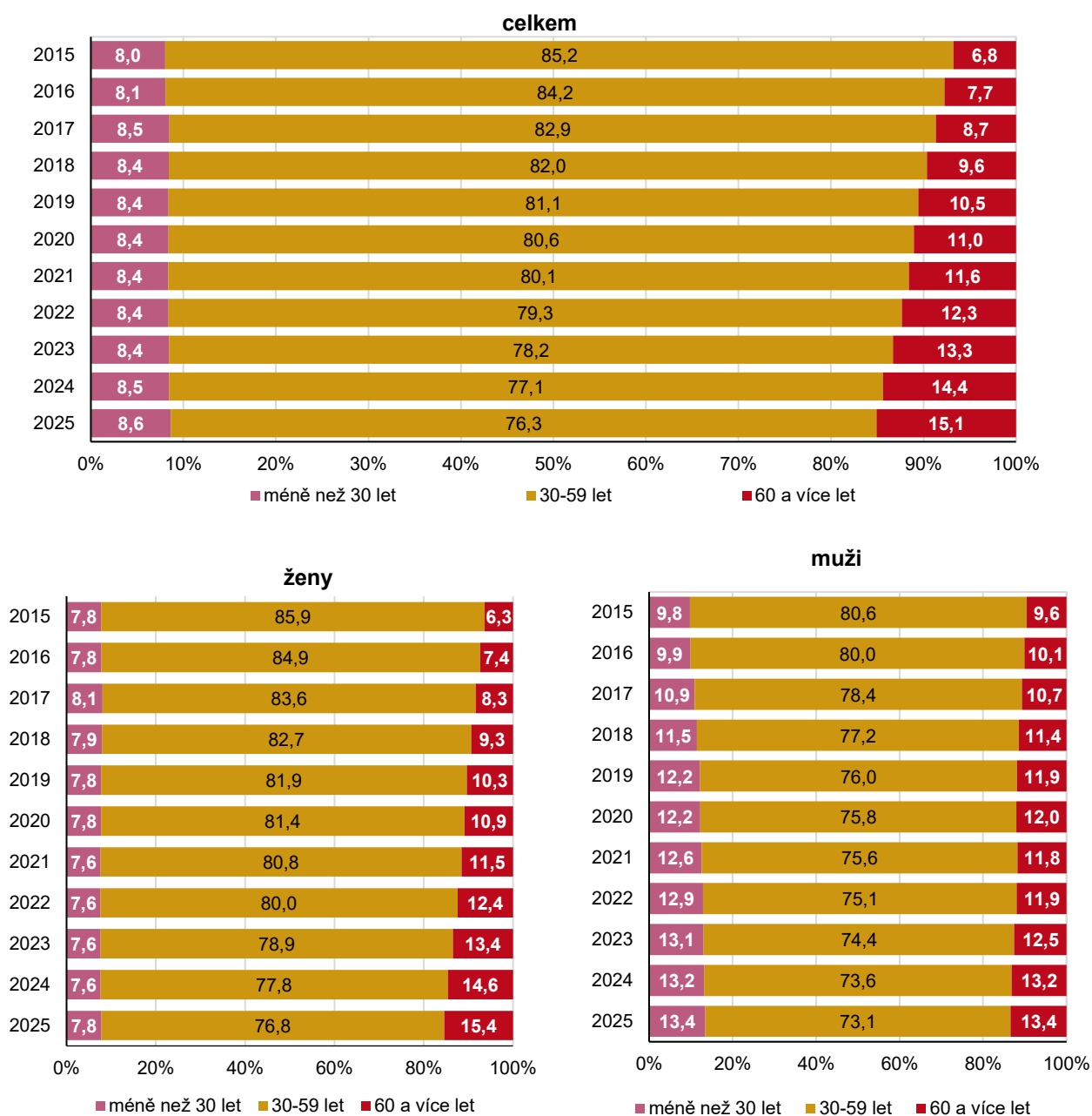
Nejvyšší podíl vyučujících bez kvalifikace zaznamenal kraj Karlovarský (20,6 %). Následuje kraj Středočeský (19,2 %) a Praha (16,7 %), tedy regiony s relativně lepší nabídkou dobře placené práce. Nadprůměrný podíl

nekvalifikovaných učitelů zaznamenal též kraj Ústecký (12,7 %) a Liberecký (11,5 %). Naopak méně než pětiprocentní byl v kraji Zlínském (4,1 %), v kraji Jihočeském (4,6 %) a v kraji Olomouckém (4,7 %). Pro srovnání kvalifikovanosti učitelů základních škol s vyučujícími v mateřských, středních a vyšších odborných školách odkazujeme na tabulkovou část této publikace.

Učitelé na základních školách dle věku a pohlaví

V roce 2025 bylo v základních školách 8,6 % učitelů mladších 30 let a naopak 15,1 % učitelů ve věku 60 let a více. Přitom zatímco podíl učitelů mladších 30 let se v posledních deseti letech držel na úrovni cca 8–9 %, podíl učitelů ve věku 60 let a více se za posledních deset let zvýšil z 5,8 % na 14,4 %. Výraznější vývoj lze pozorovat u žen učitelek než u mužů učitelů, viz graf č. 2.32.

Graf 2.32 Základní školy – učitelé dle věku a pohlaví v letech 2015–2025

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Lze doplnit, že se oproti situaci před pěti lety zvýšil počet začínajících učitelů v 1. roce adaptačního období v regionálním školství o 16,1 %. Nárůst byl zaznamenán zejména na středních školách (o 57,4 %) vyšších

odborných školách (o 29,6 %) ale také na 1. stupni základních škol (o 27,8 %) a v přípravných třídách, resp. v přípravném stupni základních škol (dohromady o 24,8 %) – viz tabulku č. 2.3. Na druhém stupni základních škol však začínajících učitelů v 1. roce adaptačního období mírně ubylo (o 9,1 %), v mateřských školách došlo k zanedbatelnému poklesu (o 0,1 %).

Tab. 2.3 Mateřské až vyšší odborné školy – počet učitelů¹⁾ v prvním roce adaptačního období²⁾

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	Změna za 5 let
Celkem	5 550,90	5 800,80	6 116,80	6 660,50	6 346,00	6 445,96	16,1 %
v mateřské škole	1 690,80	1 671,50	1 529,10	1 714,30	1 849,70	1 688,81	-0,1 %
v přípravném stupni ZŠ speciální	4,9	5,7	7,8	7,4	6,6	5,95	21,4 %
v přípravné třídě ZŠ	19	18,6	32,8	37,8	36,9	23,87	25,6 %
na 1. st. ZŠ	1 121,30	1 169,10	1 338,90	1 424,70	1 363,00	1 432,52	27,8 %
na 2. st. ZŠ	1 452,30	1 465,60	1 524,00	1 486,00	1 247,70	1 320,11	-9,1 %
ve střední škole	1 231,10	1 447,00	1 635,20	1 953,20	1 809,30	1 938,28	57,4 %
z toho na nižším stupni ³⁾	86,3	86,8	95,9	93,9	95,3	109,16	26,5 %
v konzervatoři	10,5	3,9	16,3	13,3	10,3	10,16	-3,2 %
z toho na nižším stupni ³⁾	–	0,1	–	0,4	1,3	4	X
ve vyšší odborné škole	20,3	19,6	31,9	24,9	24,9	26,3	29,6 %

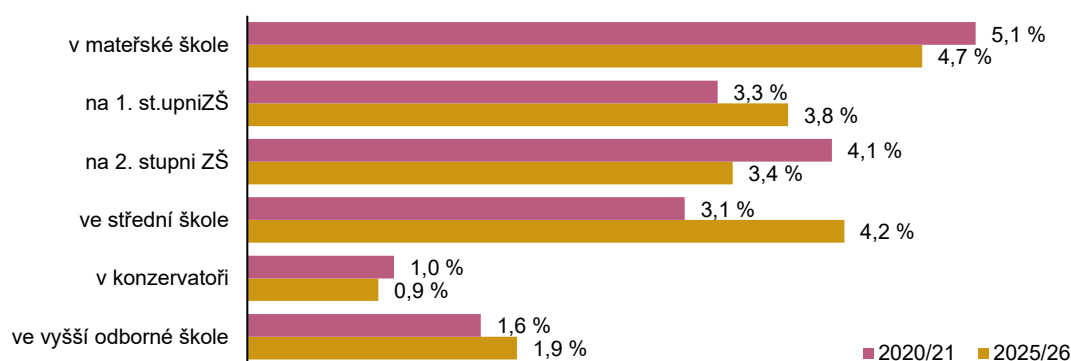
¹⁾ přepočtení na počet plných úvazků

²⁾ počet učitelů v 1. roce adaptačního období, a to od vzniku prvního pracovního poměru na pozici učitele do skončení 1 roku trvání pracovního poměru k právnické osobě vykonávající činnost školy

³⁾ učitelé působící v 1.–4. ročníku osmiletého gymnázia či osmileté konzervatoře nebo v 1. a 2. ročníku šestiletého gymnázia

Nárůst či úbytek počtu učitelů v 1. roce adaptačního období je třeba dát do souvislosti s celkovým vývojem počtu učitelů (obojí v přepočtu na plné pracovní úvazky), viz graf č. 2.33.

Graf 2.33 Mateřské až vyšší odborné školy – podíl učitelů v prvním roce adaptačního období ze všech učitelů

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

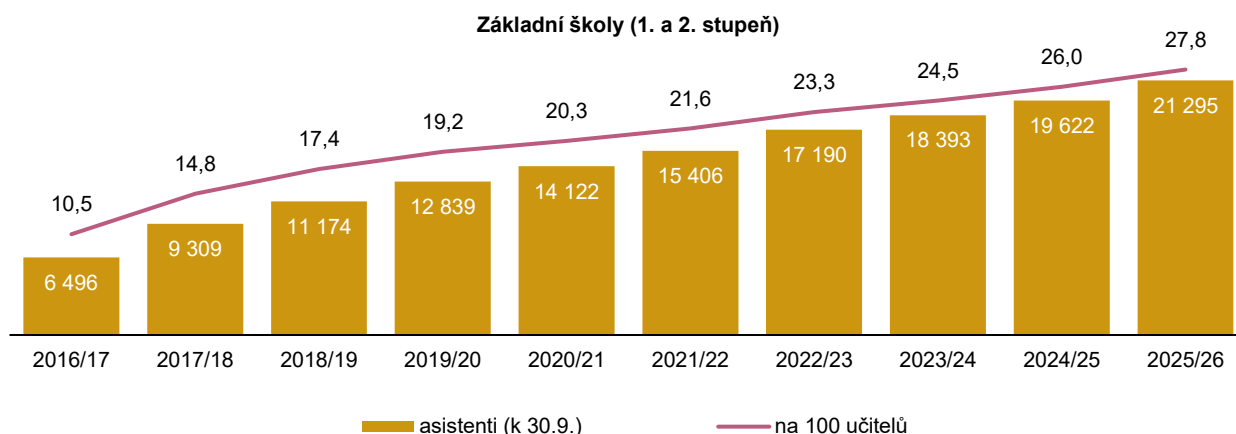
V tomto vyjádření je zřejmé, že celkový počet plných úvazků učitelů v mateřských školách rostl v posledních pěti letech rychleji (narostl o 7,8 %) než počet plných úvazků učitelů v 1. roce adaptačního období (snížil se o 0,1 %). Pokud se jedná o 2. stupeň základních škol, pak plných úvazků učitelů zde vyučujících přibýlo o 9,5 %, úvazků začínajících učitelů naopak o 9,1 % ubylo. Kromě toho se podíl začínajících učitelů za posledních pět let snížil též v konzervatořích, kde za posledních pět let celkově učitelů přibýlo o 8,2 %, zatímco

těch v 1. roce adaptačního období o 3,2 % ubylo. Naopak, jak již bylo ukázáno v tabulce výše, nejvýraznější nárůst podílu začínajících učitelů byl zaznamenán na středních školách.

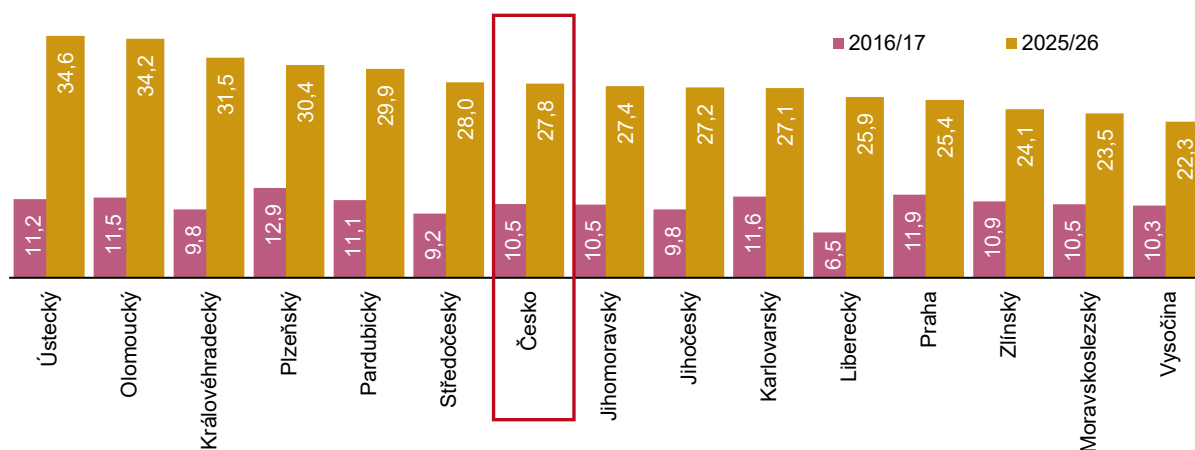
2.10 Počet asistentů pedagoga na základních školách

V posledních letech výrazně vzrostl na základních školách počet **asistentů pedagoga**. Ve školním roce 2025/26 připadlo na 100 plných úvazků učitelů (v průměrném evidenčním počtu za daný rok) v průměru 27,8 plných úvazků asistenta pedagoga, ve školním roce 2016/17 to bylo 10,5. Nejvyšší počet úvazků asistenta pedagoga na 100 úvazků učitelů bylo v kraji Ústeckém (34,6), Olomouckém (34,2) a Královéhradeckém (31,5); nejméně pak na Vysočině (22,3), v kraji Moravskoslezském (23,5) a Zlínském (24,1).

Graf 2.34 Počet asistentů pedagoga celkem a dle kraje (průměrný evidenční počet úvazků)

počet úvazků asistenta pedagoga na 100 úvazků učitelů

Kromě asistentů pedagoga působili ve školním roce 2025/26 v základních školách i speciální pedagogové, kteří byli k 30. 9. 2025 zaměstnáni na 1 521,1 plného úvazku¹⁷, a psychologové, a sice na 932,9 plného úvazku. Více viz tabulkovou část publikace, tabulky z kapitoly č. 6.2.

¹⁷ do speciálních pedagogů nejsou započtení učitelé se speciálně pedagogickou kvalifikací

3. Střední školy

Shrnutí

Počet žáků středních škol od školního roku 2015/16 do školního roku 2018/19 klesal, a sice ze 427 107 žáků v září 2015 na 420 814 žáků v září 2018. V následujících sedmi letech naopak stoupal až na 514 881 žáků v září 2025. **Učitelé** byli na středních školách zaměstnaní na 46 370,6 úvazku, při čemž tři pětiny (59,9 %) byly úvazky učitelek – žen. Jedná se již o nižší podíl, než jaký ženy tvořily mezi úvazky učitelů škol mateřských (99,3 %) a základních (84,0 %). **Na jeden plný úvazek učitele** na střední škole připadalo v průměru 11,1 žáka a **v jedné třídě** bylo v průměru 23,7 žáka. Pro srovnání, počet žáků na jednu třídu byl v základních školách nižší (19,1 žáka), naopak počet žáků na jednoho učitele o něco vyšší (13,1 žáka).

Ve školním roce 2025/26 se **nejvyšší podíl žáků vzdělával v oborech** odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (48,1 %), dále pak v gymnáziích (28,0 %) a pětina žáků se také účastnila odborného vzdělávání s výučním listem (20,6 %). Nástavbové studium se týkalo již jen 2,8 % žáků a střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturity 0,6 % žáků. Přitom mezi žáky gymnázií **tvořily ve školním roce 2025/26 dívky** bezmála tři pětiny (56,0 %) a nadpoloviční byl jejich podíl i mezi žáky odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (51,9 %). Naproti tomu mezi žáky odborného vzdělávání s výučním listem bylo dívek jen 36,2 % a mezi žáky nástavbového studia 44,2 %. Doplnění maturity tímto způsobem je tak častější u vyučených dívek než chlapců.

Co se **regionálního srovnání** týče, nejvyšší podíl žáků ve středním vzdělávání bez maturitní zkoušky (tj. max. s výučním listem) zaznamenal ve školním roce 2025/26 kraj Karlovarský (26,4 %) a Ústecký (26,3 %). Naopak v Praze byl tento podíl nejnižší (12,8 %). V Praze byl mezi středoškoláky naopak ze všech krajů nejvyšší podíl žáků gymnázií (37,6 %) a nadprůměrný byl i v Jihomoravském kraji (30,8 %). Nejnižší podíl žáků gymnázií zaznamenal kraj Liberecký (22,2 %) a Ústecký (22,7 %).

Pokud jde o **nejčastěji navštěvované skupiny oborů středního vzdělání s výučním listem**, vedly ve školních rocích 2020/21 i 2025/26 skupiny oborů z oblasti strojírenství a strojírenské výroby (s 20 025 žáky ve školním roce 2025/26) a dále gastronomie, hotelnictví a turismu (15 156 žáků). Všechny skupiny oborů s více než 1 000 žáků v září 2025 zaznamenaly za pět let nárůst počtu žáků.

V rámci **středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou** se ve školním roce 2025/26 mezi pět nejnavštěvovanějších skupin oborů řadila ekonomika a administrativa (38 268 žáků), s velkým propadem pak obecně odborná příprava (23 692 žáků), informatické obory (20 013 žáků), elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (18 182 žáků) a zdravotnictví (18 136 žáků). Ve všech skupinách oborů došlo za posledních pět let ke zvýšení počtu žáků, obory ze skupiny strojírenství a strojírenská výroba však studovalo v září 2025 pouze o 16 žáků více než v září 2020.

Do středních škol docházelo ve školním roce 2025/26 celkem 24 993 žáků **cizinců**, tj. bez českého státního občanství, což je 4,9 % ze všech žáků středních škol a zároveň nejvyšší podíl za uplynulých deset let. Ještě v roce 2021/22 činil tento podíl jen 2,3 %. Nejvyšší podíl všech žáků cizí státní příslušnosti tvořili ve školním roce 2025/26 **Ukrajinci** (63,1 %), dalších 11,2 % **Slováci**, 10,3 % **Vietnamci** a 3,0 % **Rusové**. Počet cizinců ukrajinské státní příslušnosti v uplynulých deseti letech soustavně rostl a v září 2025 byl pětikrát vyšší než v září 2021, tj. před přijímáním dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Počet Rusů se mezi zářím 2015 a 2020 zvyšoval (celkově stoupl o 4,6 %), za další čtyři roky se však o 31,4 % snížil. Mezi posledními dvěma školními roky se o 32 žáků zvýšil. Počet žáků se slovenským a vietnamským státním občanstvím v posledních pěti letech soustavně rostl.

Ze všech krajů byl podíl cizinců mezi žáky ve školním roce 2025/26 tradičně nejvyšší v Praze (8,6 %), dále v kraji Karlovarském (8,2 %) a Plzeňském (6,6 %). Naopak v kraji Olomouckém, Moravskoslezském, Zlínském a na Vysočině dosahoval 3 % a méně.

Úvod

Střední vzdělávání rozvíjí v návaznosti na základní vzdělávání vědomosti, dovednosti a kompetence žáka a připravuje ho na další studium na vysokých a vyšších odborných školách, nebo na kvalifikovaný výkon povolání a pracovních činností. Střední vzdělávání má všeobecný nebo odborný charakter a je ukončeno maturitní zkouškou, výučním listem, nebo závěrečnou zkouškou. Uskutečňuje se v gymnáziích, ve středních odborných školách, středních odborných učilištích a v konzervatořích.

V této kapitole se budeme věnovat středním školám, do kterých nezahrnujeme konzervatoře. V těch lze získat středoškolské vzdělání s maturitou, ovšem završením celkové doby vzdělávání a složením absolutoria získává žák vyšší odborné vzdělání s titulem diplomovaný specialista (DiS.). Konzervatořím proto budeme věnovat samostatnou kapitolu č. 4. Na rozdíl od toho jsou do středních škol zahrnuta všechna gymnázia, tedy i s šestiletým a osmiletým oborem vzdělávání. Zde je třeba vzít na vědomí, že nižší ročníky víceletých gymnázií (konkrétně 1.–4. ročník osmiletého gymnázia a 1.–2. ročník šestiletého gymnázia) spadají ještě do povinné školní docházky¹⁸.

3.1 Školy, žáci a učitelé celkem

Ve školním roce 2025/26 zajišťovalo středoškolské vzdělávání celkem **1 328 škol**.¹⁹ Z těchto škol jich bylo 957 zřízeno veřejným zřizovatelem, dalších 325 soukromým a zbylých 46 škol církevním zřizovatelem. Téměř všechny nabízely denní formu vzdělávání (99,2 %) a 14,3 % (také) jinou formu vzdělávání. Ze soukromých škol nabízelo 27,7 % vzdělávání (i) v jiné formě než denní. Mezi církevními školami bylo takových škol 10,9 % a mezi veřejnými 9,9 %.

Školy může navštěvovat různý počet žáků a jedno ředitelství může spravovat i více než jedno pracoviště, více úrovní vzdělávání, resp. více druhů vzdělávání apod. Zajímavějším ukazatelem než počet škol proto většinou bývá **počet žáků**. Těch bylo ve školním roce 2025/26 celkem 514 881, podíl chlapců a dívek byl takřka vyrovnaný (49,6 % dívek a 50,4 % chlapců).

Naprostá většina žáků středních škol se ve školním roce 2025/26 vzdělávala v denní formě vzdělávání (97,0 %). Zároveň 81,6 % žáků středních škol navštěvovalo školy veřejného zřizovatele, 16,1 % žáků soukromé školy a 2,3 % církevní²⁰. Zde je typické, že zatímco ve veřejných školách se vzdělávaly jinou než denní formou vzdělávání jen 1,2 % žáků, v soukromých školách to bylo 12,4 % a v církevních 2,3 %.

Pokud se jedná o **učitele** středních škol, pro účely této publikace uvádíme jejich přepočtené počty neboli počet plných úvazků učitelů. Těch bylo ve školním roce 2025/26 celkem 46 370,6. Z toho 8,7 % bylo věnováno výuce na nižšímu stupni víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky. Poznamenejme, že celkový počet učitelů jakožto fyzických osob byl 55 169, což svědčí o tom, že řada učitelů měla zkrácený úvazek (např. na některé specifické předměty či praktickou výuku).

Z celkového počtu úvazků učitelů pak tři pětiny tvořily úvazky žen – učitelek (59,9 %). Jedná se již o nižší podíl, než jaký byl mezi úvazky učitelů škol mateřských (99,3 %) a základních (84,0 %).

Na jeden plný úvazek učitele na střední škole přitom připadalo v průměru 11,1 žáka a v jedné třídě bylo průměrně 23,7 žáka. Srovnáme-li tyto počty se situací v základních školách, pak počet žáků na jednu třídu byl v základních školách nižší (19,1 žáka), naopak počet žáků na jednoho učitele o něco vyšší (13,1 žáka).

¹⁸ Podle mezinárodní klasifikace ISCED se takové vzdělávání nazývá nižší sekundární a v Česku se do něj započítává i 2. stupeň základních škol a 1.–4. ročník osmileté konzervatoře – více viz zde:

www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

¹⁹ Školou je myšlen subjekt s rezortním identifikátorem (IZO) v Rejstříku škol a školských zařízení, které může zahrnovat více odloučených pracovišť.

²⁰ Připomeňme, že 96,0 % žáků základních škol navštěvovaly školy veřejného zřizovatele. U středních škol tak hrají soukromé školy mnohem větší úlohu než u škol základních.

Ve středních školách s veřejným zřizovatelem připadalo na jednu třídu o něco více žáků (24,4), než jak tomu bylo ve školách se soukromým zřizovatelem (20,6). Ve středních školách s církevním zřizovatelem však byl počet žáků na jednu třídu ještě vyšší (24,8). Počet žáků na jednoho učitele byl ve středních školách veřejného zřizovatele 10,8 žáka oproti 12,8 žáka ve školách se soukromým zřizovatelem a 11,8 žáka ve školách církevních. Výše uvedená zjištění obsahuje též tabulka č. 3.1.

Tab. 3.1 Střední školy – počet škol, žáků a učitelů celkem a dle zřizovatele ve školním roce 2025/26

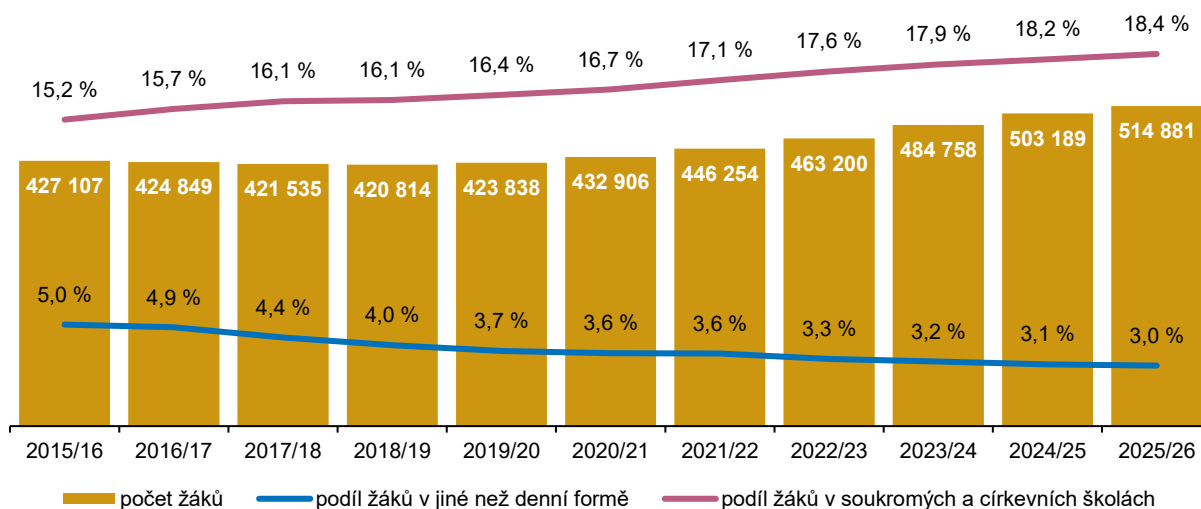
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zřizovatel	školy		Žáci		Učitelé ¹⁾		Žáků na jednu třídu	Žáků na jednoho učitele
	počet	%	počet	%	počet	%		
veřejný	957	72,7	420 019	81,8	38 897,0	86,7	24,4	10,8
soukromý	325	23,8	83 000	15,8	6 468,4	14,3	20,6	12,8
církevní	46	3,5	11 862	2,3	1 005,3	2,2	24,8	11,8
celkem	1 328	100	514 881	100	46 370,6	100	23,7	11,1

¹⁾ Učitelé jsou přepočtení na plně zaměstnané, neboli na počet plných úvazků.

Podívejme se nyní na **vývoj počtu žáků středních škol v čase** a připomeňme, že počet žáků v základních školách měl v posledních deseti letech (s výjimkou školního roku 2023/24) vzestupnou tendenci. Zde lze poznamenat, že počet žáků středních škol nejprve od školního roku 2014/15 do školního roku 2018/19 klesal, poté však také začal stoupat a ve školním roce 2025/26 bylo v našich středních školách 514 881 žáků, tedy o 22,4 % více než ve školním roce 2018/19 – viz graf č. 3.1.

Graf 3.1 Střední školy – vývoj počtu žáků, podílu žáků v jiné než denní formě a podílu žáků ve školách s jiným než veřejným zřizovatelem

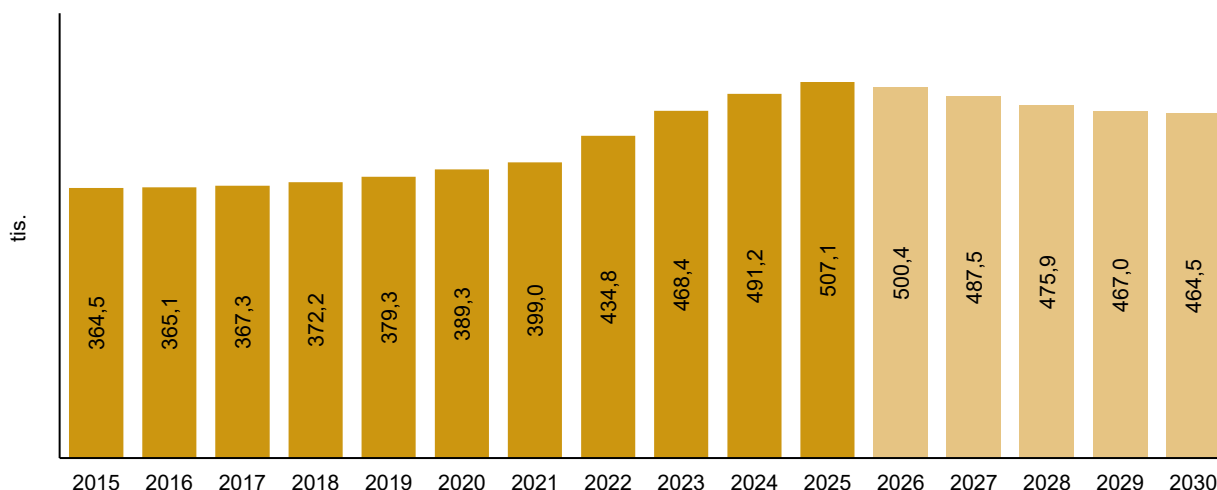

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Růst počtu žáků byl ovlivněn tím, že se demografická vlna přelévala ze základních škol na střední. V posledních čtyřech školních rocích také na školách v Česku přibýly děti ukrajinských uprchlíků.

Vzhledem k demografickému vývoji lze očekávat, že od následujícího školního roku začne počet žáků středních škol klesat – viz graf č. 3.2, který ukazuje vývoj počtu obyvatel ve věku 15–18 let mezi roky 2015 až 2025 (vždy k 1. červenci) a počet obyvatel v mladších kohortách v roce 2025 (vždy s posunutím o rok) jako odhad vývoje počtu obyvatel ve věku 15–18 let v následujících rocích. Tento odhad však může být nepřesný, zejména s ohledem na obtížně odhadnutelnou budoucí migraci. Zároveň je nutné vzít v potaz, že do středoškolačků se řadí i žáci nižších ročníků víceletých gymnázií, které do této věkové skupiny nepatří. Naopak, docházka do střední školy není povinná a bývá různě dlouhá (u vyššího stupně 1–4 roky, příp. i déle) a mohou se jí vzdělávat i dospělí, např. v rámci rekvalifikace. Načrtnutý vývoj je tedy třeba brát s rezervou.

Graf 3.2 Počet obyvatel ČR ve věku 15–18 let k 1. 7 2014 – 1. 7. 2025 a odhad počtu dětí této věkové kohorty v letech 2026 až 2030 dle počtu obyvatel v odpovídajících mladších kohortách v roce 2025

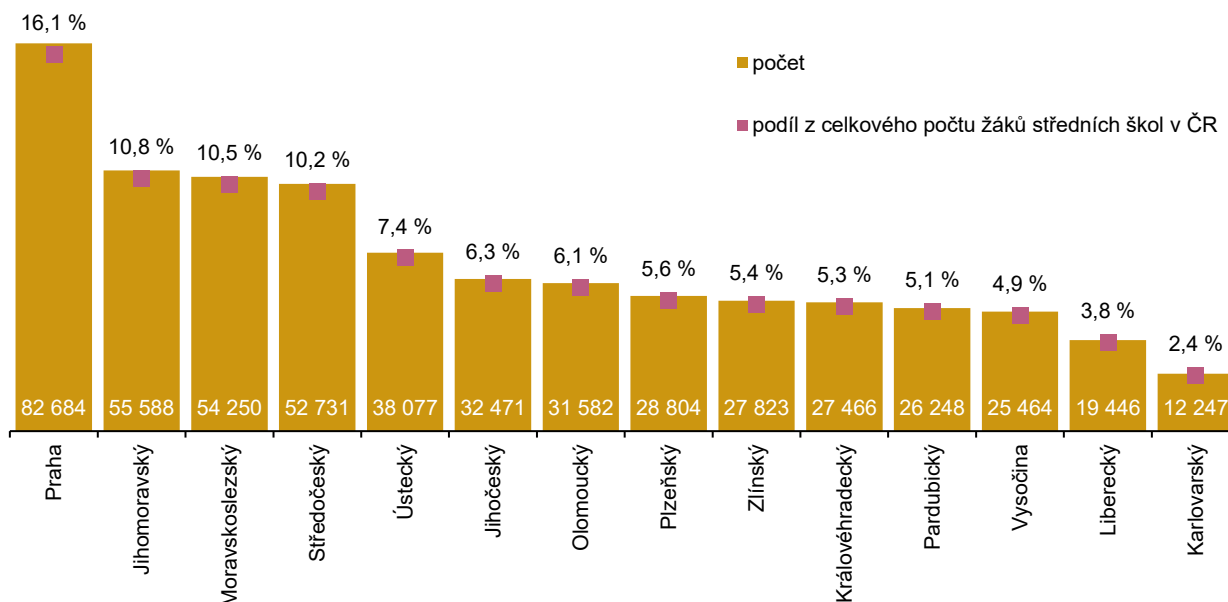

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3.1 výše také dokládá, že se za posledních deset let mírně zvýšil podíl žáků v soukromých a církevních školách, a sice z 15,2 % na 18,4 %. Podíl žáků v jiné než denní formě vzdělávání se naopak snížil z 5,0 % ve školním roce 2015/16 na 3,0 % ve školním roce 2025/26.

Graf č. 3.3 pro doplnění uvádí, jaký počet žáků docházel ve školním roce 2025/26 do středních škol v jednotlivých krajích. Nejvyšší počet žáků se vzdělával ve středních školách v Praze (16,1 % z celku), více než desetina ze všech žáků také navštěvovala střední školy v kraji Jihomoravském (10,8 %) a Moravskoslezském (10,5 %), následuje kraj Středočeský (10,2 %). Naopak méně než 4 % ze všech žáků docházely do středních škol v Karlovarském kraji (2,4 %) a v kraji Libereckém (3,8 %). V ostatních krajích se vzdělávalo mezi 4,9 % a 7,4 % z celkového počtu žáků středních škol v Česku.

Graf 3.3 Střední školy – počet a podíl žáků dle sídla školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Lze si všimnout, že na rozdíl od žáků základních škol stojí zřetelněji v popředí kraj Praha a Středočeský kraj je až na čtvrtém místě v pořadí. Je však pravděpodobné, že řada středočeských žáků dojíždí za středoškolským vzděláním do Prahy.

Jelikož střední školy (konkrétně nižší ročníky víceletých gymnázií) navštěvují také žáci v povinné školní docházce, týká se i jich možnost plnit si ji formou individuální výuky či v zahraničí či v zahraniční škole. Jedná se však spíše o okrajovou záležitost. **V zahraničí či v zahraniční škole** si ve školním roce 2025/26 plnilo povinnou školní docházku 64 žáků nižších ročníků gymnázií, z toho 28 jich bylo z pražských gymnázií. **Individuální vzdělávání** se ve středních školách týkalo jen jednoho žáka z Ústeckého kraje.

3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání

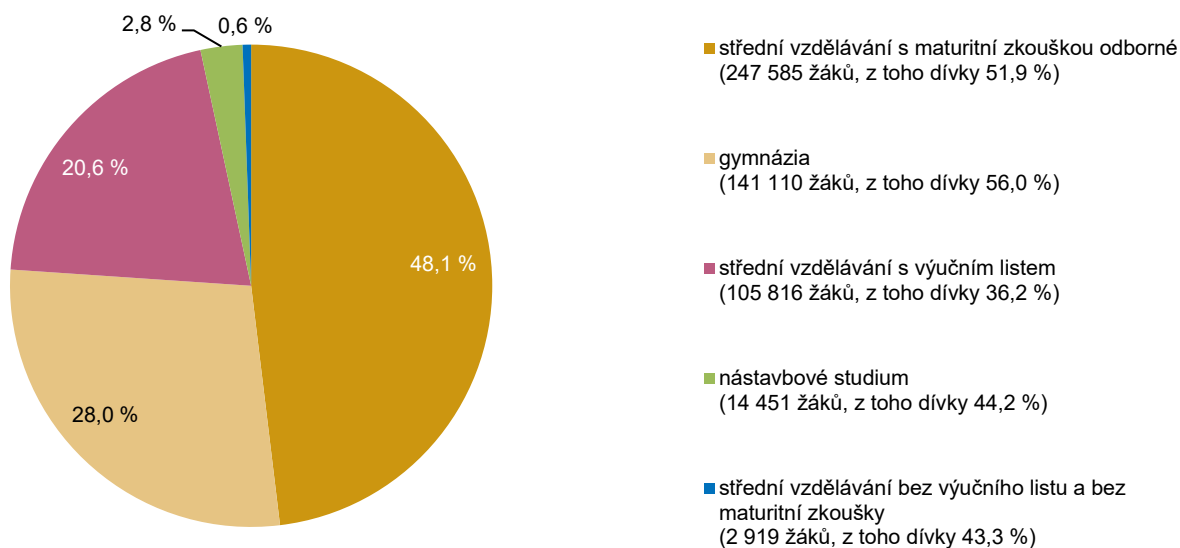
Střední vzdělání se dělí na několik druhů. **Střední vzdělávání** označuje (v denní formě) dvouleté vzdělávací programy ukončené závěrečnou zkouškou (bez získání výučního listu či maturitního vysvědčení). **Střední vzdělávání s výučním listem** zahrnuje (v denní formě) dvouleté nebo tříleté vzdělávací programy, jejichž úspěšným ukončením absolvent získává výuční list. **Středním vzděláváním s maturitní zkouškou** jsou označovány maturitní obory, ve kterých absolvent získává maturitní vysvědčení. Toto vzdělávání je realizováno ve dvou variantách. **Všeobecné** vzdělávání s maturitní zkouškou má neprofesní charakter vzdělávání a je určeno pro přípravu na další studium. Jedná se zpravidla o obory gymnázií. V současné době mají obory gymnázií dvojí podobu, a sice čtyřletou, do které odcházejí absolventi základních škol po úspěšném dokončení 9. ročníku, a víceletou (osmiletou a šestiletou) pro žáky z nižších ročníků základních škol (z 5., resp. 7. ročníku). Oproti tomu **odborné** vzdělávání s maturitní zkouškou má profesní charakter vzdělávání, je v délce čtyř let a ukončené maturitní zkouškou. Do středního vzdělávání dále zahrnujeme **nástavbové studium**, které trvá v denní formě dva roky a je zakončené maturitní zkouškou. Je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v délce tří let denní formy vzdělávání v oboru příbuzném tomu, v jakém chtějí složit maturitní zkoušku.

Kromě výše uvedeného spadá do středního vzdělávání též **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem**. Toto studium, které v denní formě trvá jeden až dva roky, je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Obdobně je pak žákům k dispozici **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou**, které v denní formě trvá taktéž jeden až dva roky a je určené uchazečům, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou v jiném oboru. Pokud není uvedené jinak, započítáváme v této analýze i v tabulkách žáky zkráceného studia do celkového počtu žáků určitého druhu vzdělávání.

Z celkového počtu 1 328 škol jich ve školním roce 2025/26 celkem 1 010 nabízelo žákům **odborné** vzdělávání (bez nástavbového studia): 148 střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturitní zkoušky, 501 střední odborné vzdělávání s výučním listem, 804 střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou. Celkem 244 škol nabízelo **nástavbové** studium a 404 **všeobecné** vzdělávání na gymnáziích. Řada škol tak nabízela více druhů vzdělávání.

V jiném pohledu lze říci, že počet škol nabízejících střední odborné vzdělávání s výučním listem čítal dohromady 501 škol a počet škol se vzděláváním vedoucím k **maturitní zkoušce** (bez zohlednění nástavbového studia) zahrnoval 1 126 škol.

Přejdeme k **počtu žáků vzdělávajících se v jednotlivých druzích vzdělávání**. Ve školním roce 2025/26 se nejvyšší podíl žáků vzdělával v oborech odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (48,1 %), dále pak v gymnáziích (28,0 %) a pětina žáků se také účastnila odborného vzdělávání s výučním listem (20,6 %). Nástavbové studium se týkalo již jen 2,8 % žáků a střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturity 0,6 % žáků – viz graf č. 3.4.

Graf 3.4 Střední školy – podíly žáků v jednotlivých druzích vzdělávání ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V grafu č. 3.4 je také v legendě uveden podíl dívek mezi žáky jednotlivých druhů vzdělávání. Zde si lze všimnout, že mezi žáky gymnázií tvořily ve školním roce 2025/26 dívky 56,0 % a nadpoloviční byl jejich podíl i mezi žáky odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (51,9 %). Naproti tomu mezi žáky odborného vzdělávání s výučním listem bylo dívek jen 36,2 % a mezi žáky nástavbového studia tvořily dívky 43,3 %. Z uvedených podílů je zároveň zřejmé, že pakliže se dívky rozhodnou vzdělávat v některém oboru s výučním listem, tak si poté častěji než chlapci doplňují vzdělání do maturitní zkoušky v rámci nástavbového studia.

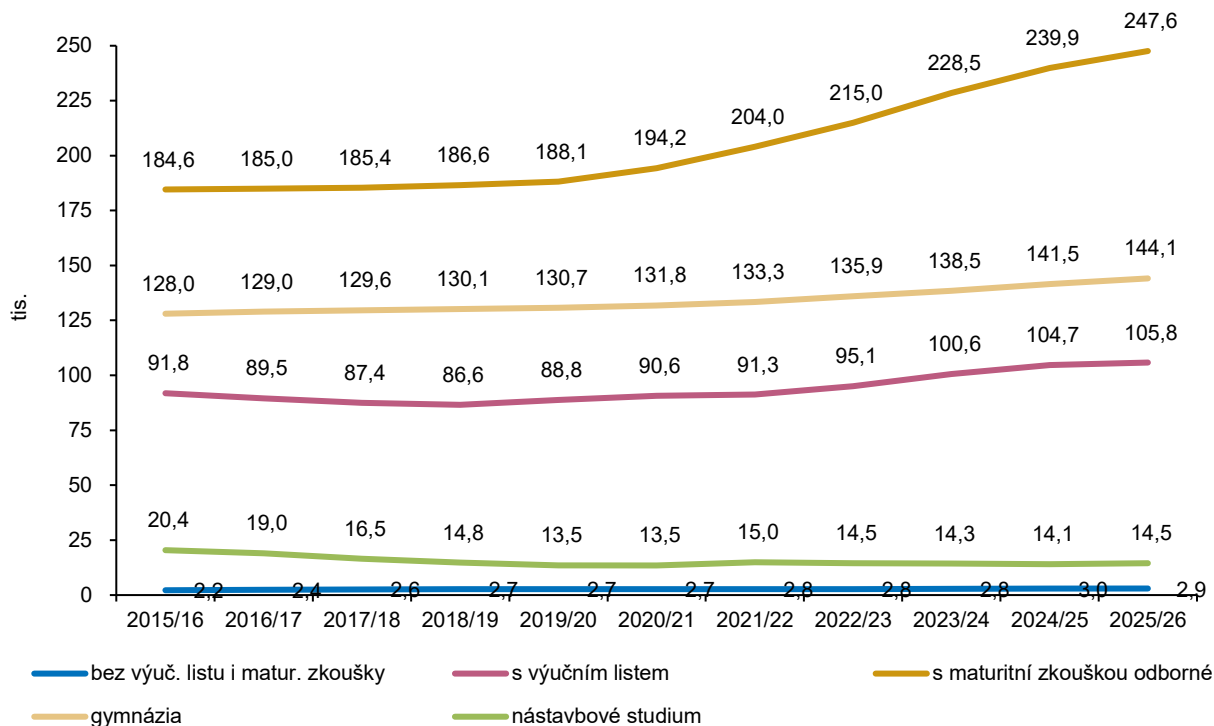
Pokud se jedná o **vývoj v posledních deseti letech**, spolu s celkovým počtem žáků ve středních školách klesal v období mezi školními roky 2015/16 a 2018/19 též počet žáků odborného vzdělávání s výučním listem a počet žáků nástavbového studia klesal až do školního roku 2019/20. V následujících letech poslední dekády však zaznamenaly všechny druhy vzdělávání růst počtu žáků.

Počet žáků středního odborného vzdělávání s výučním listem se mezi školními roky 2018/20 a 2025/26 zvýšil o 22,2 % a počet žáků středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou se mezi školními roky 2015/16 a 2025/26 zvýšil o 34,1 %.

Počet žáků nástavbového studia naopak klesal v průběhu školních let 2015/16 až 2019/20 a celkem se snížil o 33,8 %, a sice z 20 437 na 13 520 žáků. V následujících školních rocích se pak pohyboval mezi 14 a 15 tisíci žáky.

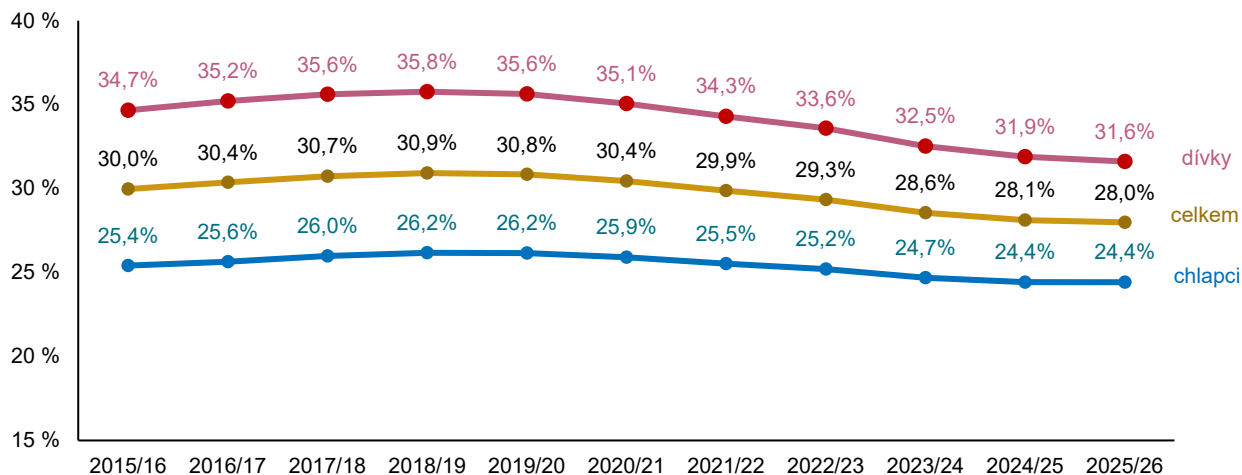
Počet žáků ve vzdělávání vedoucí pouze k závěrečné zkoušce (tedy bez udělení výučního listu či maturitního vysvědčení) téměř setrvale stoupal a mezi školními roky 2015/16 a 2024/25 se zvýšil z 2 201 na 2 959. V posledním školním roce těchto žáků mírně ubylo, a sice na 2 919 žáků. Toto vzdělávání však navštěvuje jen malá část žáků středních škol (jak bylo výše uvedeno, ve školním roce 2025/26 tvořili 0,6 % z celku).

Relativně nejstabilnější v čase byl počet žáků gymnázií, který se sice zvyšoval od školního roku 2015/16 soustavně, celkově ovšem za deset let stoupl jen o 12,5 %. Jak již však bylo v této publikaci uvedeno, kapacity gymnázií jsou limitované vládní strategií a dlouhodobými záměry krajských úřadů. Proto se z populačně silných ročníků dostává na gymnázia menší podíl dětí než z těch populačně slabších. Více viz graf č. 3.5.

Graf 3.5 Střední školy – vývoj počtu žáků v různých druzích vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

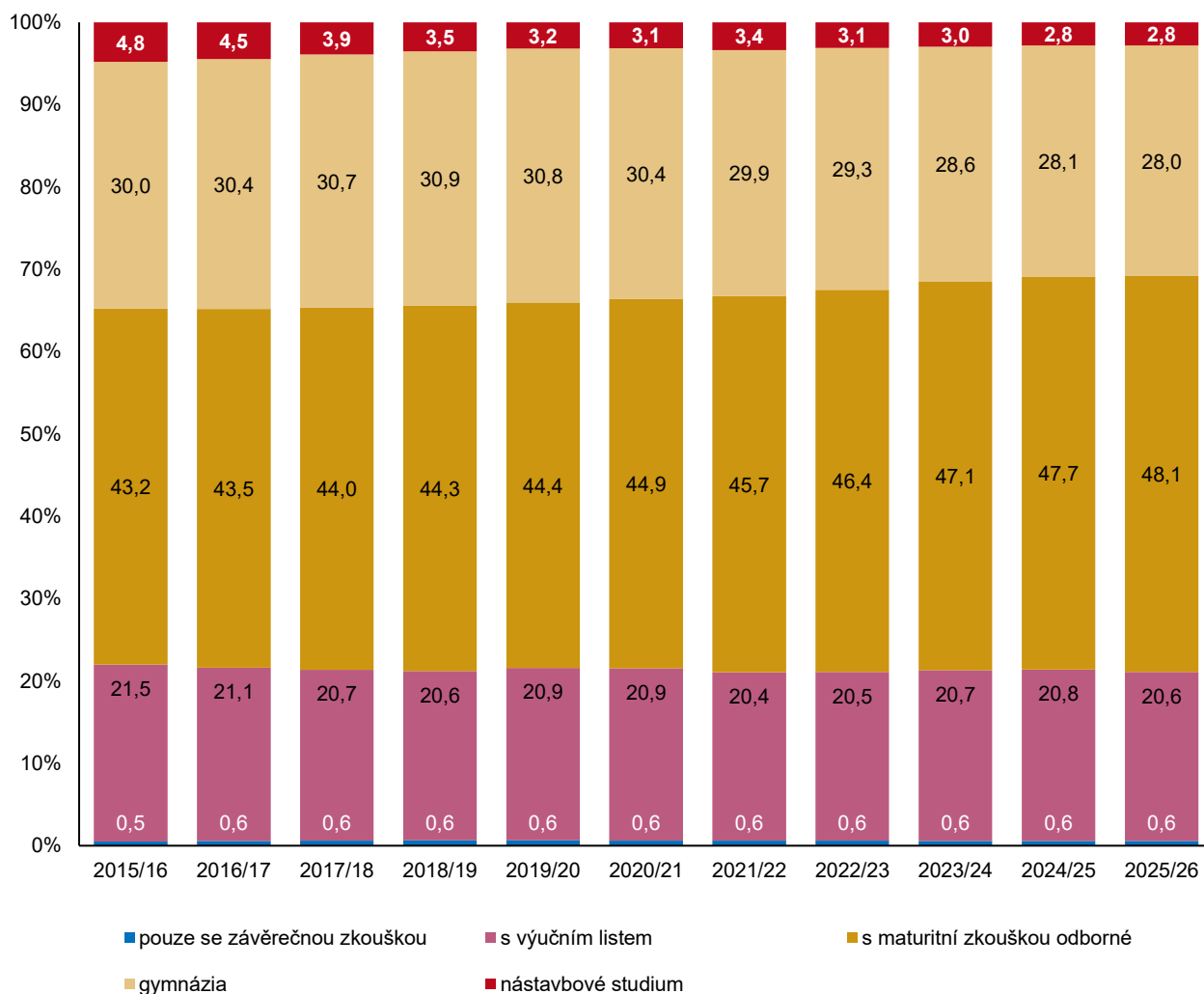
V jiném pohledu lze konstatovat, že podíl žáků gymnázií ze všech žáků středních škol v prvních třech letech posledního desetiletí postupně stoupal (ze 30,0 % na 30,9 %), v následujících sedmi školních rocích naopak mírně poklesl (z 30,9 % na 28,0 %). Mezi chlapci – středoškoláky byl přitom podíl žáků gymnázií ve všech sledovaných rocích nižší, než jak tomu bylo mezi dívkami. Jak celkový ukazatel, tak i dílčí za dívky a chlapce však vykazují stejný rostoucí trend v prvních třech letech poslední dekády a naopak klesající trend v dalších sedmi letech poslední dekády. Pouze podíl chlapců středoškoláků v gymnáziích ze všech chlapců středoškoláků se mezi posledními dvěma školními roky nezměnil. Ve srovnání s grafem č. 3.1 výše lze konstatovat, že podíl žáků v gymnáziích rostl v době, kdy celkový počet žáků na středních školách klesal, a naopak klesal v době, kdy celkový počet žáků na středních školách rostl. Více viz graf č. 3.6.

Graf 3.6 Střední školy – vývoj podílu žáků gymnázií ze všech žáků středních škol celkem a dle pohlaví

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

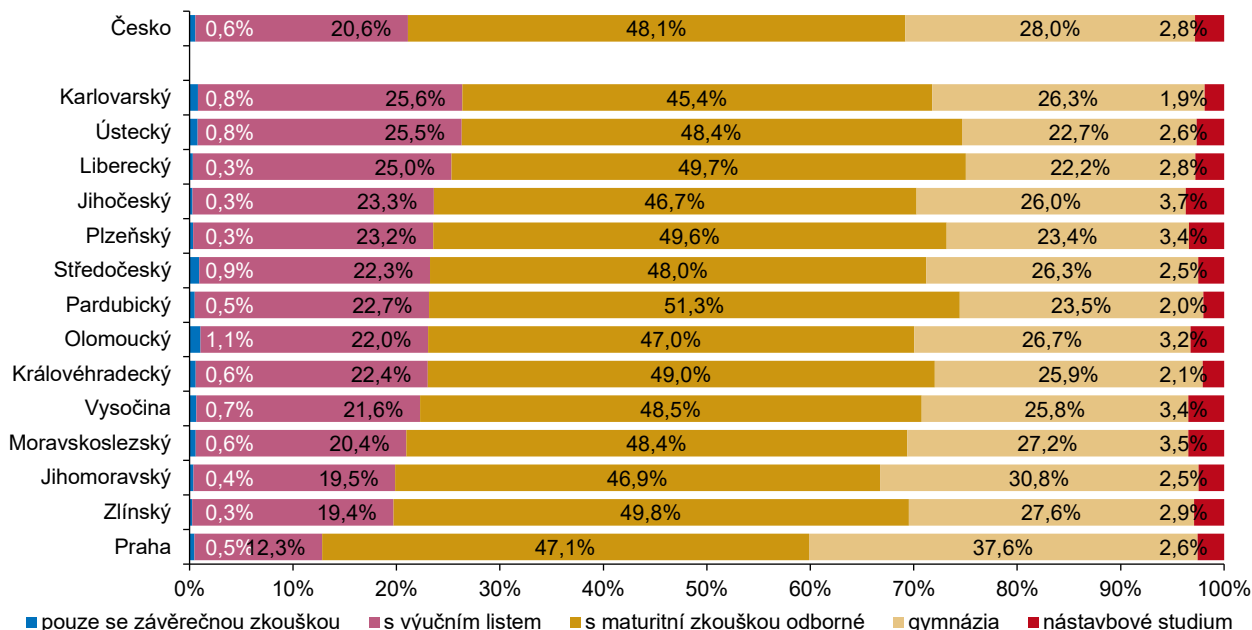
Podíl žáků v odborném vzdělávání s výučním listem se mezi školními roky 2015/16 a 2025/26 držel na cca pětinové úrovni. Podíl žáků odborného vzdělávání s maturitní zkouškou rostl od školního roku 2015/16 až do školního roku 2025/26, a sice ze 43,2 % na 48,1 %. Podíl žáků nástavbového studia postupně klesal, a sice ze 4,8 % ve školním roce 2015/16 na 2,8 % ve školním roce 2024/25, tutéž hodnotu si udržel i ve školním roce 2025/26. Nakonec podíl žáků ve vzdělávání zakončeném pouze vysvědčením bez získání výučního listu či maturitní zkoušky v prvních třech letech posledního desetiletí mírně stoupal (z 0,52 % na 0,65 %), v dalších sedmi letech naopak postupně nepatrně klesal (z 0,65 % na 0,57 %).

Graf 3.7 Střední školy – vývoj podílu žáků středních škol v jednotlivých druzích vzdělávání

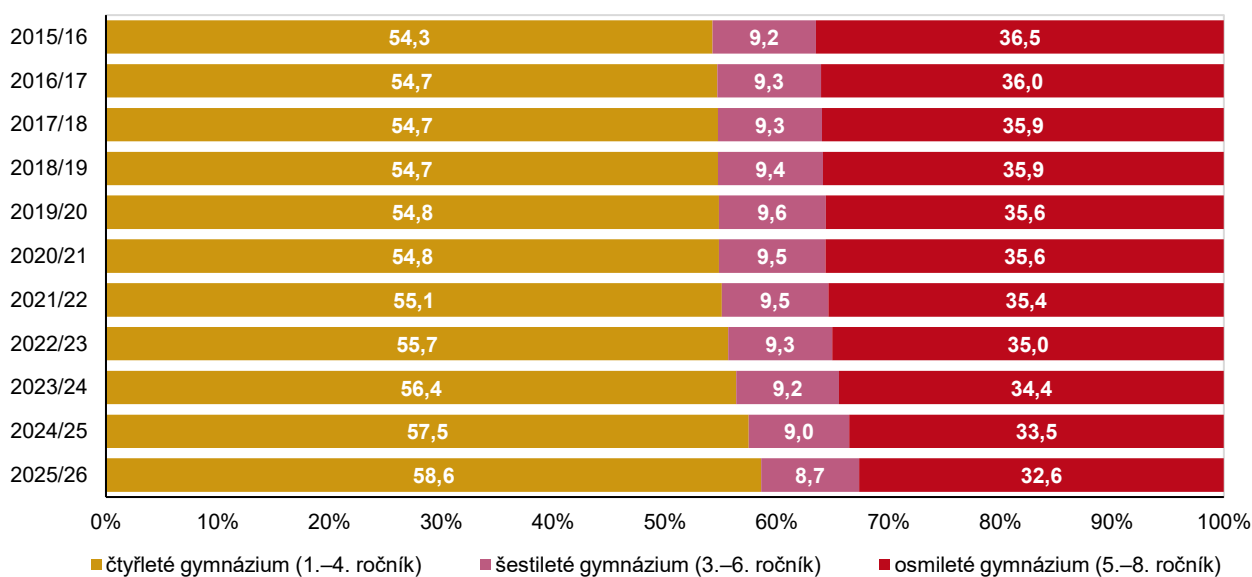
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Srovnáme-li situaci ve školním roce 2025/26 v jednotlivých krajích, pak lze konstatovat, že nejvyšší podíl žáků ve středním vzdělávání bez maturitní zkoušky (tj. max. s výučním listem) zaznamenal kraj Karlovarský (26,4 %) a Ústecký (26,3 %). Naopak v Praze byl tento podíl nejnižší (12,8 %). V Praze byl mezi středoškoláky naopak ze všech krajů nejvyšší podíl žáků gymnázií (37,6 %) a nadprůměrný byl i v Jihomoravském kraji (30,8 %). Nejnižší podíl žáků gymnázií zaznamenal kraj Liberecký (22,2 %) a Ústecký (22,7 %). Doplňme, že srovnání je činěno dle sídla školy, a nikoliv dle bydliště studentů. Např. v Praze se vzdělává též spousta žáků s trvalým pobytem ve Středočeském kraji.

Graf 3.8 Střední školy – podíl žáků různého druhu vzdělávání v ČR celkem v krajích dle sídla školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, gymnázia je možné studovat v rámci osmiletého, šestiletého či čtyřletého programu. Pokud odhlédneme od žáků plnících si na gymnáziích povinnou školní docházku, pak ze žáků ve vyšším stupni gymnázia (tj. ve čtyřech ročnících před složením maturitní zkoušky) bylo ve školním roce 2025/26 celkem 58,6 % zapsáno ve čtyřletém gymnáziu, 8,7 % v šestiletém a 32,6 % v osmiletém. Jak je dále z grafu č. 3.9 zřejmé, podíl žáků vyšších ročníků gymnázií, kteří studují v rámci čtyřletého programu, se od školního roku 2019/20 zvyšuje na úkor žáků ve víceletých gymnáziích, patrně v reakci na zvyšující se počet obyvatel ve věku 15–18 let k 1.7., tedy v době před zahájením školního roku, v Česku (viz grafy č. 2.5 a 3.2 výše).

Graf 3.9 Gymnázia – rozložení žáků vyššího stupně gymnázia dle oboru gymnázií

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Mezi žáky v nižších ročnících víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky bylo ve školním roce 2025/26 přítom 51,8 % dívek. Genderové složení bylo tedy poměrně vyrovnané. Ve vyšším stupni

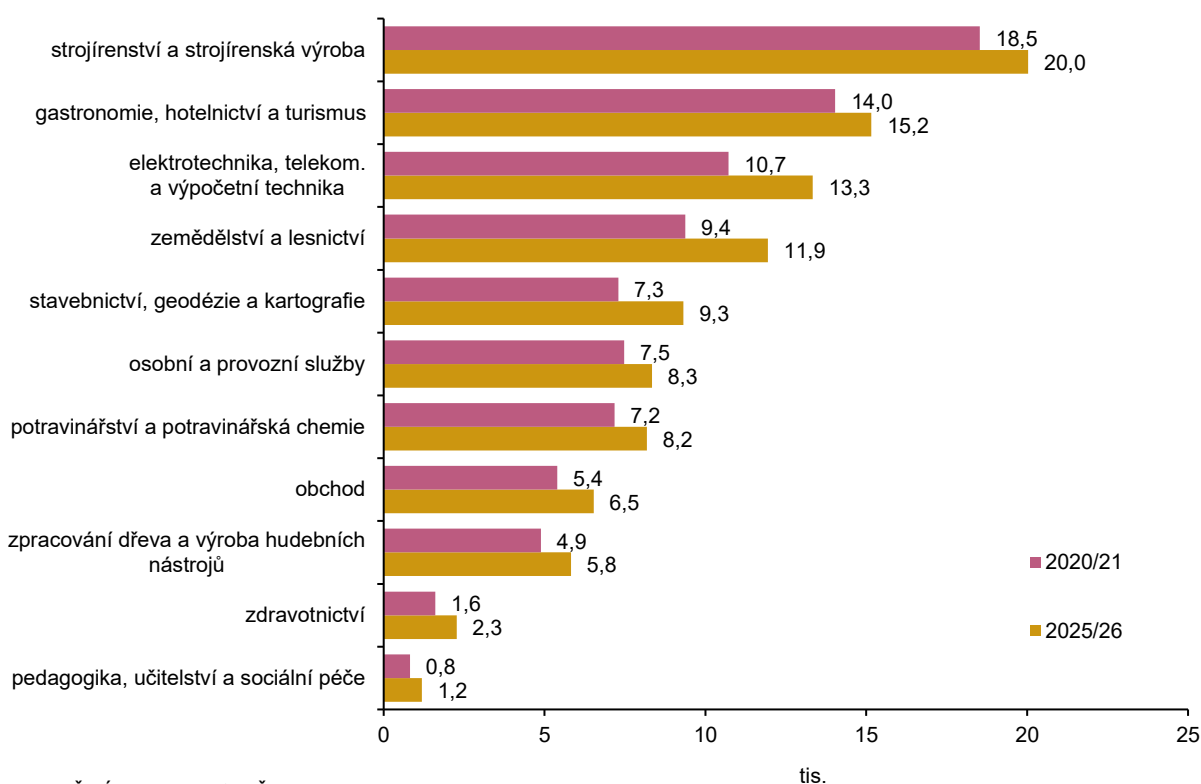
gymnázia však již dívky tvořily téměř tři pětiny z celku (57,7 %). Po ukončení povinné školní docházky na základní škole tak do gymnázií odcházejí ve větší míře dívky než chlapci.

V rámci středního odborného vzdělávání s výučním listem, s maturitní zkouškou či nástavbového studia se mohou navíc žáci vzdělávat **v různých oborech**, které jsou pro účely statistik uspořádány do skupin dle Klasifikace kmenových oborů vzdělávání (KKOV)²¹.

V tabulkové části této publikace jsou k dispozici údaje o počtech žáků jednotlivých skupin oborů vzdělání v desetileté časové řadě, tedy od školního roku 2015/16. Pro nástin vývoje počtu žáků v různých skupinách oborů jsme však zvolili porovnání se stavem před pěti lety, nikoliv před deseti.

Graf č 3.10 uvádí počty žáků (v tisících), kteří se vzdělávali v různých oborech **středního odborného vzdělávání s výučním listem**. Zahrnuje pouze skupiny oborů, ve kterých se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo více než 1 000 žáků.

Graf 3.10 Střední odborné školy s výučním listem – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 1 000 žáků ve školním roce 2025/26)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V počtu žáků vedla ve školních rocích 2020/21 i 2025/26 skupina oborů z oblasti **strojírenství a strojírenské výroby** (s 18 526 žáky ve školním roce 2020/21 a s 20 025 žáky ve školním roce 2025/26) a dále **gastronomie, hotelnictví a turismus** (se 14 035 žáky ve školním roce 2020/21 a 15 156 žáky ve školním roce 2025/26). Přitom všechny skupiny oborů zobrazené v grafu zaznamenaly za pět let nárůst počtu žáků. Pokud sledujeme **nárůst v procentech**, pak nejvýrazněji za posledních pět let vzrostl počet žáků v oborech pedagogických (o 45,4 %) a zdravotnických (o 41,2 %), jedná se však o skupiny oborů s nejnižším počtem žáků. **V absolutní hodnotě** nejvíce přibýlo žáků skupiny oborů elektrotechnických a výpočetních (o 2 618 žáků) a zemědělsko-lesnických (o 2 566 žáků).

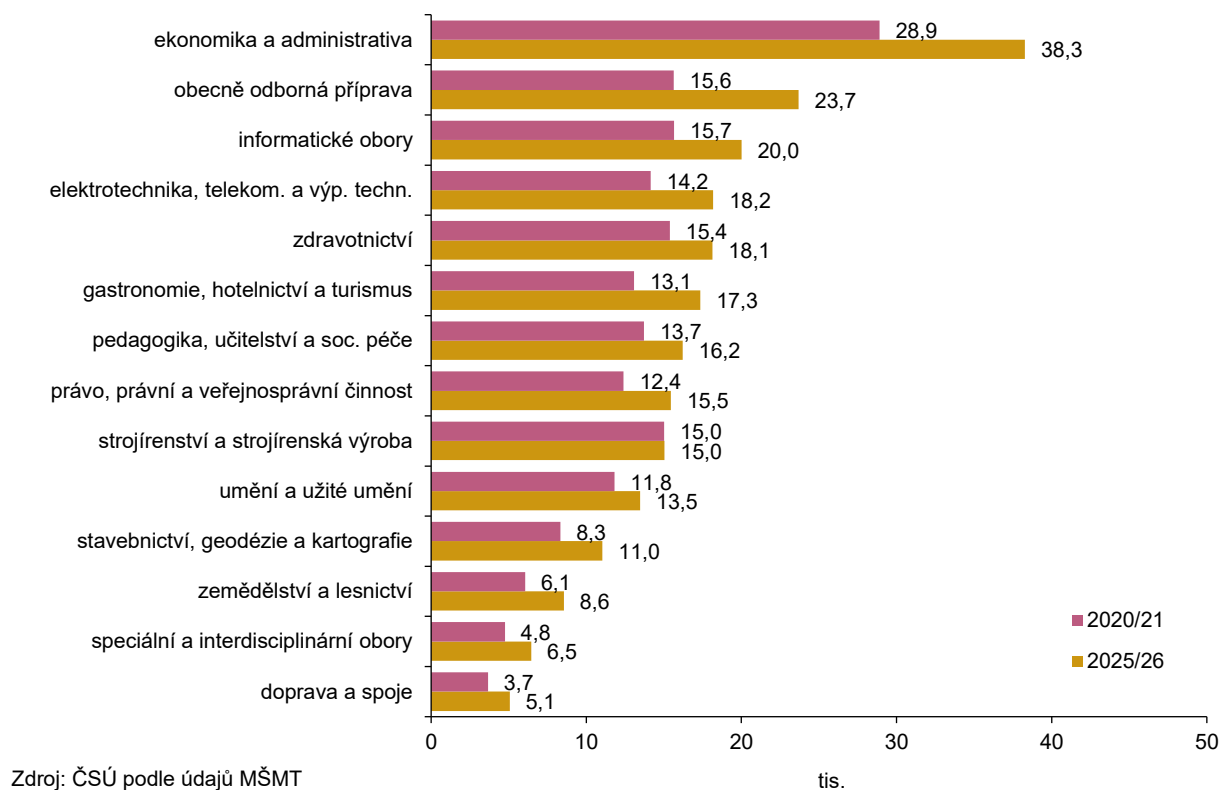
²¹ více o této klasifikaci viz zde: www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_kmenovych_oboru_vzdelani_kkov

Graf č 3.11 dále zahrnuje obory **středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou** a porovnává počet žáků těchto oborů ve školních rocích 2020/21 a 2025/26 (uvedeno v tisících). Uvádí pouze skupiny oborů s více než pěti tisíci žáky ve školním roce 2025/26.

Ve školním roce 2025/26 se mezi pět nejnavštěvovanějších skupin oborů řadila ekonomika a administrativa (38 268 žáků), s velkým propadem pak obecně odborná příprava (23 692 žáků), infromatické obory (20 013 žáků), elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (18 182 žáků) a zdravotnictví (18 136 žáků).

Ze skupin oborů uvedených v grafu se oproti školnímu roku 2020/21 přitom v relativním vyjádření nejvíce navýšil počet žáků vzdělávajících se v rámci obecně odborné přípravy (o 51,5 %) a ve oborech zemědělských a lesnických (o 41,4 %). O více než třetinu se také zvýšil počet žáků v oborech dopravy a spojů (o 38,3 % a ve speciálních a interdisciplinárních oborech (o 35,7 %). Za pozornost stojí obory z oblasti strojírenství a strojírenské výroby, ve kterých počet žáků mezi školními roky 2017/18 a 2022/23 poklesl o 17,9 %. Za poslední tři roky se sice o 6,1 % počet žáků v této skupině oborů zvýšil, jedná se však o nižší nárůst, než jaký byl v průměru za všechny skupiny oborů odborného středního vzdělávání s maturitní zkouškou (tj. o 15,2 %). Z grafu je také zřejmé, že se jedná o jedinou skupinu oborů, ve byl počet žáků v září 2020 a 2025 cca shodný (v září 2025 byl jen o 16 žáků vyšší).

Graf 3.11 Střední odborné školy s maturitní zkouškou – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 5 000 žáky ve školním roce 2025/26)

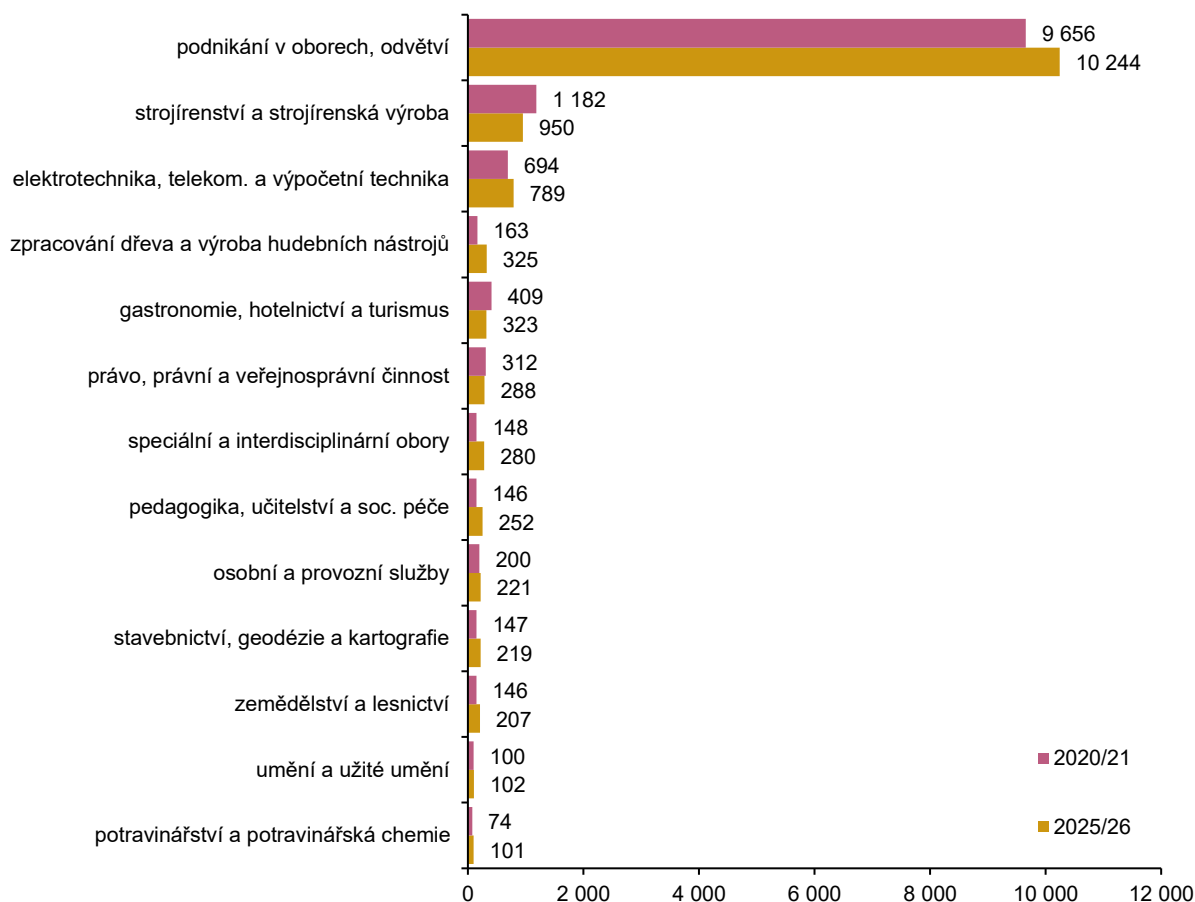

Srovnáme-li nejnavštěvovanější obory vzdělávání s výučním listem a s maturitní zkouškou, lze si všimnout, že u obou se ve školním roce 2025/26 mezi pět nejčastěji navštěvovaných skupin oborů řadila elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (třetí, resp. čtvrtá v žebříčku dle počtu žáků). Jinak se tyto dvě skupiny žáků v preferencích odlišují. Zatímco žáci v *učebních oborech* dávají přednost strojírenství (nejčastěji navštěvované obory), gastronomii a hotelnictví (druhé nejčastěji navštěvované), zemědělství a lesnictví (čtvrté) a stavebnictví, geodézii a kartografii (páté), u žáků *středního odborného vzdělávání s maturitou* se gastronomie a hotelnictví řadí na šesté místo, strojírenství na deváté místo a ještě dále v žebříčku si stojí stavebnictví, geodézie a kartografie (11. místo) a zemědělství a lesnictví (12. místo). Mezi pěti nejčastěji studovanými je však mj. zdravotnictví, které zaujalo u žáků učebních oborů až desáté místo. Typické pak jsou

pro obory odborného vzdělávání s maturitní zkouškou ekonomické a administrativní zaměření a také lycea (obecně odborná příprava).

Graf č. 3.12 nakonec ukazuje počty žáků nástavbového studia dle jednotlivých skupin oborů vzdělání. Znázorňuje přitom pouze obory, ve kterých se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo více než 100 žáků.

Graf 3.12 Nástavbové studium – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 100 žáků ve školním roce 2025/26)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné, v obou sledovaných školních rocích se s velkým předstihem nejvíce žáků vzdělávalo ve skupinách oborů **podnikání v oborech, odvětví**²² (10 244 ve školním roce 2025/26). Již méně než tisíc žáků, ale více než 500 žáků se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo v oborech strojírenství a strojírenská výroba (950) a elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (789). Ostatní skupiny oborů studovalo již 325 žáků a méně.

Podíváme-li se na vývoj za pět let, pak u většiny skupin oborů uvedených v grafu došlo k **navýšení** počtu žáků nástavbového studia. V absolutním vyjádření se nejvíce navýšil ve skupině oborů podnikání v oborech, odvětví (o 588 žáků), ale vzhledem k velkému množství žáků, které tato skupina zahrnuje, zaznamenala nárůst jen o 6,1 %. Nejvyšší procentuální nárůst (více než 50 %) zaznamenala skupina oborů upracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (o 99,1 %, tedy se téměř zdvojnásobila), speciální a interdisciplinární obory (o 89,2 %) a pedagogika, učitelství a sociální péče (zaznamenala nárůst o 72,6 %).

U tří skupin oborů došlo ke **snížení** počtu žáků. Jedná se o obory z oblasti práva, právních a veřejnosprávních činností (pokles o 7,7 %, neboli o 24 žáků), strojírenství a strojírenská výroba (pokles o 19,6 %, neboli o 232 žáků) a gastronomie, hotelnictví a turismu (pokles o 21,0 %, neboli o 86 žáků).

²² Zahrnuje podnikání, administrativu, ekonomiku a management různých odvětví.

3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace

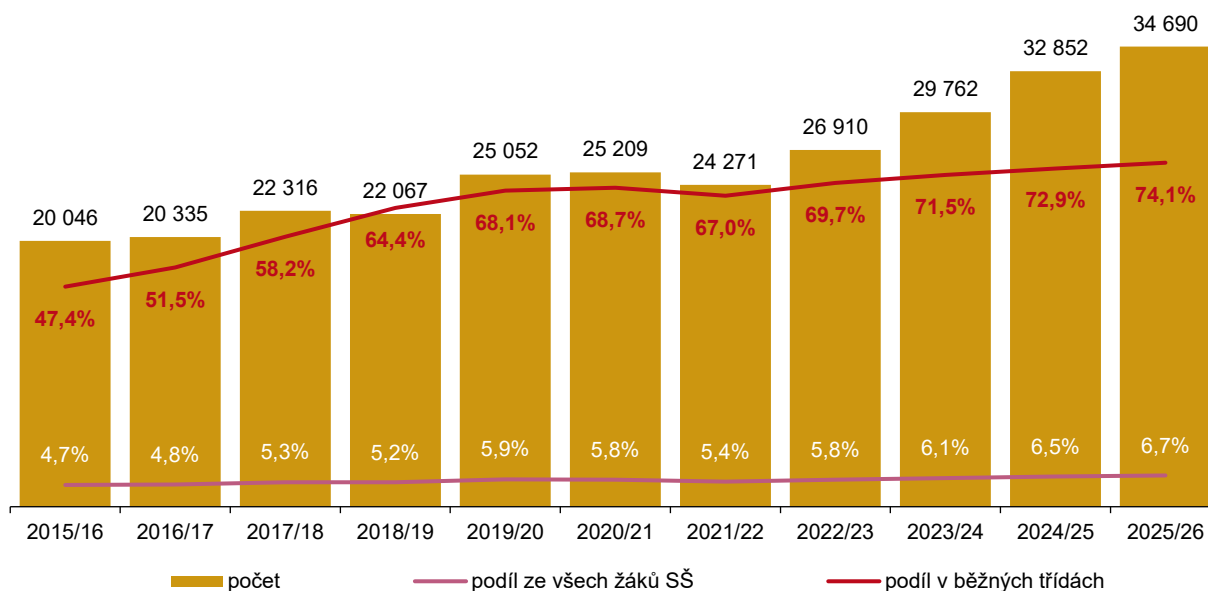
V oblasti vzdělávání se používá pojem „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (často jimi bývají žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou či žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) – viz § 16 školského zákona č. 561/2004 Sb. V této analýze se omezíme na žáky se zdravotním postižením.

Žáci se zdravotním postižením jsou žáci s postižením mentálním, sluchovým, se závažnými vadami řeči, s postižením tělesným, se závažnými vývojovými poruchami učení a chování a s poruchami autistického spektra, příp. žáci s více vadami²³. Ti mohou být individuálně integrováni do běžných tříd, zařazeni do speciálních tříd na běžných školách, nebo navštěvovat školy zaměřené primárně na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (tj. školy pouze se speciálními třídami).

Než přejdeme k prezentaci statistik, je dobré uvést, že sledování vývoje počtu žáků s (daným) postižením má svá úskalí. Ve sledovaném období mohlo kromě změn ve sledování statistik dojít ke změně diagnostiky onemocnění a zejména pak k rozšíření diagnostických kritérií, díky kterým lze přesněji a lépe žáky s postižením kategorizovat a poskytnout jim potřebnou podporu. Kromě toho se zvyšuje informovanost odborníků i laiků co se poruch autistického spektra a vývojových poruch týče a zvyšuje se tedy šance, že se žákovi určí diagnóza a nabídne podpora. Dle aktuálně nabízené podpory se také více či méně rodin rozhodne nechat dítě vyšetřit a určit či potvrdit diagnózu. To vše může vykazování žáků s postižením ovlivnit.

Mezi školními roky 2015/16 a 2025/26 přibýlo ve středních školách žáků s diagnostikovaným zdravotním postižením o 73,1 % (žáků středních škol celkem bylo ve školním roce 2025/26 o 20,6 % více než ve školním roce 2015/16). Celkově se za sledované období zvýšil podíl žáků s diagnostikovaným postižením ze všech žáků středních škol ze 4,7 % ve školním roce 2015/16 na 6,7 % ve školním roce 2025/26 – viz graf č. 3.13.

Graf 3.13 Střední školy – počet a podíl žáků se zdravotním postižením, integrace do běžných tříd

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

²³ Za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory.

Při porovnání se situací v základních školách lze konstatovat, že podíl žáků se zdravotním postižením byl ve školním roce 2025/26 v základních školách výrazně vyšší (13,7 % oproti 6,7 %). To může být ovlivněné skutečností, že základní vzdělávání je na rozdíl od středního povinné pro všechny děti bez rozdílu. Svou úlohu však mohou sehrát i případné rozdíly v nárocích na různé formy podpory na jednotlivých úrovních vzdělávání, příp. jejich kompetence a subjektivně vnímaná potřeba je využívat. V obou stupních vzdělávání se však za poslední čtyři roky podíl žáků s diagnostikovaným postižením zvýšil (u žáků základních škol z 11,6 % ve školním roce 2021/22 na 13,7 % ve školním roce 2025/26; u žáků středních škol z 5,4 % na 6,7 %).

Vedle toho se mezi školními roky 2015/16 a 2020/21 výrazně zvýšil podíl žáků se zdravotním postižením **integrovaných do běžných tříd**, a sice ze 47,4 % na 68,7 %. Ve školním roce 2021/22 ovlivněném pandemií onemocnění covid-19 došlo k mírnému poklesu na 67,0 %, poté však znovu rostl a ve školním roce 2025/26 již činil 74,1 %, což je za uplynulých 10 let nejvyšší podíl. Obdobný vývoj zaznamenaly i základní školy, v mateřských školách byl podíl integrovaných dětí s postižením v čase trvale rostoucí (tj. bez přerušení).

Zároveň lze říci, že v **soukromých** středních školách byl ve školním roce 2025/26 podíl žáků s postižením nižší (6,1 %) než ve školách **veřejných** (6,8 %) a zejména **církevních** (7,6 %).

Připomeňme pro srovnání, že ve školním roce 2025/26 byl podíl žáků *základních škol* se zdravotním postižením ve školách veřejného zřizovatele naopak nižší (13,6 %) než ve školách zřizovatele soukromého (15,1 %), i zde však nejvyššího podílu dosáhly školy církevní (24,7 %).

Tabulka č. 3.2 uvádí kromě celkového počtu žáků středních škol s diagnostikovaným postižením ve školních rocích 2015/16, 2020/21 a 2025/26 i podíl žáků s různými druhy postižení z tohoto celku.

Tab. 3.2 Střední školy – podíl zastoupení jednotlivých druhů postižení na celkovém počtu postižených žáků, podíl dívek s postižením

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2015/16		2020/21		2025/26	
	Celkem	z toho dívky ¹⁾	Celkem	z toho dívky ¹⁾	Celkem	z toho dívky ¹⁾
počet žáků s postižením	20 046 100 %	37,9 %	25 209 100 %	36,1 %	34 690 100 %	38,0 %
dle druhu postižení:	v tom:		v tom:		v tom:	
se závažnými vývojovými poruchami učení	8 566 42,7 %	33,7 %	12 567 49,9 %	33,9 %	17 652 50,9 %	37,8 %
mentálně postižení	6 955 34,7 %	44,1 %	4 724 18,7 %	47,9 %	4 532 13,1 %	48,5 %
se závažnými vývojovými poruchami chování	653 3,3 %	32,2 %	2 133 8,5 %	28,8 %	4 275 12,3 %	36,8 %
s poruchami autistického spektra	837 4,2 %	17,8 %	1268 5,0 %	15,9 %	1983 5,7 %	19,5 %
se závažnými vadami řeči	167 0,8 %	27,5 %	707 2,8 %	28,1 %	1440 4,2 %	32,6 %
tělesně postižení	619 3,1 %	40,7 %	534 2,1 %	47,6 %	565 1,6 %	47,3 %
sluchově postižení	504 2,5 %	46,6 %	445 1,8 %	47,9 %	531 1,5 %	46,5 %
zrakově postižení	298 1,5 %	43,6 %	301 1,2 %	44,2 %	377 1,1 %	46,4 %
postižení více vadami ²⁾	1447 7,2 %	43,3 %	2530 10,0 %	37,5 %	3335 9,6 %	35,5 %

¹⁾ podíl dívek z celkového počtu žáků s postižením a ze žáků s jednotlivými druhy postižení

²⁾ za postiženého více vadami považujeme žáka se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

Jak je patrné, ve školním roce 2025/26 zaujímalí žáci s **vývojovými poruchami učení** polovinu všech žáků s postižením (50,9 %). Ve školním roce 2015/16 činil 42,7 % a absolutní počet těchto žáků se za posledních 10 let zdvojnásobil. K výraznému nárůstu došlo také u počtu a podílu žáků s **vývojovými poruchami chování**. Ve školním roce 2015/16 bylo ve středních školách zaznamenáno jen 3,3 % žáků s diagnostikovanou závažnou poruchou chování ze všech žáků s postižením, ve školním roce 2025/26 jich však byla již osmina (12,3 %). Naopak, zatímco podíl žáků s **mentálním postižením** ze všech žáků s postižením byl ve školním roce 2015/16 více než třetinový (34,7 %), ve školním roce 2025/26 již byl jen 13,1% (zde mohla sehrát roli

změna metodiky). Vedle žáků se závažnými vývojovými poruchami se za posledních 10 let zvýšil podíl, jaký ze žáků s postižením tvoří žáci s diagnostikovanou **poruchou autistického spektra** (ze 4,2 % na 5,7 %) a **se závažnými vadami řeči** (z 0,8 % na 4,2 %).

Nutno poznamenat, že vlivem metodických změn souvisejících s přijetím „inkluzivní novely“ školského zákona roku 2016 je statistika vykazovaných zdravotních postižení či znevýhodnění od roku 2016/17 hůře srovnatelná se staršími údaji.

V tabulce č. 3.2 výše je také uveden **podíl dívek ze všech žáků středních škol se zdravotním postižením** ve školních rocích 2015/16, 2020/21 a 2025/26 a dále podíl dívek ze žáků s postižením konkrétního druhu. Zde je patrné, že chlapci mívají častěji potvrzenou nějakou diagnózu než dívky. Chlapci tak tvořili 62,1 % všech postižených ve školním roce 2014/15 a 62,0 % všech postižených ve školním roce 2025/26. Výrazné rozdíly mezi chlapci a dívkami jsou přitom zejména v četnosti postižení poruchami autistického spektra (ve školním roce 2025/26 tvořily dívky jen 19,5 % takto postižených) a dále v závažných vadách řeči (podíl dívek byl méně než třetinový, 32,6 %). Oproti tomu mezi žáky s mentálním, sluchovým, zrakovým a tělesným postižením byl ve středních školách podíl dívek a chlapců poměrně vyrovnaný (více viz tabulkovou přílohu).

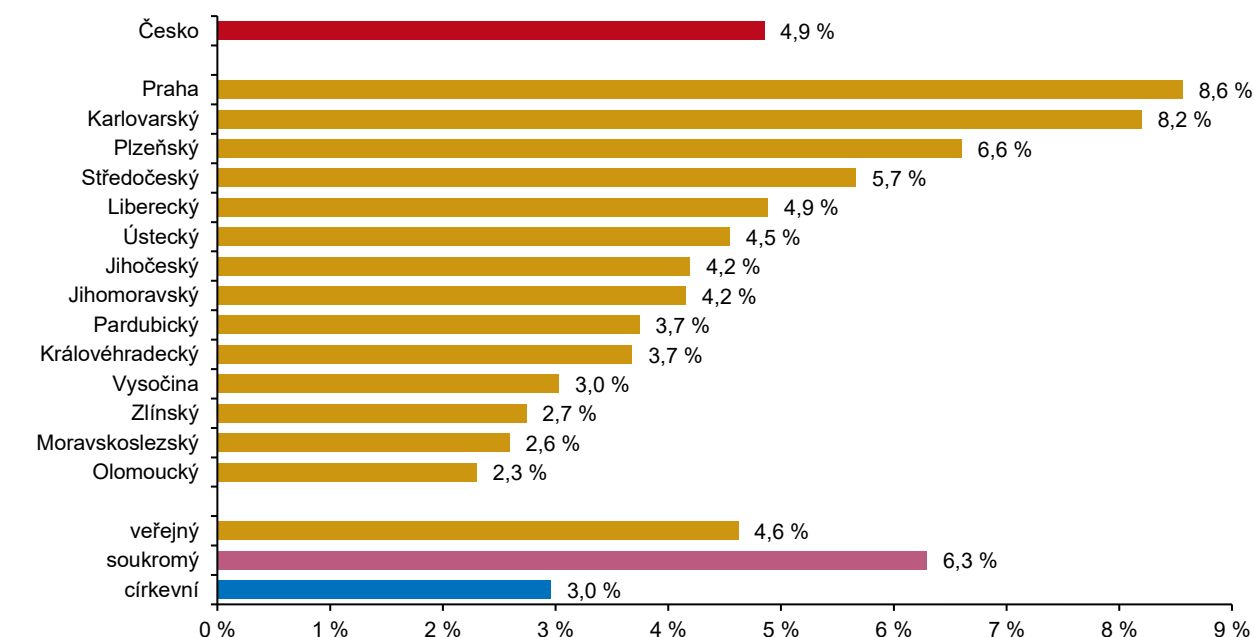
3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti

Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

Do středních škol docházelo ve školním roce 2025/26 celkem 24 993 žáků s jiným než českým státním občanstvím, což je 4,9 % ze všech žáků středních škol a zároveň nejvyšší podíl za uplynulých deset let – v předešlých devíti letech se tento podíl postupně zvyšoval ze 2,1 % ve školním roce 2015/16. Absolutní počet žáků cizí státní příslušnosti na středních školách se za 10 let téměř ztrojnásobil. K největšímu nárůstu (o 40,5 %) došlo mezi školními roky 2021/22 a 2022/23, a to z důvodu, že k 30. 9. 2022 byli mezi žáky poprvé zahrnuti děti uprchlíků z Ukrajiny.

Ze všech krajů byl podíl cizinců mezi žáky tradičně nejvyšší v Praze (8,6 %), dále v kraji Karlovarském (8,2 %) a Plzeňském (6,6 %). Naopak v kraji Olomouckém, Moravskoslezském, Zlínském a na Vysočině dosahoval podíl cizinců nejnižších hodnot (3 % a méně) – viz graf č. 3.14.

Graf 3.14 Střední školy – podíl žáků s cizí státní příslušností celkem, dle kraje a dle zřizovatele ve školním roce 2025/26

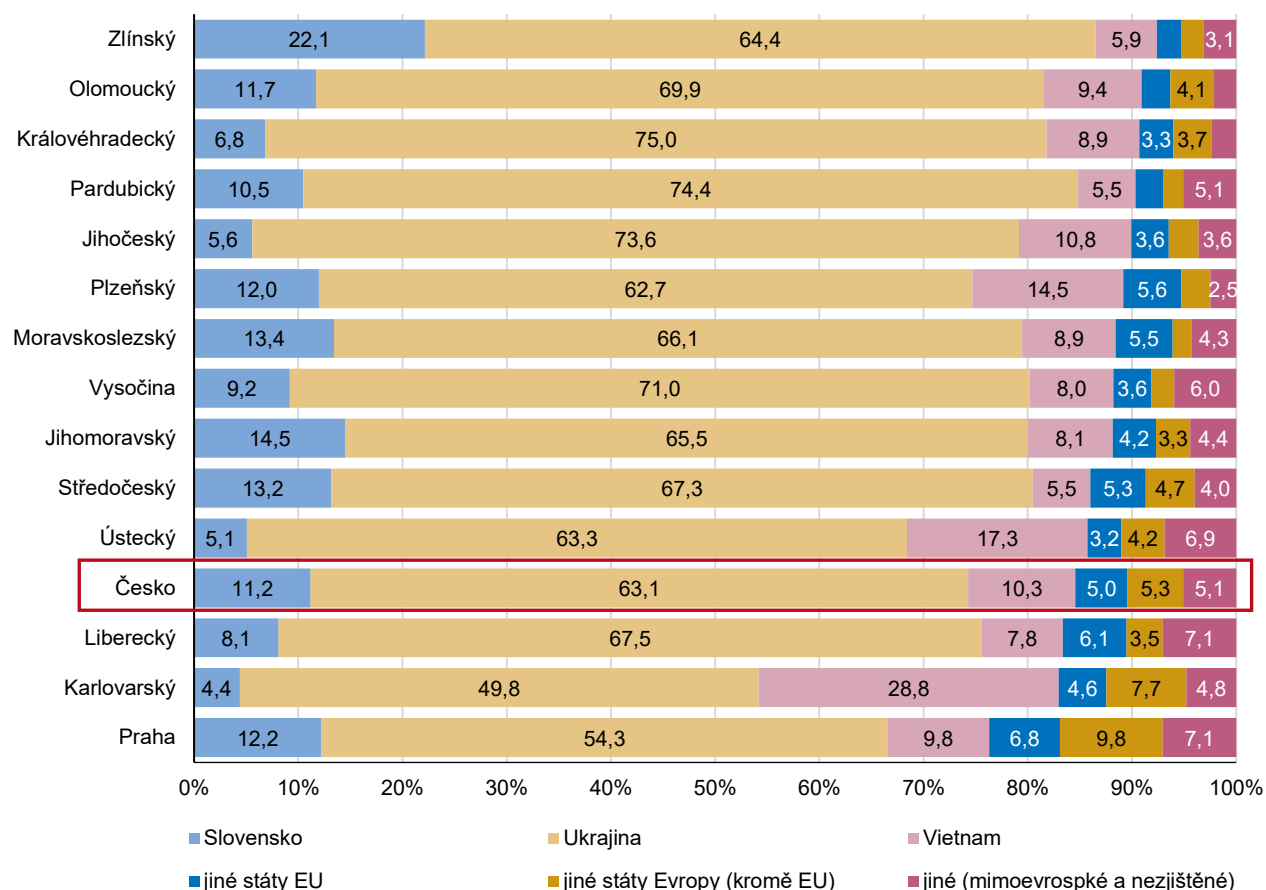
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Ten samý graf také ukazuje, že ve středních školách veřejného zřizovatele byl nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti (4,6 %) než ve středních školách zřizovatele soukromého (6,3 %). Ještě nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti však zaznamenaly školy s církevním zřizovatelem (3,0 %).

Země původu cizinců vzdělávajících se na středních školách v ČR ve školním roce 2025/26 lze rozdělit na státy EU (16,2 % cizinců), ostatní evropské státy (68,4 % cizinců) a ostatní státy světa, příp. nejištěná občanství (15,4 %). Každé z této skupiny přitom dominuje jeden stát. **Ze států EU** je to Slovensko, 69,0 % žáků cizinců původem z EU tvořili právě Slováci. **Ze států Evropy, které nejsou v EU**, silně převažuje Ukrajina, 92,2 % žáků cizinců původem z Evropy mimo EU tvořili Ukrajinci. **Ze států mimo Evropu** je zase nejčetněji zastoupený Vietnam, dvě třetiny žáků z mimoevropských zemí tvořili Vietnamci (67,0 %).

Graf č. 3.15 níže ukazuje toto rozložení celkem a také v dělení na jednotlivé kraje. Ty jsou řazené dle podílu, jaký tvořili ve školním roce 2025/26 cizinci původem ze Slovenska, Ukrajiny či Vietnamu ze všech cizinců vzdělávajících se na středních školách v Česku. Tato **tři občanství** mělo v České republice celkem 84,6 % ze žáků středních škol cizí státní příslušnosti (ještě v září 2021, tj. před propuknutím války na Ukrajině, to bylo 69,1 %). Přitom ve Zlínském kraji tvořili žáci těchto tří občanství 92,4 % všech cizinců ve středních školách a 90% podíl přesáhly také kraje Olomoucký (90,9 %), Královéhradecký (90,7 %) a Pardubický (90,3 %). Naopak jednoznačně nejnižší podíl byl zaznamenán mezi žáky vzdělávajícími se v Praze (76,3 %). Nižšího podílu, než je celorepublikový průměr, dosáhly také kraje Karlovarský (83 %) a Liberecký (83,4 %).

Graf 3.15 Střední školy – rozložení žáků–cizinců dle země původu celkem a v dělení na kraje ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

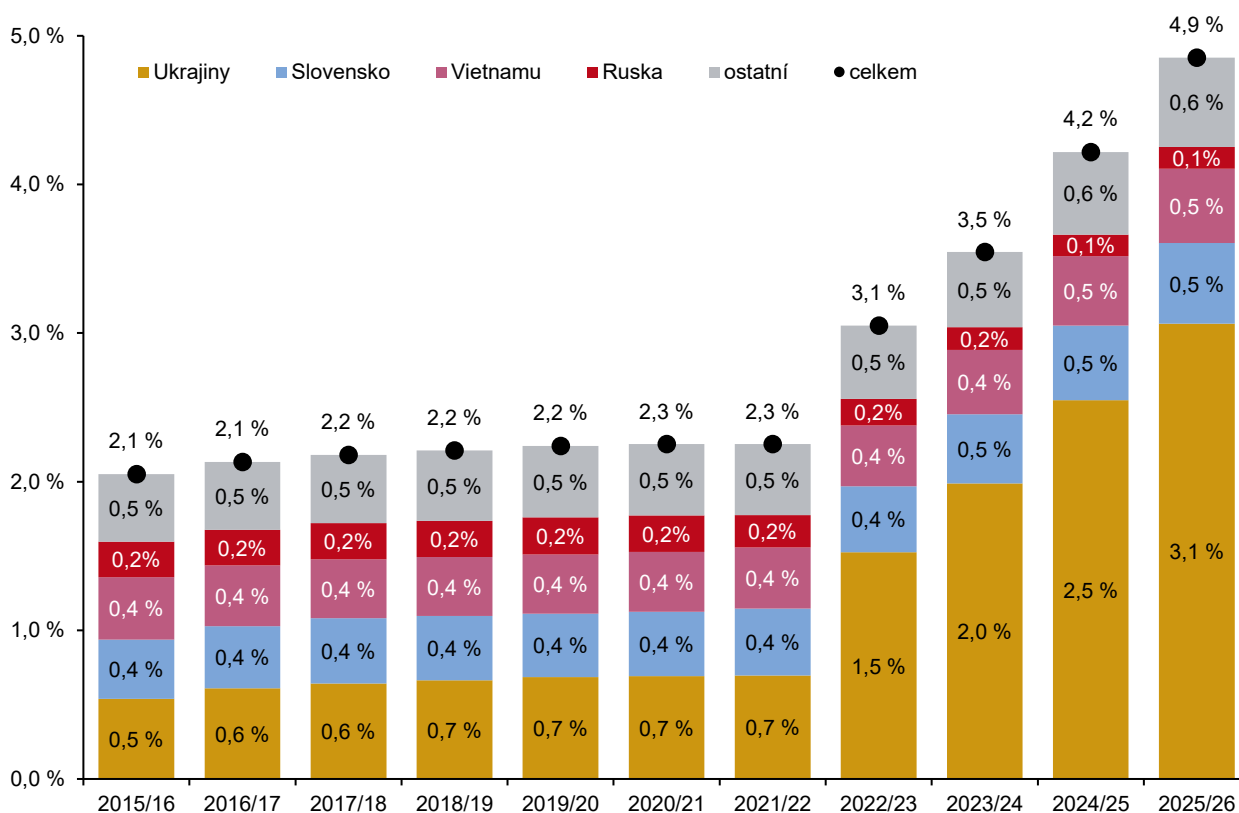
Jak dále z graf č. 3.15 znázorňuje, žáci **slovenské státní příslušnosti** tvořili mezi všemi žáky cizí státní příslušnosti jednoznačně nejvyšší podíl v kraji Zlínském (22,1 % oproti méně než 15% podílu u ostatních krajů) a nejmenší naopak v kraji Karlovarském (4,4 %) a Ústeckém (5,1 %). V kraji Karlovarském zas mezi cizinci tvořili oproti jiným krajům výraznější podíl **Vietnamci**, následuje kraj Ústecký se 17,3 %. V ostatních krajích

tvořili Vietnamci méně než 15% podíl cizinců, nejmenší v kraji Pardubickém a Středočeském (shodně 5,5 %). Pokud se jedná o **Ukrajince**, po začlenění mnohých dětí ukrajinských uprchlíků do českých středních škol tvořili nejvyšší podíl mezi žáky cizí státní příslušnosti v kraji Královéhradeckém (75,0 %) a nejmenší v kraji Karlovarském (49,8 % – v ostatních krajích tvořil více než polovinu všech cizinců).

Odhlédneme-li od relativních ukazatelů, pak byl ze všech krajů **nejvyšší počet** Slováků, Vietnamců i Ukrajinců na středních školách v **Praze** (865, resp. 691, resp. 3 845 žáků). Ze všech středoškoláků slovenské státní příslušnosti se jich na středních školách v Praze vzdělávalo 31,0 %, z žáků ukrajinské státní příslušnosti 24,4 % a ze žáků vietnamské státní příslušnosti 26,8 %. Ze žáků ruské státní příslušnosti se jich pak v Praze vzdělávaly téměř dvě třetiny (63,1 %).

Pokud se jedná o **vývoj v čase**, mezi školními roky 2015/16 a 2025/26 se zvýšil podíl žáků cizí státní příslušnosti ze všech žáků na středních školách z 2,1 % na 4,9 %. Ještě ve školním roce 2021/22 přitom dosahoval hodnoty 2,3 % – viz graf č. 3.16.

Graf 3.16 Střední školy – vývoj podílu žáků cizí státní příslušnosti v čase

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Kromě celkového podílu žáků cizí státní příslušnosti znázorňuje graf č. 3.16 také **podíl žáků původem ze Slovenska, Ukrajiny Vietnamu a Ruska**. Mezi školními roky 2016/17 a 2021/22 tvořili tito žáci v čase stabilně cca 79 % všech cizinců na středních školách. Ve školním roce 2022/23 tento podíl poprvé přesáhl hranici čtyř pětina a činil 83,9 %, a do školního roku 2025/26 se dále zvýšil na 87,6 %. Přitom počet cizinců původem z Ukrajiny v uplynulých deseti letech soustavně rostl. Ve školním roce 2022/23 se oproti předchozímu zvýšil na 2,3násobek a za další tři roky se opět více než zdvojnásobil. Ve školním roce 2025/26 byl tak téměř 7krát vyšší než ve školním roce 2015/16.

Přitom zejména v posledních třech letech rostl prudce podíl žáků s ukrajinským státním občanstvím **ze všech žáků středních škol**. V porovnání s tím lze říci, že podíl žáků původem ze Slovenska, Vietnamu a ostatních zemí byl v čase poměrně stabilní. Mezi zářím 2023 a 2024 se pouze meziročně zvýšil podíl žáků vietnamské státní příslušnosti ze všech žáků středních škol z 0,4 % na 0,5 % a podíl žáků z ostatních zemí z 0,5 % na 0,6 %. Naopak se mezi zářím 2023 a 2024 snížil podíl žáků z Ruské federace z 0,2 % na 0,1 %.

Absolutní počty žáků středních škol cizí státní příslušnosti ve školním roce 2025/26 uvádí tabulka č. 3.3, ve které je výčet zemí, které jsou původem více než 100 žáků středních škol. Jak je patrné, z cizinců tvořili ve školním roce 2025/26 nejvyšší podíl žáci s ukrajinskou státní příslušností (63,1 %) a dále se slovenskou (11,2 %) a vietnamskou (10,3 %). Podíl žáků cizinců původem z Ruska tvořil dále 3,0 %. Ostatní země s více než 100 žáků na našich středních školách zaujímaly 0,4 % až 1,4 % z celkového počtu cizinců.

Tabulka 3.3 Střední školy – počet žáků cizí státní příslušnosti dle státního občanství ve školním roce 2025/26 (pouze země s více než 100 žáků daného státního občanství)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Země původu	Počet žáků	Podíl ze všech žáků cizí státní příslušnosti
Ukrajina	15 768	63,1 %
Slovensko	2 794	11,2 %
Vietnam	2 575	10,3 %
Rusko	759	3,0 %
Mongolsko	356	1,4 %
Rumunsko	298	1,2 %
Bulharsko	234	0,9 %
Maďarsko	209	0,8 %
Polsko	208	0,8 %
Čína	202	0,8 %
Moldavsko	194	0,8 %
Bělorusko	153	0,6 %
Kazachstán	104	0,4 %

4. Konzervatoře

Shrnutí

V konzervatořích se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem 3 839 **žáků**, a sice na 18 školách. Téměř čtyři pětiny žáků se vzdělávaly ve školách veřejného zřizovatele (3 031, tj. 79,0 %). Celkem 3 296 žáků (tj. 85,9 %) se vzdělávalo v šestiletém programu a 543 žáci (tj. 14,1 %) v programu osmiletém.

Od školního roku 2017/18 do školního roku 2020/2021 počet žáků konzervatoří rostl (celkově o 3,2 %), během dalších pěti školních roků se o 1,6 % snížil. Podíl dívek mezi žáky konzervatoří se v posledních deseti letech pohybuje mezi 62,0 % v září 2015 a 64,5 %, ve září 2025.

Velká část žáků se ve školním roce 2025/26 vzdělávala na **pražských konzervatořích** (45,1 %) a větší než desetinový podíl žáků najdeme též v konzervatořích v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji (12,8 %, resp. 12,5 %).

Celkem 2 164 žáků konzervatoří se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo v **oborech** hudebních (tj. hra hudební nástroj, dirigování či skladba), 673 v oboru zpěv, 660 v oboru tanec a 342 v dramatickém umění. Oproti předešlému roku se počet žáků konzervatoří snížil o 0,7 %, nejvíce v oborech tanečních (o 1,9 %) a nejméně v oboru zpěv (o 0,1 %).

Ve školním roce 2025/26 navštěvovalo konzervatoře v Česku celkem 277 **žáků cizí státní příslušnosti**, což je 7,3 % z celkového počtu žáků. Ze všech cizinců bylo na konzervatořích ve školním roce 2025/26 celkem 144 žáků z Ukrajiny, 64 žáků ze Slovenska a 16 z Ruska. Ostatní národnosti byly na konzervatořích zastoupeny pěti (v případě Vietnamu) a méně žáky.

Nejvyšší podíl žáků cizí státní příslušnosti najdeme v konzervatořích pražských (9,6 %) a plzeňských (8,9 %). Naopak nejmenší podíl cizinců zaznamenaly konzervatoře v kraji Zlínském (2,2 %) a Moravskoslezském (2,9 %). V ostatních krajích bylo v konzervatořích od 4,2 % do 7,5 % cizinců.

Ve školním roce 2025/26 se na konzervatořích vzdělávalo 94,7 % žáků **denní formou studia** a 5,3 % **jinou formou**. Celkem 7,3 % žáků navštěvovaly **nižší ročníky** osmiletých konzervatoří spadající do povinné školní docházky a 92,7 % pak vyšší ročníky osmiletých konzervatoří a šestileté konzervatoře.

Přitom 6,0 % žáků navštěvujících vyšší ročníky osmileté konzervatoře nebo šestiletou konzervatoř byla ve věku 25 let a více. Mezi žáky, kteří se vzdělávali jinou než denní formou, zaujímal žáci ve věku 25 let a více dokonce téměř polovinu (48,8 %). Z jiného úhlu pohledu lze doplnit, že ze žáků ve věku 25 let a více se jich dvě třetiny vzdělávaly denní formou studia a třetina jinou formou. Oproti tomu mezi žáky mladšími než 25 let činil podíl těch vzdělávajících se denní formou 97,0 %.

Učitelé v konzervatořích v uplynulém školním roce působili na 1 106,8 plného pracovního úvazku. Na jednoho učitele (resp. na jeden plný úvazek učitele) připadalo v průměru 3,5 žáka. Pokud se jedná o genderové složení, v konzervatořích byl podíl žen a mužů mezi pedagogy relativně vyrovnaný – ve školním roce 2025/26 tvořily ženy 50,7 % všech plných pracovních úvazků učitelů. Ve srovnání s tím připomeňme, že ve středních školách patřily ženám tři pětiny plných pracovních úvazků.

Analýza

Jak již bylo v kapitole o středních školách zmíněno, konzervatoře jsou školy, kde se uskutečňuje jak střední vzdělávání s maturitní zkouškou, tak i vyšší odborné vzdělávání. Střední vzdělání s maturitní zkouškou lze získat nejdříve po čtyřech letech v denní formě šestiletého vzdělávacího programu (určeného pro absolventy základních škol), nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu v oboru tanec (určeném pro žáky po ukončení 5. ročníku základních škol, kteří v prvních čtyřech ročnících konzervatoře plní povinnou školní docházku). Pokud žák absolvuje všechny ročníky konzervatoře a vykoná závěrečné absolutorium, získává vyšší odborné vzdělání v konzervatoři a je mu přiznán titul diplomovaný specialista (DiS.).

V konzervatořích se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem 3 839 **žáků**, a sice na 18 školách²⁴. Téměř čtyři pětiny žáků se vzdělávaly ve školách veřejného zřizovatele (3 031, tj. 79,0 %), zbytek ve školách soukromých (569, tj. 14,8 %) a církevních (239, tj. 6,2 %) – viz tabulku č. 4.1. Celkem 3 296 žáků (tj. 85,9 %) se pak vzdělávalo v šestiletém programu a 543 žáci (tj. 14,1 %) v programu osmiletém.

Tab. 4.1 Konzervatoře – počet škol, žáků a učitelů dle zřizovatele školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zřizovatel	Školy		Žáci		Učitelé ¹⁾		Žáků na jednoho učitele
	počet.	%	počet	%	počet	%	
veřejný	13	72,2	3 031	79,0	947,5	85,6	3,2
soukromý	3	16,7	569	14,8	90,5	8,2	6,3
církevní	2	11,1	239	6,2	68,8	6,2	3,5
celkem	18	100	3 839	100	1 106,8	100	3,5

¹⁾ přepočtení na počet plných úvazků, neboli plně zaměstnané učitele

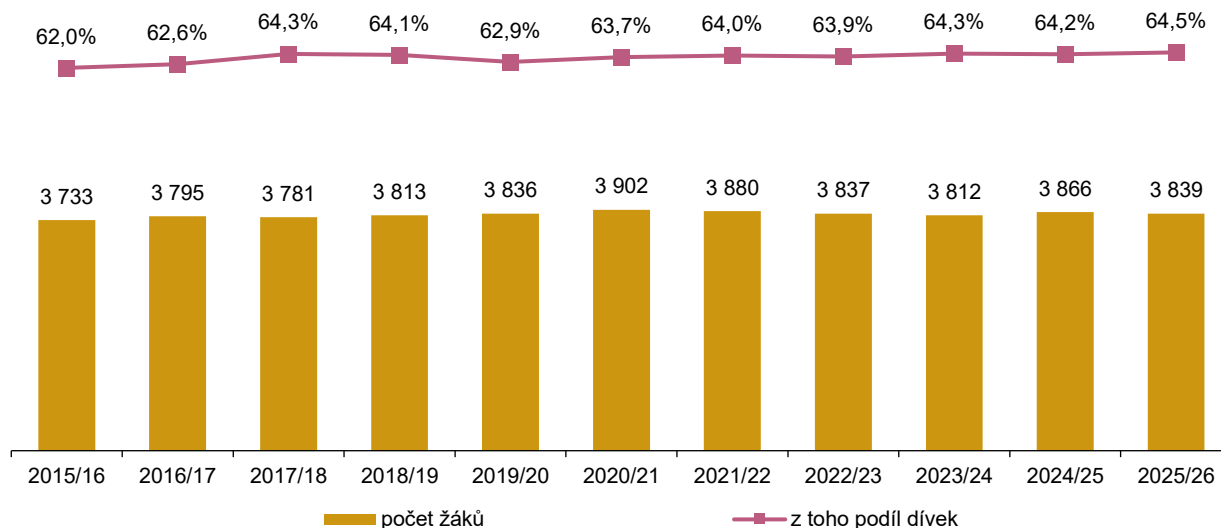
Na jednoho **učitele** (resp. na jeden plný úvazek učitele) připadalo v průměru 3,5 žáka. Přitom ve školách s veřejným a církevním zřizovatelem připadalo na jednoho učitele méně žáků (3,2, resp. 3,5), než jak tomu bylo ve školách se zřizovatelem soukromým (6,3).

Pokud se jedná o genderové složení, v kapitole věnované středním školám bylo řečeno, že tři pětiny všech středoškolských učitelů přepočtených na plně zaměstnané tvořily ženy. Oproti tomu v konzervatořích byl podíl žen a mužů mezi pedagogy téměř vyrovnaný – ve školním roce 2025/26 tvořily ženy 50,7 % všech učitelů.

Věnujme nyní pozornost **vývoji počtu žáků v čase**. Výše bylo uvedeno, že počet žáků v základních školách měl v posledních deseti letech vzestupnou tendenci, pouze mezi školními roky 2022/23 a 2023/24 žáků ubylo. Počet žáků ve středních školách v prvních třech letech poslední dekády klesal, poté naopak stoupal. Pokud se jedná o konzervatoře, byl počet žáků v uplynulém desetiletí poměrně stabilní a pohyboval se mezi 3 733 ve školním roce 2015/16 a 3 902 ve školním roce 2020/21.

Podíl dívek ze všech žáků konzervatoří se ve sledovaných školních rocích pohyboval mezi 62,0 % ve školním roce 2015/16 a 64,5 % ve školním roce 2025/26 – viz graf č. 4.1. Doplňme, že za posledních deset let zůstal počet konzervatoří celkem, jakož i počet konzervatoří poskytujících šestileté a osmileté denní vzdělávání neměnný.

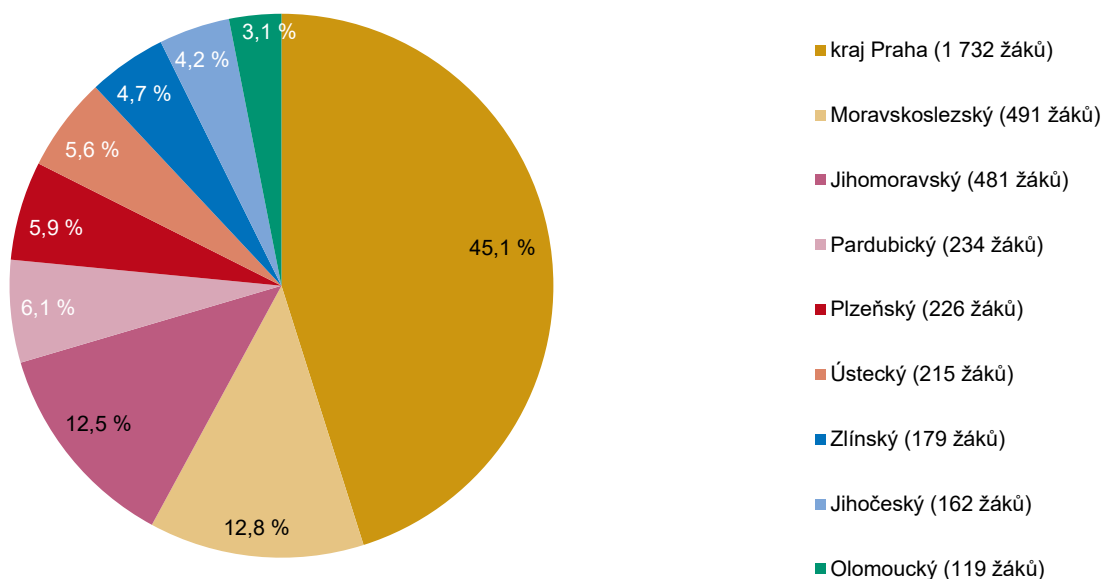
²⁴ Školou je myšlen právní subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť, jakož i více úrovní a druhů vzdělávání.

Graf 4.1 Konzervatoře – vývoj počtu žáků a podílu dívek

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíváme-li se na **rozložení konzervatoří do krajů v Česku**, pak osm z celkem osmnácti konzervatoří se ve školním roce 2025/26 nacházelo v Praze, po dvou v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji a po jedné konzervatoři v kraji Jihočeském, Plzeňském, Ústeckém, Pardubickém, Olomouckém a Zlínském. Ve všech těchto krajích konzervatoře nabízely vzdělávání v šestiletém programu. Kromě toho v Praze tři konzervatoře nabízely vzdělávání v osmiletém programu a jednu takovou konzervatoř najdeme i v kraji Jihomoravském a Moravskoslezském.

Graf č. 4.2 znázorňuje, jaký **podíl žáků** konzervatoří se ve školním roce 2025/26 vzdělával **v jednotlivých krajích České republiky**. Jak lze z počtu konzervatoří v jednotlivých krajích odvodit, velká část žáků se ve školním roce 2025/26 vzdělávala na pražských konzervatořích (45,1 %; celkem 1 732 žáků) a větší než desetinový podíl žáků najdeme též v konzervatořích v Moravskoslezském kraji (12,8 %) a Jihomoravském kraji (12,5 %). V kraji Pardubickém, Plzeňském i Ústeckém se vzdělávalo více než 5 % ze všech žáků konzervatoří. Menší než pětiprocentní podíly pak najdeme v krajích Zlínském, Jihočeském a Olomouckém, kde se vzdělávalo již méně než 200 žáků (nejméně v Olomouckém kraji, konkrétně 119 žáků).

Graf 4.2 Konzervatoře – podíly žáků vzdělávajících se v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26

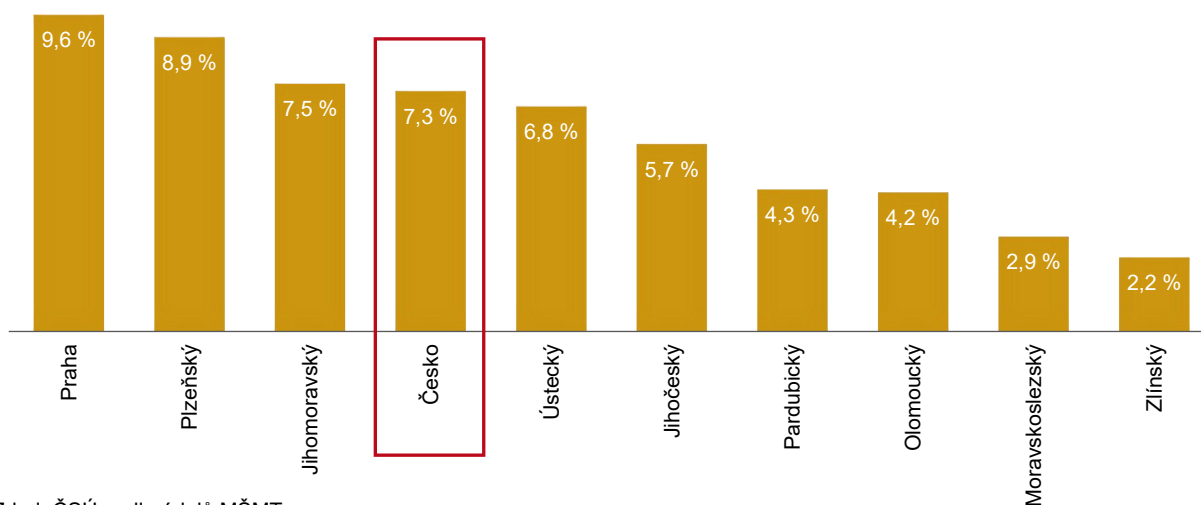
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Ve školním roce 2025/26 navštěvovalo konzervatoře v Česku celkem 277 **žáků cizí státní příslušnosti**, což je 7,3 % z celkového počtu žáků²⁵. Ze všech cizinců bylo na konzervatořích ve školním roce 2025/26 celkem 144 žáků z Ukrajiny, 64 žáků ze Slovenska, 16 z Ruska a 10 z Japonska. Ostatní národnosti byly na konzervatořích zastoupeny pěti (v případě Vietnamu) a méně žáky.

Graf č. 4.3 uvádí podíly **žáků cizí státní příslušnosti** vzdělávajících se v konzervatořích v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26. Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

Nejvyšší podíl žáků cizí státní příslušnosti najdeme v konzervatořích pražských (9,6 %) a plzeňských (8,9 %). Naopak nejmenší podíl cizinců zaznamenaly konzervatoře v kraji Zlínském (2,2 %) a Moravskoslezském (2,9 %). V ostatních krajích bylo v konzervatořích od 4,2 % do 7,5 % cizinců.

Graf 4.3 Konzervatoře – podíly žáků cizí státní příslušnosti vzdělávajících se v jednotlivých krajích ze všech žáků v těchto krajích ve školním roce 2025/26

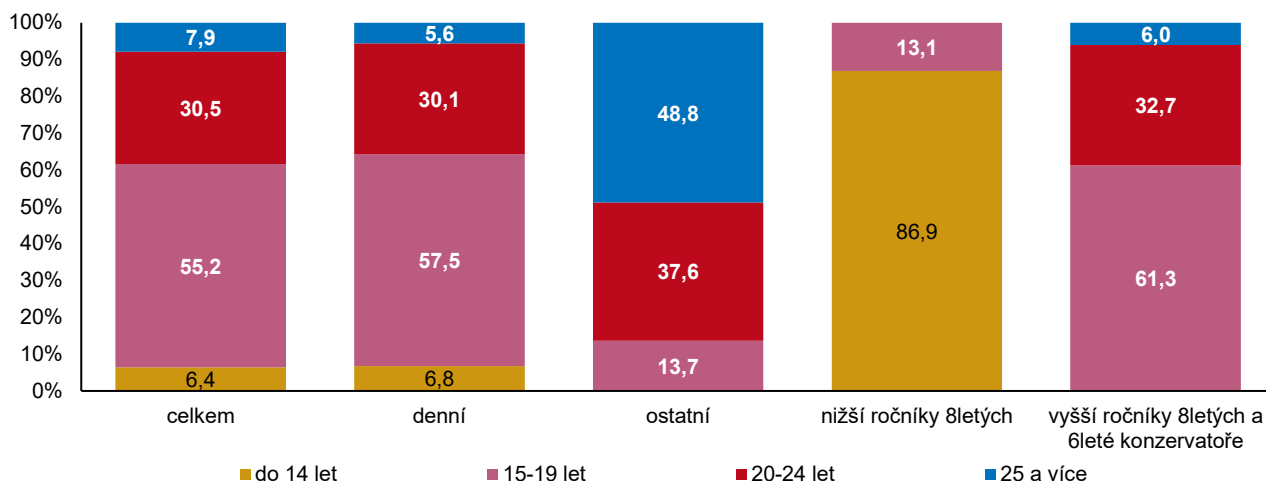
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Můžeme doplnit, že v konzervatořích v Česku se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem 100 žáků **se zdravotním postižením**, z čehož 53 žáků tvořily dívky. Téměř polovina žáků se zdravotním postižením (celkem 47) se vzdělávala v pražských konzervatořích, 17 v Moravskoslezském kraji, 12 v kraji Jihomoravském, po sedmi v krajích Olomouckém a Pardubickém, šest v kraji Ústeckém a čtyři v kraji Zlínském.

Ve školním roce 2025/26 se na konzervatořích vzdělávalo 94,7 % žáků **denní formou studia** a 5,3 % **jinou formou**. Celkem 7,3 % žáků navštěvovaly **nižší ročníky** osmiletých konzervatoří spadající do povinné školní docházky a 92,7 % pak vyšší ročníky osmiletých konzervatoří a šestileté konzervatoře.

Z délky vzdělávání na konzervatořích a možnosti vzdělávat se i v pozdějším věku (např. při zaměstnání) je zřejmé, že v konzervatořích najdeme žáky spadající do **širokého věkového rozpětí**. Graf č. 4.4 ukazuje rozložení žáků konzervatoří dle věku celkem, v dělení na denní a ostatní formy vzdělávání a na nižší ročníky konzervatoře spadající do povinné školní docházky a vyšší ročníky. Jak je patrné, 6,0 % žáků navštěvujících vyšší ročníky osmileté konzervatoře nebo šestiletou konzervatoř byla ve věku 25 let a více. Mezi žáky, kteří se vzdělávali jinou než denní formou, zaujímalí žáci ve věku 25 let a více dokonce téměř polovinu (48,8 %). Z jiného úhlu pohledu lze doplnit, že ze žáků ve věku 25 let a více se jich dvě třetiny vzdělávaly denní formou studia a třetina jinou formou. Oproti tomu mezi žáky mladšími než 25 let činil podíl těch vzdělávajících se denní formou 97,0 %.

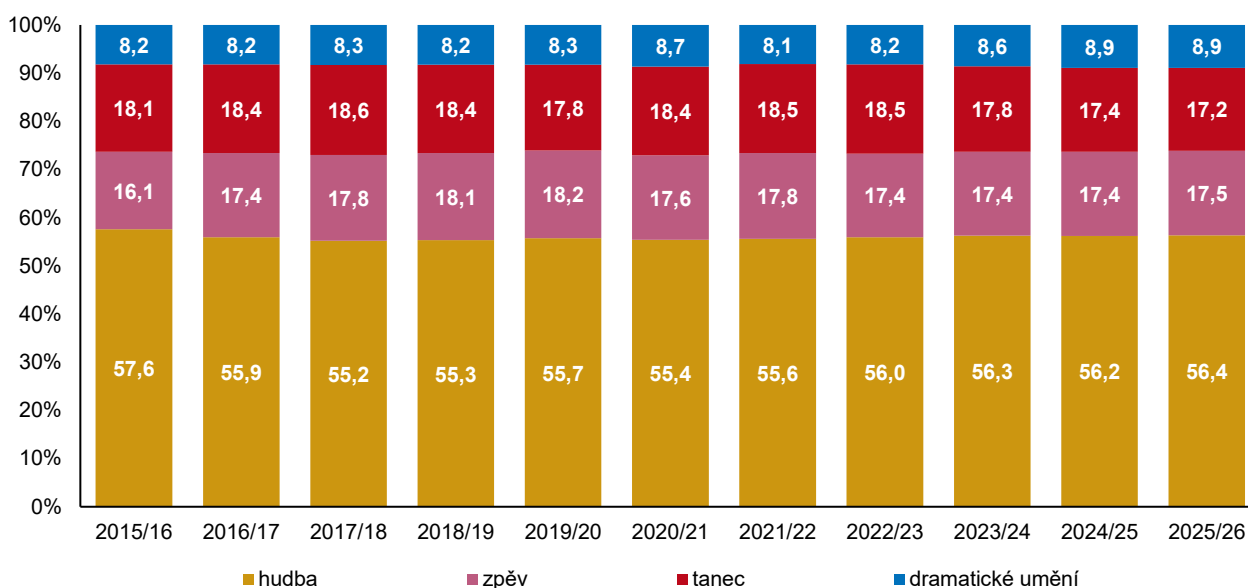
²⁵ Připomeňme, že u žáků cizí státní příslušnosti se uvádí počty fyzických osob, nikoliv počty studií, ve kterých jsou vedeny hlavní statistiky.

Graf 4.4 Konzervatoře – žáci dle věku celkem a dle formy a úrovně vzdělávání ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Celkem 2 164 žáků konzervatoří se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo **v oborech hudebních** (tj. hra hudební nástroj, dirigování či skladba), 673 v oboru **zpěv**, 660 v oboru **tanec** a 342 v **dramatickém umění**. Oproti předešlému roku se snížil celkový počet žáků konzervatoří o 0,7 %. Nejvíce se snížil počet žáků v oboru tanec (o 1,9 %), dále dramatické umění (pokles o 0,9 %), hudba (pokles o 0,5 %) a jen nepatrně se snížil počet žáků v oboru zpěv (o 0,1 %).

Graf č. 4.5 dále ukazuje, jaký podíl žáků konzervatoří studoval ten který obor ve školních rocích 2015/16 až 2025/26. Jak je patrné, nejvyšší podíl žáků se ve všech uvedených letech vzdělával ve hře na hudební nástroj, dirigování či skladbě (tj. v oboru hudba). Ve všech sledovaných letech se v tomto oboru vzdělávala více než polovina žáků konzervatoří, nejvyšší podíl ve školním roce 2015/16 (téměř 57,6 %) a nejnižší ve školním roce 2017/18 (55,2 %). Obor zpěv zaznamenal ve školních rocích 2015/16 až 2019/20 růst (z 16,1 % na 18,2 %), do školního roku 2022/23 se však snížil na 17,4 %, na kterých setrval i v následujících dvou školních rocích. V posledním sledovaném školním roce činil 17,5 %. Od školního roku 2015/16 do roku 2017/18 také mírně rostl podíl žáků vzdělávajících se v oboru tanec (z 18,1 % na 18,6 %). Do roku 2025/26 se však snížil na 17,2 %. Nakonec, podíl žáků vzdělávajících se v oboru dramatické umění v čase kolísal, a sice mezi 8,1 % (ve školním roce 2021/22) a 8,9 % (v posledních dvou školních rocích).

Graf 4.5 Konzervatoře – podíly žáků vzdělávajících se v různých oborech v čase

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

5. Vyšší odborné školy

Shrnutí

Ve vyšších odborných školách se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem **22 900 studentů**, a sice **ve 153 školách**. Nejvíce škol bylo v Praze (35), dále v kraji Jihomoravském (14), Středočeském (13), a Moravskoslezském (13); nejméně naopak v kraji Karlovarském (4). V Praze bylo také pochopitelně nejvíce studentů vyšších odborných škol (5 796). Nejmenší počet studentů vyšších odborných škol zaznamenal kraj Liberecký (255) a Karlovarský (281), v ostatních krajích bylo studentů vyšších odborných škol více než 600.

Ve vyšších odborných školách v Česku bylo ve školním roce 2025/26 celkem 896 **studentů cizí státní příslušnosti** (tj. bez českého občanství), což je 3,9 % ze všech studentů vyšších odborných škol. Nejvyšší podíl cizinců mezi studenty vyšších odborných škol byl v Praze (6,8 %), naopak méně než 2% podíl cizinců mezi studenty vyšších odborných škol zaznamenal kraj Liberecký (1,6 %) a Jihočeský (1,7 %).

Věkové složení studentů vyšších odborných škol bylo ve školním roce 2025/26 poměrně pestré a zahrnuje 23 studentů, kterým bylo 18 let a méně (tedy ve věku, který není typický pro osoby s ukončeným středoškolským vzděláním) a naopak 7 293 studentů (tj. 31,9 % z celku) ve věkové skupině 25 let a více, která již není pro účast v bakalářské a jí odpovídající úrovni studia tak obvyklá. Desetina studentů byla dokonce ve věku 40 let a více. Lze předpokládat, že starší studenti již pracují a potřebují si dodělat potřebnou kvalifikaci, zejména je-li dána zákonem, popř. se rekvalifikují před změnou profese. S tím souvisí i zjištění, že zatímco mezi studenty v denní formě vzdělávání bylo zahrnuto 94,1 % studentů ve věku do 24 let, mezi studujícími jinou formou vzdělávání činil tento podíl jen 27,9 % a téměř tři čtvrtiny (72,1 %) těchto studentů již byly ve věku 25 let a více.

Ve školním roce 2025/26 byl nejvyšší počet studentů vyššího odborného vzdělávání zapsaný ve skupině oborů **zdravotnictví** (7 636) a dále ve skupině oborů **pedagogiky, učitelství a sociální péče** (6 899). Ostatní skupiny oborů již zaznamenalo vždy méně než 2 000 studentů.

Přitom **za posledních pět let se zvýšil** počet studentů ve veterinárních oborech ze 44 na 769 (tyto obory byly na vyšších odborných školách nabízeny až od školního roku 2019/20). K dalšímu výraznému navýšení došlo v oborech ze skupiny pedagogika, učitelství a sociální práce (o 38,2 %), umění a užité umění (o 34,4 %) a zdravotnictví (31,9 %).

Vzhledem k převaze studentů oborů ze skupiny zdravotnictví a ze skupiny pedagogiky, učitelství a sociální péče není překvapivé, že celkově mezi studenty vyšších odborných škol **převažovaly ženy nad muži**. Ve školním roce 2025/26 tvořily téměř čtyři pětiny všech studentů (79,0 %). Rovněž **mezi učiteli** vyšších odborných škol převažovaly ženy nad muži (tvořily 68,2 %), a to ve větší míře, než jak tomu bylo u středních škol (zde tvořily tři pětiny). Podíl žen mezi učiteli má přitom se zvyšující se úrovní vzdělávání tendenci spíše klesat. Nejen u genderového složení studentů, ale též učitelů tak pravděpodobně hraje roli relativně větší zastoupení oborů typických pro ženy ve vyšších odborných školách.

Analýza

Vyšší odborné školy patří spolu s vysokými školami do tzv. terciárního vzdělávání a v mezinárodní klasifikaci ISCED 2011 spadají do úrovně 6 (bakalářská a jí odpovídající úroveň)²⁶. Předpokladem pro vstup do terciárního vzdělávání je úspěšné složení maturitní zkoušky na střední škole. Absolventi vyššího odborného vzdělávání získávají titul diplomovaný specialista (DiS.)

Ve vyšších odborných školách se ve školním roce 2025/26 vzdělávalo celkem 22 900 studentů, a sice ve 153 školách²⁷. Více než polovina (55,5 %) se jich vzdělávala ve školách veřejného zřizovatele, menší část pak ve školách soukromých (37,3 %) či církevních (7,2 %). Tři pětiny studentů (60,8 %) se vzdělávaly denní formou vzdělávání a dvě pětiny jinou formou (39,2 %).

Na jeden plný úvazek učitele připadalo ve školním roce 2025/26 v průměru 16,4 studenta. Přitom ve školách s veřejným zřizovatelem připadalo na jednoho učitele méně studentů (v průměru 15,4), než jak tomu bylo ve školách s církevním zřizovatelem (20,2 studenta) i ve školách se soukromým zřizovatelem (17,7) – viz tabulku č. 5.1. Pokud se jedná o genderové složení učitelů, 68,2 % ze všech plných úvazků učitelů zaujímaly ženy. Jedná se o vyšší podíl, než jaký byl zjištěn u konzervatoří (50,7 %) i středních škol (59,9 %). V základních a mateřských školách byl však ještě vyšší (84,0 %, resp. 99,3 %).

Tab. 5.1 Vyšší odborné školy – počet škol, studentů a učitelů celkem a dle zřizovatele školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zřizovatel	Školy		Studenti		Učitelé ¹⁾		Studentů na jednoho učitele
	počet	%	počet	%	počet	%	
veřejný	100	65,4	12 704	55,5	827,0	59,4	15,4
soukromý	45	29,4	8 543	37,3	483,8	34,7	17,7
církevní	8	5,2	1 653	7,2	81,7	5,9	20,2
celkem	153	100	22 900	100	1392,5	100	16,4

¹⁾ přepočtení na počet plných úvazků, neboli plně zaměstnané učitele

Výše bylo uvedeno, že počet žáků v základních školách měl v posledních deseti letech vzestupnou tendenci, pouze mezi školními roky 2022/23 a 2023/24 žáků ubylo. Počet žáků ve středních školách v prvních třech letech poslední dekády klesal, poté naopak stoupal. Zde lze poznamenat, že ještě výrazněji než počet žáků středních škol klesal v prvních čtyřech letech posledního desetiletí **počet studentů vyšších odborných škol**, a sice z 24 786 studentů ve školním roce 2015/16 na 17 954 studentů ve školním roce 2019/20. Poté však začal růst a do školního roku 2025/26 vzrostl na 22 900 žáků. Počet škol od září 2015 do září 2022 klesal (ze 171 na 150), v dalších dvou rocích naopak stoupl na 155 škol a v září 2025 bylo v Česku 153 vyšších odborných škol.

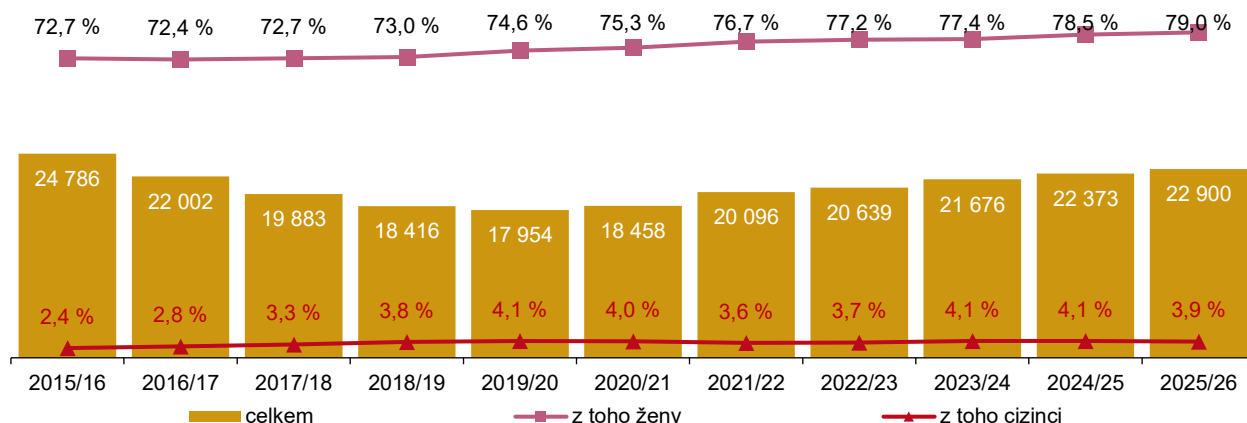
Vzhledem k tomu, že vyšší odborné školy nabízejí v první řadě obory zdravotnické a pedagogické, jsou mezi studenty stabilně ve vysoké míře zastoupeny **ženy**. Podíl žen přitom od školního roku 2016/17 soustavně mírně stoupal, a sice ze 72,7 % na 79,0 % ve školním roce 2025/26. Pokud se jedná o podíl **cizinců** mezi studenty vyšších odborných škol, v čase stoupal ze 2,4 % ve školním roce 2015/16 na 4,1 % ve školním roce

²⁶ Podle klasifikace ISCED se vzdělávání na mezinárodní úrovni dělí na vzdělávání v raném dětství (ISCED 0), primární vzdělávání (ISCED 1), nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2), vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3), postsekundární neterciární vzdělávání (ISCED 4), krátký cyklus terciárního vzdělávání (ISCED 5) a terciární vzdělávání (ISCED 6–8). Více viz zde: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011.

²⁷ Školou je myšlen subjekt s rezortním identifikátorem (IZO) zapsaný v Rejstříku škol a školských zařízení, který může zahrnovat více odloučených pracovišť a druhů vzdělávání.

2019/20, během dalších dvou školních roků o půl procentního bodu klesl, do školního roku 2023/24 se však opět dostal na úroveň 4,1 % a ve školním roce 2025/26 činil 3,9 % – viz graf č. 5.1.

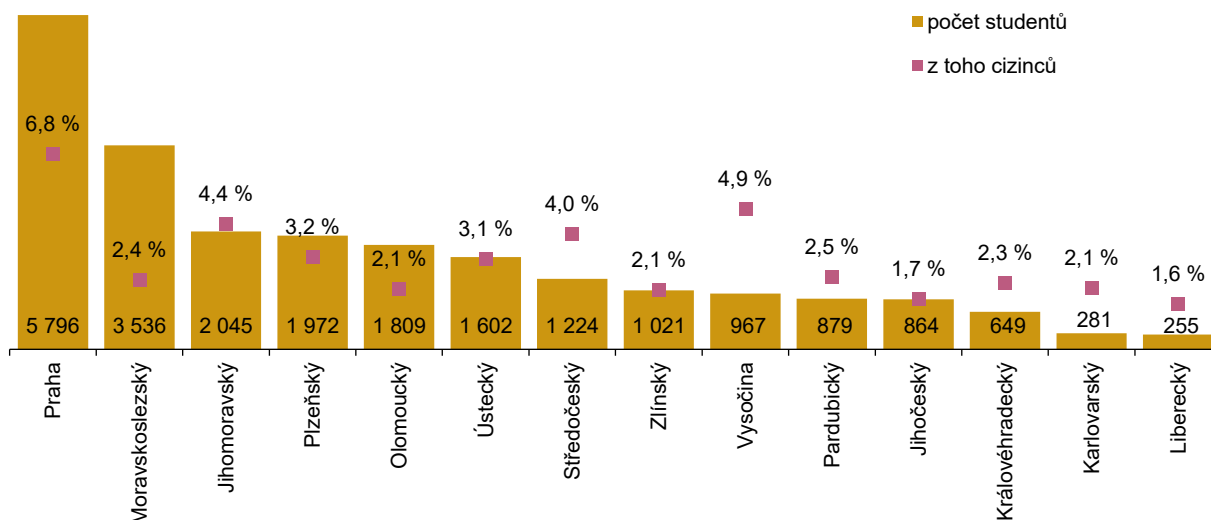
Graf 5.1 Vyšší odborné školy – vývoj počtu žáků a z toho podílu dívek a cizinců

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Vyšší odborné školy je možné studovat ve všech krajích České republiky. Největší počet studentů se vzdělával v Praze (5 796) a nejmenší v kraji Libereckém (255). Mezi studenty vyšších odborných škol v Česku bylo 896 studentů cizí státní příslušnosti²⁸, což je 3,9 % ze všech studentů vyšších odborných škol. Tento průměr nejvýrazněji převyšuje Praha s 6,8 % cizinců, naopak méně než 2 % podíl cizinců byl v kraji Libereckém (1,6 %) a Jihočeském (1,7 %).

Graf 5.2 Vyšší odborné školy – počet studentů a podíl cizinců dle kraje sídla školy ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

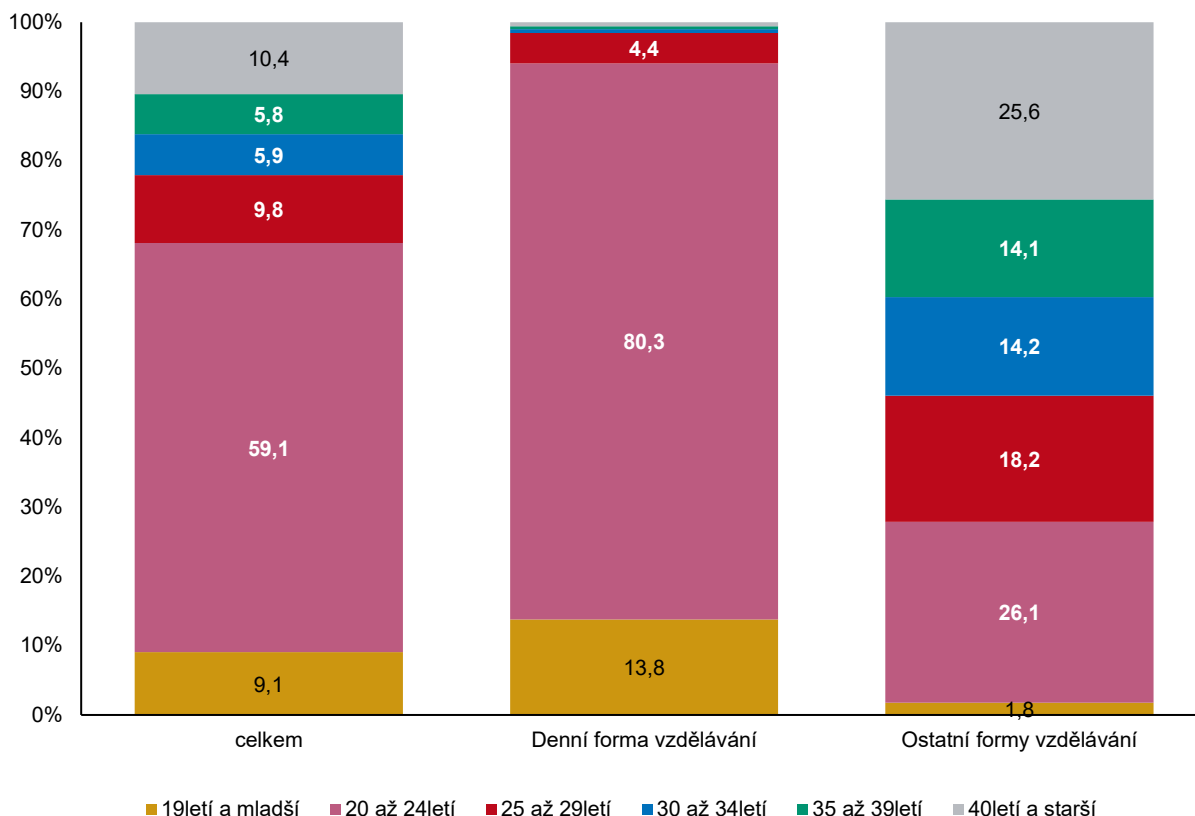
Mezi studenty vyšších odborných škol bylo ve školním roce 2025/26 jen 30 studentů se **zdravotním postižením**. Z celkového počtu studentů vyšších odborných škol tvořili jen 0,1 %.

Graf č. 5.3 ukazuje rozložení studentů vyšších odborných škol ve školním roce 2025/26 **dle věku** celkem a v dělení na denní a ostatní formy vzdělávání. Jak je patrné, věkové složení studentů vyšších odborných škol bylo poměrně pestré a zahrnuje 23 studentů, kterým bylo 18 let a méně (tedy ve věku, který není typický pro osoby s ukončeným středoškolským vzděláním) a naopak 7 293 studentů (tj. 31,9 % z celku) ve věkové

²⁸ Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

skupině 25 let a více, která již není pro účast v bakalářské a jí odpovídající úrovni studia tak obvyklá. Desetina studentů byla dokonce ve věku 40 let a více. Lze předpokládat, že starší studenti již pracují a potřebují si dodělat potřebnou kvalifikaci, zejména je-li dána zákonem, popř. se rekvalifikují před změnou profese. S tím souvisí i zjištění, že zatímco mezi studenty v denní formě vzdělávání bylo zahrnuto 94,1 % studentů ve věku do 24 let, mezi studujícími jinou formou vzdělávání činil tento podíl jen 27,9 % a téměř tři čtvrtiny (72,1 %) těchto studentů již byly ve věku 25 let a více.

Graf 5.3 Vyšší odborné školy – rozdělení studentů dle věku celkem, v denní formě vzdělávání a v ostatních formách vzdělávání ve školním roce 2025/26

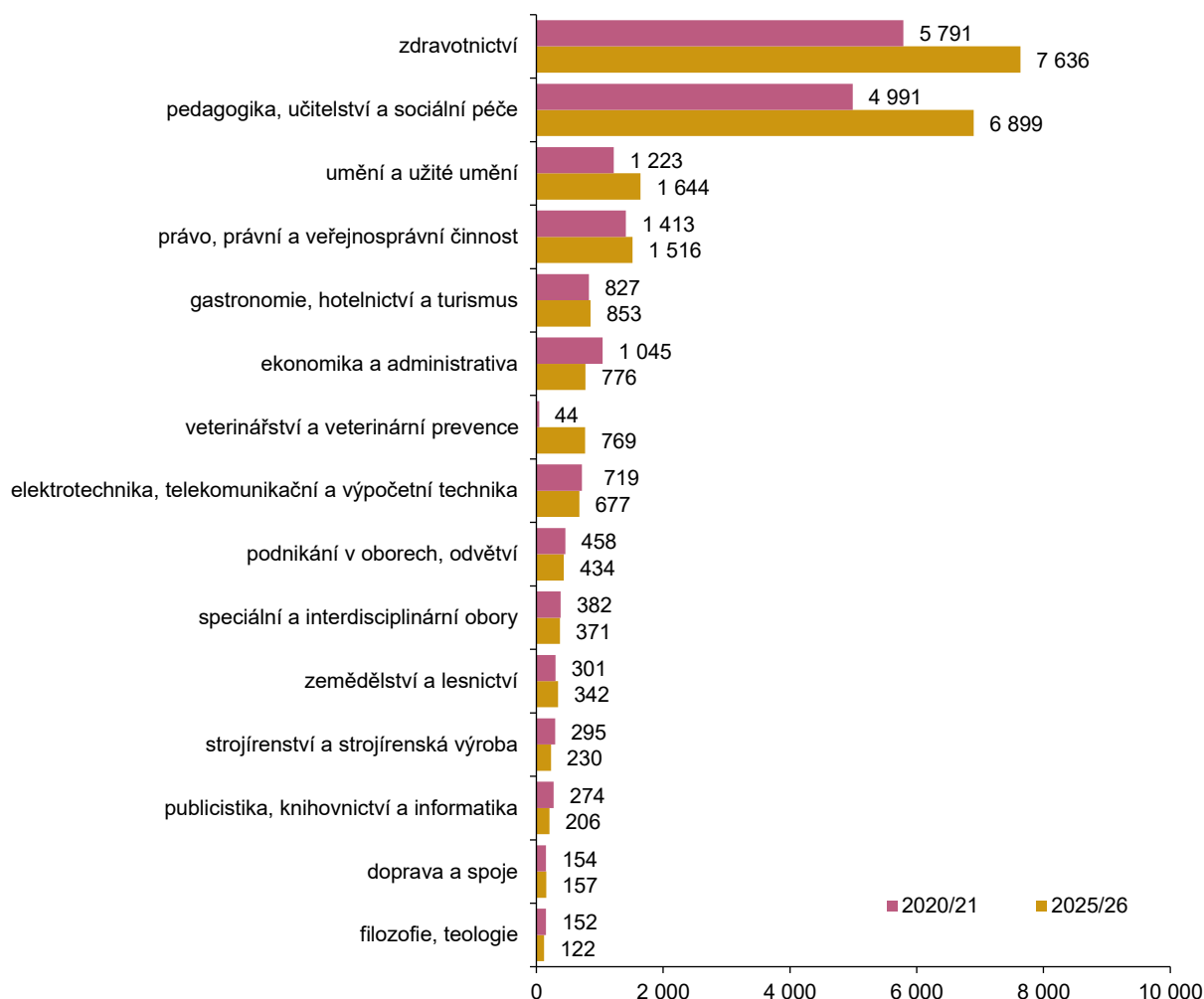

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 5.4 uvádí počty studentů vyššího odborného vzdělávání ve školních rocích 2020/21 a 2025/26 dle **skupin oborů vzdělání**. Zahrnuje pouze skupiny oborů s více než 100 studentů ve školním roce 2025/26. Jak je patrné, v obou školních rocích byl nejvyšší počet studentů vyššího odborného vzdělávání zapsaný ve skupině oborů **zdravotnictví** (ve školním roce 2025/26 celkem 7 636) a dále ve skupině oborů **pedagogiky, učitelství a sociální péče** (ve školním roce 2025/26 celkem 6 899). Přitom za posledních pět let se zvýšil počet studentů ve veterinárních oborech ze 44 na 769 (tyto obory byly na vyšších odborných školách nabízeny až od školního roku 2019/20). K dalšímu výraznému navýšení došlo v oborech ze skupiny pedagogika, učitelství a sociální práce (o 38,2 %), umění a užité umění (o 34,4 %) a zdravotnictví (31,9 %). O více než 10 % se též zvýšil počet studentů zemědělských a lesnických oborů (o 13,6 %). Naopak o pětinu a více se snížil počet studentů ve skupině oborů filozofie a teologie (o 19,7 %), strojírenství a strojírenská výroba (o 22,0 %), publicistika, knihovnictví a informatika (o 24,8 %) a ekonomika a administrativa (o 25,7 %).

Graf 5.4 Vyšší odborné školy – počet studentů dle skupiny oborů vzdělání

(pouze skupiny s více než 100 studentů)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Vzhledem k převaze studentů oborů ze skupiny zdravotnictví a ze skupiny pedagogiky, učitelství a sociální péče není překvapivé, že celkově mezi studenty vyšších odborných škol **převažovaly ženy nad muži**. Jak je výše uvedeno, ve školním roce 2025/26 tvořily téměř čtyři pětiny všech studentů (79,0 %). Rovněž **mezi učiteli** vyšších odborných škol převažovaly ženy nad muži (tvořily 68,2 %), a to ve větší míře, než jak tomu bylo u středních škol (zde tvořily tři pětiny). Podíl žen mezi učiteli má přitom se zvyšující se úrovní vzdělávání tendenci spíše klesat. Nejen u genderového složení studentů, ale též učitelů tak pravděpodobně hraje roli relativně větší zastoupení oborů typických pro ženy ve vyšších odborných školách.